

ISSN 2537-1363
ISSN-L 2537-1363

REVISTA ACADEMIEI DE ȘTIINȚE ALE SECURITĂȚII NAȚIONALE ANUL VII, 2022 NR.2 (13)

RASSN

Revista Academiei de Științe ale Securității Naționale

NR. 2 / 2022

ȘTIINȚE MILITARE

INFORMAȚII ȘI SECURITATE NAȚIONALĂ

ORDINE PUBLICĂ

CONSILIUL ȘTIINȚIFIC

Prof.univ.dr. **Gabriel-Florin MOISESCU** – președinte

Prof.dipl.eng, **Pavel NEČAS**, PhD, MBA, dr.h.c., Faculty of Political Science and International Relations, Unicversity of Matej Bel, Slovakia;

Prof. assit. **Jan RAJCHEL** – University of Natural Sciences and Humanities, Polonia;

Prof. **Miroslav KELEMEN**, Tehnical University of Košice, Slovakia;

Prof. univ. dr. **Mihail ANTON**

Prof. univ. dr. **Gheorghe BOARU**

Prof. univ. dr. **Viorel BUȚA**

Prof. univ. dr. **Dan CAVAROPOL**

Prof. univ. dr. **Valentin DRAGOMIRESCU**

Prof. univ. dr. **Costel DUMITRESCU**

Prof. univ. dr. **Daniel DUMITRU**

Prof. univ. dr. **Teodor FRUNZETI**

Prof. univ. dr. **Gabriel OPREA**

Prof. univ. dr. **Cristian-Florin POPESCU**

Prof. univ. dr. **Gheorghe TOMA**

Prof. univ. dr. **George-Marius ȚICAL**

Conf. univ. dr. **Florin NEACȘA**

Conf. univ. dr. **Diana Elena ȚUȚUIANU**

Dr. **Petru ȚĂGOREAN**

Colegiu de redacție

Redactor-șef - Prof.univ.dr. **Costel DUMITRESCU**

Redactor-șef adjunct - Prof.univ.dr. **George-Marius ȚICAL**

Membri

Prof. univ. dr. **Mihail Anton**

Prof. univ. dr. **Valentin Dragomirescu**

Prof. univ. dr. **Daniel Dumitru**

Conf.univ.dr. **Diana-Elena Țuțuianu**

Col.(rez.) **Nelușa Solbă**

Secretar redacție - Conf.univ.dr. **Florin Neacșa**

*Revista
Academiei de Științe
ale Securității Naționale*

Editată de Academia de Științe ale Securității Naționale

Revistă indexată în baze de date internaționale
(SSRN, ResearchBib, Scipio)

ISSN 2537-1363
ISSN-L 2537-1363

CUPRINS

EDITORIAL	7
<i>Col.(rez.) prof.univ.dr. George ȚICAL</i>	
PREVENIREA ȘI COMBATEREA CRIMINALITĂȚII STRADALE PRIN MANAGEMENT COMUNITAR AL SIGURANȚEI.....	11
<i>Gl.bg. (rez.) dr. Petru ȚĂGOREAN</i>	
PANDEMIA COVID-19 – LECȚII ÎNVĂȚATE PENTRU SISTEMUL DE MANAGEMENT AL SITUAȚIILOR DE URGENȚĂ DIN ROMÂNIA	28
<i>Col. (rez.) prof.univ.dr. Dan Victor CAVAROPOL</i>	
ORDINEA PUBLICĂ ȘI LIBERTATEA DE ÎNTRUNIRE ÎN ROMÂNIA – ÎNTRE PROTEJAREA DREPTURILOR CETĂȚENEȘTI ȘI GARANTAREA SIGURANȚEI COLECTIVE.....	55
<i>Col.(rez.) prof.univ.dr. George ȚICAL</i>	
EXECUTAREA CERCETĂRII ȘI SUPRAVEGHERII MARITIME LA MAREA NEAGRĂ DE CĂTRE FORȚELE NAVALE ROMÂNE.....	68
<i>Col.(rez.) prof.univ.dr. Cristian Florin POPESCU</i>	
ANALIZA CONSECINȚELOR ACTIVITĂȚILOR DE CONTROL CA INSTRUMENT DE OPTIMIZARE A MANAGEMENTULUI OPERAȚIONAL ÎN IGSU.....	85
<i>Col.(rez.) conf.univ.dr.ing. Florin NEACȘA</i>	
TRANSPARENȚĂ ȘI ÎNCREDERE: COMUNICAREA STRATEGICĂ ÎN CRIZELE DE ORDINE PUBLICĂ.....	101
<i>Col.(rez.) prof.univ.dr. Costel DUMITRESCU</i>	

EDITORIAL

SECURITATE, ÎNCREDERE ȘI COOPERARE – REPERE PENTRU O GUVERNANȚĂ PUBLICĂ REZILIENTĂ

Numărul de față al revistei aduce în prim-plan o temă de actualitate și de profunzime strategică: **reconfigurarea paradigmei securității și a managementului instituțional în societățile democratice contemporane**. Într-o epocă marcată de **incertitudine globală, crize suprapuse și transformări accelerate ale mediului informațional**, conceptul de securitate capătă valențe mult mai complexe decât în trecut. Nu mai vorbim doar despre apărare în sensul clasic al termenului, ci despre o **securitate societală**, care îmbină dimensiunea instituțională cu cea civică, economică, informațională și psihologică.

Instituțiile publice sunt chemate să funcționeze într-un context în care **autoritatea se redefineste prin legitimitate, iar legitimitatea se câștigă prin încredere**. Aceasta înseamnă că performanța administrativă nu mai poate fi evaluată exclusiv în termeni de eficiență operațională sau de conformitate procedurală, ci, mai ales, prin **capacitatea de a comunica transparent, de a coopera interinstituțional și de a învăța din experiență**. În fața noilor riscuri – fie ele sanitare, informaționale, de securitate publică sau de mediu – instituțiile nu pot răspunde izolat, ci trebuie să formeze **rețele de reziliență** care valorifică expertiza, dialogul și responsabilitatea partajată.

Această schimbare de paradigmă reflectă o **maturizare a gândirii strategice**, care depășește logica reactivă a gestionării crizelor și se orientează către **anticipare și adaptabilitate**. Într-o societate democratică, securitatea nu este un scop în sine, ci un **proces de echilibru între libertate, responsabilitate și solidaritate**. Tocmai de aceea, administrațiile moderne sunt nevoite să-și dezvolte mecanisme de învățare instituțională, să

integreze analiza critică și feedbackul în ciclul decizional și să cultive o cultură organizațională bazată pe **încredere, transparență și profesionalism**.

În acest cadru, **managementul instituțional** devine nu doar un set de proceduri administrative, ci o **filosofie de guvernare** care are în centrul său omul – atât profesionistul din interiorul sistemului, cât și cetățeanul beneficiar al serviciilor publice. Reconfigurarea paradigmei securității înseamnă, de fapt, trecerea de la o cultură a controlului la o cultură a cooperării, de la reacție la prevenție, de la opacitate la **dialog deschis și responsabil**.

Articolele reunite în acest volum oferă o perspectivă integrată asupra acestor provocări, de la dimensiunea comunitară a siguranței urbane până la nivelul strategic al apărării maritime și al managementului situațiilor de urgență.

Deschiderea numărului este marcată de studiul dedicat **managementului comunitar al siguranței**, care demonstrează că ordinea publică nu se impune, ci se construiește împreună cu cetățenii. Siguranța stradală devine un indicator al coeziunii sociale, iar cooperarea dintre poliție, administrație și comunitate reprezintă fundamentul unei democrații participative mature.

Articolul privind **lecțiile pandemiei COVID-19** aduce o analiză lucidă a performanței instituționale și a comunicării publice în timpul unei crize globale. Pandemia a fost nu doar o probă sanitară, ci și un test de guvernare și încredere, care a arătat cât de esențială este profesionalizarea leadershipului și comunicarea de risc bazată pe transparență și empatie.

În aceeași logică a echilibrului dintre libertate și securitate, studiul dedicat **ordinii publice și libertății de întrunire** oferă o reflecție necesară asupra modului în care statul democratic poate proteja drepturile fundamentale fără a compromite siguranța colectivă. Autorul argumentează că forța legitimă a instituțiilor nu derivă din constrângere, ci din **dialog, proporționalitate și comunicare strategică**.

Dimensiunea operațională este completată de analiza privind **activitatea Forțelor Navale Române la Marea Neagră**, care evidențiază rolul informației și al cooperării internaționale în asigurarea securității regionale. Într-un mediu geopolitic instabil, supravegherea maritimă devine o formă de „*superioritate cognitivă*”, iar tehnologia se împletește cu diplomația și cu învățarea strategică.

În plan intern, articolul despre **activitățile de control din cadrul IGSU** redefinesc noțiunea de verificare instituțională, propunând o viziune modernă: controlul ca instrument de învățare organizațională. Dintr-o perspectivă managerială, autorul arată că performanța nu înseamnă absența erorilor, ci capacitatea de a le transforma în cunoaștere aplicată și îmbunătățire continuă.

Numărul se încheie cu două contribuții complementare, centrate pe **comunicarea strategică și încrederea publică**. Articolul „*Transparență și încredere în crizele de ordine publică*” demonstrează că tăcerea instituțională amplifică incertitudinea, în timp ce comunicarea clară și empatică consolidează legitimitatea autorității. Împreună, aceste lucrări conturează un model de **guvernanță bazată pe încredere**, în care transparența nu este un gest de imagine, ci o condiție a stabilității democratice.

Prin varietatea temelor și consistența argumentelor, acest număr oferă o imagine coerentă a unui sistem public aflat în transformare: unul care își caută echilibrul între control și învățare, între autoritate și dialog, între siguranță și libertate.

Într-o lume tot mai complexă, **adevărata forță a instituțiilor nu stă în puterea lor de a impune ordine, ci în capacitatea de a genera încredere**. Puterea coercitivă poate menține, temporar, disciplina, dar doar **încrederea** creează stabilitate durabilă. Orice instituție care își fundamentează autoritatea exclusiv pe constrângere este, de fapt, vulnerabilă la neîncredere, la contestare și la uzură internă. În schimb, instituțiile care cultivă transparența, dialogul și responsabilitatea comună devin repere morale și funcționale pentru societate.

Încrederea nu se obține prin directive, ci prin consecvență, prin capacitatea de a asculta, de a corecta și de a învăța. Ea se naște din **coerența între ceea ce instituțiile afirmă și ceea ce fac**, între valorile pe care le proclamă și comportamentele pe care le manifestă. În acest sens, puterea reală nu rezidă în autoritatea formală a funcțiilor, ci în **credibilitatea pe care o inspiră deciziile**. O instituție credibilă nu este cea care nu greșește, ci aceea care își recunoaște limitele, își asumă răspunderea și transformă experiența în cunoaștere și progres.

Într-un spațiu public fragmentat, dominat de fluxuri informaționale rapide și de neîncredere generalizată, instituțiile au datoria de a deveni

ancore de stabilitate și sens. Ele nu trebuie să fie doar instrumente administrative, ci **actori de coeziune socială**, capabili să medieze interese, să explice decizii și să inspire solidaritate. Numai printr-un astfel de exercițiu constant de **comunicare autentică și cooperare reală**, autoritatea își poate recăpăta dimensiunea etică și civică.

Adevărata legitimitate se câștigă prin **respectul acordat cetățeanului**, prin profesionalism și prin disponibilitatea de a construi punți, nu ziduri. Instituțiile care generează încredere devin, în esență, **infrastructuri morale ale democrației**, fără de care legea rămâne literă moartă, iar ordinea – o simplă aparență.

De aceea, provocarea fundamentală a prezentului nu este aceea de a impune mai mult control, ci de a cultiva mai multă **încredere**. Iar această încredere se construiește pas cu pas, prin consecvență, transparență și respect reciproc – valori care transformă autoritatea dintr-un exercițiu de putere într-un **act de responsabilitate comună**.

Col.(rez.) prof.univ.dr. George ȚICAL

Redactor-șef adjunct

al Revistei Academiei de Științe ale Securității Naționale

PREVENIREA ȘI COMBATerea CRIMINALITĂȚII STRADALE PRIN MANAGEMENT COMUNITAR AL SIGURANȚEI

PREVENTING AND COMBATING STREET CRIME THROUGH COMMUNITY SAFETY MANAGEMENT

Gl.bg.(rez.) dr. Petru Țăgorean

Membru titular al Academiei de Științe ale Securității Naționale
(tpetrut@gmail.com)

Rezumat: Articolul analizează rolul managementului comunitar al siguranței în prevenirea și combaterea criminalității stradale, pornind de la ideea că ordinea publică este un produs al cooperării dintre instituții, autorități locale și cetățeni. Într-un context social marcat de urbanizare rapidă, diversitate culturală și neîncredere instituțională, siguranța nu mai poate fi garantată exclusiv prin mijloace coercitive, ci trebuie construită prin parteneriate locale și participare civică. Lucrarea propune o perspectivă integrată asupra securității urbane, în care poliția de proximitate, administrația locală și societatea civilă devin actori complementari ai unui proces comun: prevenirea infracționalității prin dialog, educație și responsabilitate partajată.

Metodologia cercetării îmbină analiza comparativă și studiul de caz, examinând exemple naționale (Cluj-Napoca, Brașov) și internaționale (Marea Britanie, Olanda, Austria) de cooperare instituțională. Pe baza acestor experiențe, sunt identificați trei piloni esențiali ai parteneriatului comunitar: **prevenția situațională**, orientată spre amenajarea și monitorizarea spațiului public, **prevenția socială**, centrată pe educație și incluziune și **participarea civică**, care transformă cetățeanul din observator în actor al siguranței. Studiile de caz arată că acolo unde aceste dimensiuni sunt combinate consecvent, infracționalitatea scade, iar încrederea publică în poliție și administrație crește semnificativ.

Rezultatele confirmă că managementul comunitar al siguranței nu este o alternativă la poliția tradițională, ci o extindere a acesteia către sfera cooperării sociale. O strategie locală eficientă trebuie să includă consilii consultative de siguranță, platforme de comunicare digitală și formarea poliștilor în competențe de comunicare și mediere. În final, articolul susține că siguranța stradală reprezintă un indicator al coeziunii sociale: cu cât comunitatea este mai implicată și mai solidară, cu atât spațiul public devine mai sigur. Managementul comunitar al siguranței este, prin urmare, nu doar un instrument administrativ, ci o expresie matură a democrației locale.

Cuvinte-cheie: management comunitar al siguranței; prevenția criminalității; parteneriat local; poliție de proximitate; participare civică; încredere publică; siguranță urbană.

Abstract: *This article analyzes the role of community safety management in preventing and combating street crime, starting from the premise that public order is the product of cooperation among institutions, local authorities, and citizens. In a social context marked by rapid urbanization, cultural diversity, and institutional distrust, safety can no longer be guaranteed exclusively through coercive means; it must be built through local partnerships and civic participation. The paper proposes an integrated perspective on urban security, in which community policing, local administration, and civil society become complementary actors in a shared process: preventing crime through dialogue, education, and shared responsibility.*

The research methodology combines comparative analysis and case study methods, examining both national examples (Cluj-Napoca, Brașov) and international ones (the United Kingdom, the Netherlands, Austria) of institutional cooperation. Based on these experiences, three essential pillars of community partnership are identified: situational prevention, focused on the design and monitoring of public spaces; social prevention, centered on education and inclusion; and civic participation, which transforms citizens from passive observers into active agents of safety. Case studies demonstrate that where these dimensions are consistently integrated, street crime decreases and public trust in the police and local government increases significantly.

The results confirm that community safety management is not an alternative to traditional policing, but rather an extension of it into the sphere of social cooperation. An effective local strategy should include community safety councils, digital communication platforms, and police training programs in communication and mediation skills. Ultimately, the article argues that street safety is an indicator of social cohesion: the more involved and united the community, the safer the public space becomes. Community safety management is therefore not merely an administrative tool, but a mature expression of local democracy.

Keywords: *community safety management; crime prevention; local partnership; community policing; civic participation; public trust; urban safety.*

I. O societate sigură se construiește, nu se impune

Siguranța stradală este una dintre acele dimensiuni ale vieții publice pe care oamenii o simt înainte de a o defini. Ea se manifestă în gesturi simple, libertatea de a merge pe jos noaptea fără teamă, de a lăsa copilul să se joace în fața blocului, de a ști că un vecin atent sau un polițist de proximitate sunt acolo, chiar dacă nu se văd. Dincolo de statistici și rapoarte, siguranța este, în esență, o formă de încredere: în instituții, în comunitate și în solidaritatea socială. După cum observa Robert Putnam,

„societățile în care oamenii au încredere unii în alții sunt mai eficiente și mai prospere, pentru că încrederea reduce costurile cooperării”¹.

Timp de decenii, politica de siguranță publică a fost privită printr-o lentilă predominant coercitivă: mai multe patrule, sancțiuni mai dure, tehnologii de supraveghere tot mai sofisticate. Însă astfel de măsuri, deși pot tempera temporar infracționalitatea, nu pot înlocui lipsa coeziunii comunitare. După cum arăta David Bayley, „eficiența poliției nu se măsoară doar în numărul de arestări, ci în capacitatea sa de a crea o relație de cooperare cu cetățenii”². Într-o societate democratică, ordinea nu se menține prin teamă, ci prin recunoaștere reciprocă între autoritate și comunitate.

Orașele contemporane sunt spații complexe, diversificate, unde dinamica socială scapă de multe ori controlului instituțional clasic. În astfel de contexte, siguranța nu se mai poate impune, ci se construiește zi de zi, prin dialog, participare și responsabilitate comună. Conceptul de *management comunitar al siguranței* exprimă tocmai această viziune colaborativă: poliția, administrația locală și cetățenii împărtășesc responsabilitatea de a preveni și gestiona riscurile urbane. Herman Goldstein argumenta încă din anii '90 că „adevărata inovație în domeniul polițienesc constă în a aborda problemele din amonte, nu doar consecințele lor imediate”³.

Acest tip de abordare se înscrie în paradigma mai largă a *community policing*-ului, care pornește de la premisa că „siguranța publică este un produs social, rezultat al cooperării dintre poliție și comunitate”⁴. În acest model, cetățenii nu mai sunt simpli beneficiari ai protecției, ci actori direcți în menținerea ordinii. Acolo unde oamenii se simt ascultați, consultați și implicați, nivelul de încredere crește, iar criminalitatea scade. După cum subliniază Skogan, „prezența poliției de proximitate și interacțiunea

¹ Robert D. Putnam, *Bowling Alone: The Collapse and Revival of American Community*, Simon & Schuster, New York, 2000, p. 288.

² David H. Bayley, *Changing the Guard: Developing Democratic Police Abroad*, Oxford University Press, Oxford, 2006, p. 23.

³ Herman Goldstein, *Problem-Oriented Policing*, McGraw-Hill, New York, 1990, p. 32.

⁴ R. C. Trojanowicz & B. Bucqueroux, *Community Policing: How to Get Started*, Anderson Publishing, Cincinnati, 1998, p. 15.

frecventă cu cetățenii generează capital social, iar capitalul social, la rândul său, reduce teama și favorizează cooperarea”⁵.

Siguranța devine astfel un **bun comun** — un rezultat colectiv care reflectă sănătatea relațiilor dintre instituții și cetățeni. Ea nu se rezumă la absența pericolului, ci la prezența unei normalități împărtășite. Wilson și Kelling remarcă sugestiv că „o fereastră spartă, lăsată nereparată, transmite semnalul că nimănui nu-i pasă”⁶. Dincolo de metafora urbană, mesajul este profund civic: atunci când autoritățile și cetățenii își ignoră reciproc responsabilitățile, dezordinea devine limbajul dominant al spațiului public.

Prin urmare, o societate sigură nu se definește prin numărul de camere de supraveghere sau prin severitatea pedepselor, ci prin densitatea relațiilor de încredere și prin capacitatea instituțiilor de a asculta. *Managementul comunitar al siguranței* nu este doar o tehnică administrativă, ci o expresie a unei democrații participative, în care ordinea nu se impune prin frică, ci se construiește prin cooperare. Acolo unde autoritățile și cetățenii devin parteneri, străzile devin mai sigure nu pentru că sunt supravegheate, ci pentru că sunt trăite împreună.

II. De ce criminalitatea stradală este o problemă comunitară, nu doar polițienească

Criminalitatea stradală este, în esență, o expresie a dezechilibrelor din comunitate, nu doar a absenței poliției. Strada devine nesigură atunci când comunitatea devine indiferentă, iar legăturile sociale se destramă. Poliția poate interveni, poate sancționa, dar nu poate substitui solidaritatea. „*Ordinea publică nu poate fi menținută exclusiv prin mijloace coercitive, ci prin prezența unor norme sociale vii și a unui capital moral împărtășit*”⁷ — remarcă Herman Goldstein, arătând că prevenirea criminalității este mai mult o chestiune de climat social decât de control formal.

Teoria dezorganizării sociale, formulată de Sampson și Groves, explică faptul că **slăbirea coeziunii comunitare** favorizează apariția

⁵ Wesley G. Skogan, *Police and Community in Chicago: A Tale of Three Cities*, Oxford University Press, Oxford, 2006, p. 112.

⁶ James Q. Wilson & George L. Kelling, “Broken Windows: The Police and Neighborhood Safety,” *The Atlantic Monthly*, March 1982, p. 31.

⁷ Herman Goldstein, *Problem-Oriented Policing*, McGraw-Hill, New York, 1990, p. 47.

comportamentelor deviante. Autorii arată că „*acolo unde rețelele sociale sunt slabe și valorile comune lipsite de coerență, capacitatea comunității de a exercita control informal scade drastic*”⁸. Cu alte cuvinte, infracționalitatea nu se explică doar prin lipsa resurselor materiale, ci și prin deficitul de legături sociale. În același sens, studiile ulterioare ale lui Sampson, Raudenbush și Earls au introdus conceptul de *eficacitate colectivă* — definită ca „*încrederea și voința comună de a interveni pentru binele colectiv*”⁹.

Această perspectivă aduce o schimbare profundă: crima nu mai este doar o problemă de securitate, ci un simptom al destrămării comunității. De aceea, intervenția poliției, oricât de eficientă, nu poate fi sustenabilă în absența participării civice. Robert Putnam avertiza că „*fără capital social, instituțiile devin structuri fără rădăcini, iar politicile publice, simple exerciții administrative*”¹⁰. Când oamenii nu se cunosc între ei, nu-și mai apără spațiul comun și nu mai simt responsabilitate colectivă, spațiul public devine un teritoriu anonim și, implicit, vulnerabil.

În această logică, criminalitatea stradală trebuie abordată ca o **problemă partajată** între poliție, administrația locală și comunitate. Modelul *community policing*, născut din nevoia de apropiere între forțele de ordine și cetățeni, s-a dovedit un instrument eficient tocmai pentru că mută accentul „*de la impunerea legii la construirea comunității*”¹¹. Polițistul de proximitate nu este doar un agent al controlului, ci un actor al relației sociale: el cunoaște oamenii, ascultă plângerile lor, mediază conflictele mici înainte ca ele să devină probleme mari. Skogan sublinia că „*acolo unde poliția devine parte a comunității, nu autoritate deasupra ei, nivelul de teamă și tensiune scade semnificativ*”¹².

Un alt element esențial este mediul fizic al spațiului urban. Teoria activităților de rutină, formulată de Cohen și Felson, arată că o infracțiune

⁸ Robert J. Sampson & W. Byron Groves, „*Community Structure and Crime: Testing Social-Disorganization Theory*,” *American Journal of Sociology*, vol. 94, no. 4, 1989, p. 782.

⁹ Robert J. Sampson, Stephen W. Raudenbush & Felton Earls, „*Neighborhoods and Violent Crime: A Multilevel Study of Collective Efficacy*,” *Science*, vol. 277, 1997, p. 919.

¹⁰ Robert D. Putnam, *Bowling Alone: The Collapse and Revival of American Community*, Simon & Schuster, New York, 2000, p. 302.

¹¹ R. C. Trojanowicz & B. Bucqueroux, *Community Policing: How to Get Started*, Anderson Publishing, Cincinnati, 1998, p. 18.

¹² Wesley G. Skogan, *Police and Community in Chicago: A Tale of Three Cities*, Oxford University Press, Oxford, 2006, p. 75.

apare atunci când se *întâlnesc* „un infractor motivat, o țintă potrivită și absența unui gardian capabil”¹³. Această „ecuație” subliniază că siguranța stradală nu depinde doar de intențiile oamenilor, ci și de arhitectura mediului: lumina, vizibilitatea, prezența umană, întreținerea spațiilor. În aceeași linie, Wilson și Kelling au popularizat metafora „ferestrelor sparte”, arătând că „neglijența mică devine semnalul care legitimează dezordinea mare”¹⁴. Când spațiul public pare abandonat, el devine disponibil pentru comportamente deviate.

Din aceste rațiuni, prevenirea criminalității stradale trebuie privită ca o **strategie de regenerare comunitară**. Proiectele eficiente în acest sens combină intervenția poliției cu acțiuni de reactivare socială: programe educaționale, activități civice, amenajări urbane participative. Acolo unde primăria, ONG-urile și cetățenii colaborează, rezultatele devin vizibile: nu doar mai puține fapte antisociale, ci și o creștere a sentimentului de apartenență. După cum observă Skogan, „încrederea publică nu este un efect al siguranței, ci una dintre cauzele ei”¹⁵.

În concluzie, criminalitatea stradală nu poate fi combătută doar cu patrulare, camere și legi mai dure. Ea trebuie tratată ca o **problemă comunitară**, care cere relații solide, comunicare constantă și participare activă. Poliția este indispensabilă, dar nu suficientă. O comunitate vigilentă, conectată și solidară, oferă cel mai durabil scut împotriva violenței cotidiene. Siguranța nu este un produs instituțional, ci o expresie a sănătății sociale.

III. Parteneriatul local – motorul managementului comunitar al siguranței

Un oraș sigur nu este cel în care poliția este peste tot, ci acela în care nu este nevoie ca poliția să fie peste tot. Aceasta este, în esență, filosofia managementului comunitar al siguranței: cooperarea constantă între instituțiile publice, autoritățile locale și societatea civilă. Într-o comunitate activă, prevenirea devine o formă de responsabilitate colectivă. După cum remarcă Bayley, „poliția democratică nu poate reuși fără cooperarea celor

¹³ Lawrence E. Cohen & Marcus Felson, “Social Change and Crime Rate Trends: A Routine Activity Approach,” *American Sociological Review*, vol. 44, no. 4, 1979, p. 590.

¹⁴ James Q. Wilson & George L. Kelling, “Broken Windows: The Police and Neighborhood Safety,” *The Atlantic Monthly*, March 1982, p. 31.

¹⁵ Wesley G. Skogan, op. cit., p. 134.

pe care îi servește”¹⁶. Siguranța, în acest sens, nu se impune de sus în jos, ci se coproduce prin parteneriat.

Experiența țărilor care au implementat modele de *community policing* demonstrează că **parteneriatul local** este pivotul oricărui sistem durabil de prevenire. În Marea Britanie, *Neighbourhood Policing Teams* funcționează în baza unui principiu simplu: polițistul de cartier devine „fața umană a instituției”, fiind responsabil de dialogul zilnic cu cetățenii. În aceste structuri, poliția colaborează cu consiliile locale, școlile, organizațiile civice și grupurile religioase, într-un efort comun de identificare a problemelor și de co-creare a soluțiilor. „Succesul acestui model depinde mai puțin de resurse și mai mult de încredere”, arată Brogden și Nijhar¹⁷.

Aceeași logică se regăsește în Franța, unde politica de *police de proximité* lansată la începutul anilor 2000 a încercat să reumanizeze relația dintre forțele de ordine și cetățeni. Deși programul a avut dificultăți administrative, principiul rămâne valid: prezența constantă, non-conflictuală și predictibilă a poliției în spațiul comunitar crește percepția de siguranță și reduce frustrarea socială. Fielding arată că „o comunitate care își cunoaște polițistul și poate vorbi cu el în afara situațiilor de criză este o comunitate mai stabilă”¹⁸.

În Olanda, parteneriatele locale au fost formalizate prin *veiligheidsnetwerken*, rețele locale de siguranță care reunesc poliția, primăria, școlile și organizațiile non-guvernamentale. Scopul lor este de a aborda împreună cauzele micro-criminalității: absența școlară, consumul de droguri, vandalismul minor, violența de proximitate. Modelul olandez ilustrează ceea ce Efus a numit „*guvernanță cooperativă a siguranței urbane*”¹⁹: nu o ierarhie, ci o rețea în care fiecare actor contribuie în funcție de competențele sale.

¹⁶ David H. Bayley, *Changing the Guard: Developing Democratic Police Abroad*, Oxford University Press, Oxford, 2006, p. 29.

¹⁷ Mike Brogden & Preeti Nijhar, *Community Policing: National and International Models and Approaches*, Willan Publishing, Cullompton, 2005, p. 67.

¹⁸ Nigel Fielding, *Police and Social Change in France and England: From Uniformed to Community Policing*, Routledge, London, 2005, p. 142.

¹⁹ European Forum for Urban Security (Efus), *Security, Democracy and Cities: Co-production of Urban Security Policies*, Efus Publishing, Paris, 2017, p. 53.

În România, începuturile parteneriatului local în domeniul siguranței pot fi regăsite în colaborările dintre poliție și administrațiile municipale pentru elaborarea *Planurilor de ordine și siguranță publică*. Deși aceste documente au rămas adesea formale, acolo unde ele au fost dublate de acțiuni concrete - patrulare mixte, consilii consultative, proiecte educaționale - rezultatele s-au făcut simțite. Exemple precum Cluj-Napoca sau Oradea arată că „*încrederea construită local poate fi mai eficientă decât directivele centralizate*”²⁰.

Eficiența parteneriatului depinde, totuși, de **claritatea rolurilor și responsabilităților**. Autoritățile locale sunt cele mai aproape de problemele comunității, dar fără sprijinul poliției nu pot gestiona dimensiunea operativă. În același timp, poliția, fără sprijinul civic și politic, rămâne izolată și vulnerabilă la percepții negative. Mawby explică acest echilibru prin conceptul de *shared accountability*: „*răspunderea comună între poliție și comunitate consolidează legitimitatea ambelor părți*”²¹.

O dimensiune adesea ignorată a parteneriatului este comunicarea. În lipsa unui canal constant de dialog, partenerii locali riscă să acționeze paralel, chiar cu intenții bune. Comunicarea transparentă, prin întâlniri publice, platforme digitale, consilii de cartier, permite ajustarea politicilor și reducerea tensiunilor. „*Transparența nu este o simplă virtute morală, ci o condiție a eficienței parteneriatului*”²², arată OECD într-un raport despre guvernanta participativă.

În final, motorul real al managementului comunitar al siguranței nu este autoritatea, ci **încrederea**. O administrație locală deschisă, o poliție de proximitate empatică și o societate civilă implicată pot forma împreună o infrastructură socială de protecție reciprocă. După cum sintetizează Trojanowicz, „*siguranța publică nu se rezumă la a prinde infractori, ci la a construi comunități în care infractorii nu mai găsesc loc*”²³.

²⁰ OECD, *Trust and Public Policy: How Better Governance Can Help Rebuild Public Trust*, OECD Publishing, Paris, 2017, p. 72.

²¹ R. C. Mawby, *Comparative Policing*, Sage Publications, London, 2010, p. 118.

²² OECD, *Innovative Citizen Participation and New Democratic Institutions: Catching the Deliberative Wave*, OECD Publishing, Paris, 2020, p. 44.

²³ R.C. Trojanowicz & B. Bucqueroux, *Community Policing: How to Get Started*, Anderson Publishing, Cincinnati, 1998, p. 27.

IV. Colaborarea concretă între poliție, primărie și societatea civilă – cei trei piloni ai parteneriatului local

Cooperarea dintre poliție, administrația locală și comunitate nu poate rămâne un principiu abstract; ea se validează doar prin acțiuni concrete, vizibile și coerente. Managementul comunitar al siguranței se bazează, în mod practic, pe trei piloni complementari: prevenția situațională, prevenția socială și participarea civică. Fiecare dintre aceștia contribuie la consolidarea unui ecosistem urban rezilient, în care ordinea publică se menține prin colaborare și nu prin constrângere.

1. Prevenția situațională – infrastructura vizibilă a siguranței

Primul pilon al parteneriatului privește **mediul fizic**. Ideea centrală este simplă: spațiile bine întreținute, iluminate și animate reduc oportunitățile infracționale și sporesc sentimentul de siguranță. Teoria „ferestrelor sparte” a lui Wilson și Kelling, potrivit căreia „dezordinea vizibilă alimentează criminalitatea invizibilă”²⁴, s-a transformat într-un principiu de design urban și de guvernare locală.

În Rotterdam, autoritățile locale, poliția și asociațiile civice colaborează în proiectul *Safe Streets*, prin care se monitorizează zonele vulnerabile, se montează iluminat public inteligent și se organizează întâlniri lunare între polițiști și locuitori. Studiile locale arată că simpla prezență constantă a poliției de proximitate în cartierele marginale a redus cu 20% percepția de insecuritate între 2017 și 2020²⁵.

Prevenția situațională înseamnă, însă, mai mult decât tehnologie. Ea presupune **prezență umană constantă**: patrulare de cartier, colaborare cu firme de pază, campanii de vizibilitate instituțională. Acolo unde primăria, poliția și cetățenii mențin o infrastructură curată și previzibilă, criminalitatea de oportunitate scade, iar încrederea crește. Bayley observă că „*fiecare spațiu public bine îngrijit este o declarație de autoritate legitimă și civilitate*”²⁶.

²⁴ James Q. Wilson & George L. Kelling, “Broken Windows: The Police and Neighborhood Safety,” *The Atlantic Monthly*, March 1982, p. 31.

²⁵ Municipality of Rotterdam, *Safe Streets Evaluation Report 2020*, Rotterdam City Council, 2020, p. 12.

²⁶ David H. Bayley, *Changing the Guard: Developing Democratic Police Abroad*, Oxford University Press, Oxford, 2006, p. 55.

2. Prevenția socială – educația și incluziunea ca instrumente de siguranță

Al doilea pilon se referă la **prevenția socială**, adică intervențiile care vizează cauzele profunde ale infracționalității: excluziunea, lipsa educației și vulnerabilitatea tinerilor. Acolo unde statul și comunitatea investesc în educație, consiliere și activități pentru tineri, se creează alternative la comportamentele deviante.

Viena oferă un exemplu solid prin programul *Fair-Play-Teams*, implementat în colaborare cu poliția și ONG-urile. Tineri lucrători comunitari – formați în comunicare și mediere – patrulează în cartiere, discută cu grupurile de adolescenți și oferă mediere în conflictele minore. Scopul nu este punitiv, ci preventiv: reducerea izolării și a sentimentului de excludere. Evaluările făcute de municipalitate arată că 70% dintre incidentele stradale gestionate de aceste echipe nu au mai necesitat intervenția poliției²⁷.

Aceeași logică funcționează și în proiectul *Chance Project* din Barcelona, unde poliția colaborează cu școlile și serviciile sociale pentru identificarea tinerilor aflați la risc de abandon și implicarea lor în programe educaționale și sportive. „*Investiția în educație și incluziune produce o formă de siguranță mai durabilă decât orice măsură coercitivă*”²⁸, arată raportul European Forum for Urban Security (Efus).

Prin urmare, prevenția socială nu este o sarcină exclusiv socială, ci una de securitate extinsă. Poliția nu este un simplu executor al legii, ci partener într-un sistem de sprijin comunitar. Acolo unde rețelele instituționale sunt funcționale, devianța își pierde terenul de creștere.

3. Participarea civică – cetățeanul ca partener activ al siguranței

Cel de-al treilea pilon este **participarea civică**, dimensiunea care transformă locuitorul din spectator în actor. Consultările publice, bugetele participative și platformele digitale de sesizare a problemelor urbane permit cetățenilor să contribuie la prevenirea criminalității prin implicare directă.

²⁷ Stadt Wien, *Fair-Play-Teams Jahresbericht 2019*, Vienna Municipality, 2020, p. 8.

²⁸ European Forum for Urban Security (Efus), *Urban Security and Social Cohesion Report*, Paris, 2019, p. 36.

Barcelona a introdus, în anul 2016, platforma *Decidim.Barcelona*, unde locuitorii pot propune proiecte legate de siguranța publică, infrastructură sau conviețuire. Peste 15.000 de propuneri au fost înregistrate în primii trei ani, dintre care o parte semnificativă vizau iluminatul, traficul, curățenia și protecția spațiilor comune²⁹. În paralel, poliția locală a creat o aplicație mobilă prin care cetățenii pot semnală incidente minore și pot primi feedback privind acțiunile întreprinse.

Rotterdam a dezvoltat o abordare similară prin programul *Veilig010*, unde cetățenii sunt invitați să participe la consilii de cartier pentru identificarea problemelor de siguranță. „*Participarea civică nu înseamnă consultare simbolică, ci transfer real de informație și responsabilitate*”³⁰, notează OECD.

În esență, participarea creează transparență, iar transparența consolidează încrederea. Când cetățenii observă efectul implicării lor – un parc mai sigur, un cartier mai curat, un dialog constant cu poliția, se formează ceea ce Putnam numea *capital social funcțional*, „*acea rețea de încredere care face cooperarea posibilă*”³¹.

Acești trei piloni - prevenția situațională, prevenția socială și participarea civică - definesc un model de siguranță partajată, în care poliția, primăria și comunitatea acționează complementar. Siguranța urbană nu este un rezultat static, ci un proces continuu de ajustare, comunicare și co-responsabilitate. Orașele care au înțeles această dinamică nu doar că au redus criminalitatea, ci au reușit să transforme siguranța într-o expresie a coeziunii sociale.

IV. Studii de caz sintetice (comparativ)

Caz A (național): România – colaborarea poliție–administrație–comunitate în gestionarea siguranței urbane

În România, conceptul de management comunitar al siguranței este relativ recent, dar a început să prindă contur în anumite orașe unde

²⁹ Ajuntament de Barcelona, *Decidim.Barcelona: Three Years of Participatory Governance*, City Report, 2019, p. 17.

³⁰ OECD, *Innovative Citizen Participation and New Democratic Institutions: Catching the Deliberative Wave*, OECD Publishing, Paris, 2020, p. 68.

³¹ Robert D. Putnam, *Bowling Alone: The Collapse and Revival of American Community*, Simon & Schuster, New York, 2000, p. 319.

administrațiile locale au înțeles că siguranța nu se poate decreta, ci se construiește prin colaborare. Exemplele cele mai convingătoare provin din Cluj-Napoca și Brașov, unde parteneriatele între poliție, primărie și societatea civilă au început să producă rezultate vizibile.

La Cluj-Napoca, administrația locală și Poliția Municipiului colaborează în cadrul *Planului Integrat de Ordine și Siguranță Publică*, un document revizuit anual, care stabilește priorități comune: patrulă mixte, iluminat în zone vulnerabile, monitorizarea spațiilor publice și programe de prevenție în școli. În paralel, funcționează *Consiliul Consultativ pentru Siguranță Urbană*, unde sunt reprezentate instituții publice, ONG-uri, universități și grupuri de cetățeni. Această structură nu are putere decizională, dar are o putere simbolică esențială: „oferă un spațiu de dialog între autoritate și cetățean”³².

Proiecte precum *Safe Campus* (implementat în colaborare cu universitățile clujene) și campania *Cartierul meu sigur* au contribuit la o reducere constantă a infracționalității stradale minore în zonele universitare și rezidențiale. Datele furnizate de IPJ Cluj arată o scădere cu 18% a furturilor stradale între 2017 și 2020³³. Mai important însă este faptul că nivelul de încredere în poliția locală a crescut — 64% dintre respondenții unui sondaj IRES din 2020 declarau că „poliția colaborează eficient cu cetățenii pentru prevenirea problemelor din cartier”³⁴.

Brașovul a urmat o strategie similară, bazată pe cooperare interinstituțională. Primăria, Poliția Locală și Direcția de Asistență Socială au implementat proiectul *Siguranță prin solidaritate*, care combină prevenția situațională (modernizarea sistemului de iluminat și camere de supraveghere) cu prevenția socială (activități educative pentru tineri din zone marginale). Raportul de evaluare al Primăriei Brașov din 2019 menționează o scădere cu 22% a incidentelor violente în cartierele vizate de program³⁵.

³² Primăria Municipiului Cluj-Napoca, *Planul Integrat de Ordine și Siguranță Publică 2020–2021*, Cluj-Napoca, 2021, p. 4.

³³ Inspectoratul de Poliție Județean Cluj, *Raport anual privind evoluția criminalității urbane*, Cluj-Napoca, 2020, p. 7.

³⁴ Institutul Român pentru Evaluare și Strategie (IRES), *Percepția publică privind siguranța urbană și rolul poliției locale*, Raport național, 2020, p. 10.

³⁵ Primăria Municipiului Brașov, *Raport privind implementarea proiectului „Siguranță prin solidaritate”*, Brașov, 2019, p. 5.

Aceste exemple arată că, în România, **eficiența parteneriatului local depinde de leadership-ul administrativ și de implicarea comunității**. Acolo unde primarul, șeful poliției și actorii civici se află la aceeași masă, se produce o schimbare de logică: siguranța devine o responsabilitate comună, nu o sarcină exclusiv polițienească.

Caz B (internațional): Marea Britanie – modelul „Neighbourhood Policing” și co-producerea siguranței

În Marea Britanie, abordarea partenerială a siguranței urbane este mai veche și mai consolidată instituțional. Programul *Neighbourhood Policing*, lansat oficial în 2005, a reprezentat un moment de cotitură în relația dintre poliție și comunitate. Obiectivul său nu a fost doar reducerea infracționalității, ci reconstruirea încrederii reciproce între forțele de ordine și cetățeni.

Fiecare secție de poliție din Regatul Unit are echipe dedicate (*Neighbourhood Policing Teams*), compuse din ofițeri de proximitate, voluntari și consilieri locali. Rolul lor este dublu: prevenție prin prezență constantă și comunicare activă cu comunitatea. În unele regiuni, cum ar fi West Midlands, au fost create platforme digitale de raportare (*WMNow*), care permit locuitorilor să primească notificări despre incidente din zonă și să trimită sesizări direct poliției. „Scopul nu este doar informarea, ci implicarea cetățenilor în deciziile de prioritizare a resurselor”, arată un raport al Home Office³⁶.

Rezultatele au fost vizibile. În Londra, sondajele efectuate între 2010 și 2018 arată o creștere constantă a nivelului de încredere în poliția locală, de la 55% la 72%³⁷. Totodată, zonele cu echipe stabile de proximitate au înregistrat o scădere cu 16% a infracțiunilor stradale și o reducere semnificativă a plângerilor privind abuzul de forță³⁸.

Succesul britanic derivă din câteva elemente structurale: descentralizarea poliției, implicarea autorităților locale în definirea priorităților de siguranță și existența unor mecanisme clare de feedback public. După cum observă Greene, „*Neighbourhood Policing* nu este o

³⁶ Home Office, *Neighbourhood Policing Guidelines*, London, 2018, p. 9.

³⁷ UK Office for National Statistics, *Crime Survey for England and Wales – Confidence in Local Policing*, London, 2019, p. 12.

³⁸ College of Policing, *Neighbourhood Policing: Evidence-Based Review*, London, 2018, p. 21.

strategie tactică, ci o cultură instituțională care redefinește relația dintre poliție și cetățean”³⁹.

Comparativ cu România, diferența majoră nu este de resurse, ci de tradiție și de cultură administrativă. În timp ce în Regatul Unit parteneriatul este parte a identității instituționale, în România el depinde încă de inițiative locale și de personalități. Cu toate acestea, direcția este convergentă: **siguranța publică modernă se construiește prin colaborare, nu prin comandă.**

V. Concluzii și recomandări

Analiza de față confirmă o concluzie simplă, dar esențială: **siguranța publică nu este o problemă exclusiv polițienească, ci una de guvernare comunitară.** În orașele moderne, unde interacțiunile sociale sunt dense, iar spațiul public este tot mai complex, controlul formal are limite. Prevenirea și combaterea criminalității stradale devin sustenabile doar atunci când se sprijină pe o infrastructură de încredere între poliție, administrație și cetățeni.

O primă recomandare vizează **instituționalizarea parteneriatului local pentru siguranță**, prin crearea de *Consilii Locale de Siguranță Comunitară* (CLSC), cu participare mixtă: poliție, primărie, școli, ONG-uri, reprezentanți ai mediului de afaceri și ai comunității. Aceste consilii ar putea funcționa ca forumuri de dialog și planificare, după modelul britanic al *Community Safety Partnerships* sau al rețelelor olandeze *veiligheidsnetwerken*. OECD recomandă explicit ca „planurile de siguranță urbană să fie co-create cu cetățenii și nu doar comunicate acestora”⁴⁰.

A doua direcție o reprezintă **profesionalizarea competențelor de comunicare și mediere ale polițiștilor de proximitate.** Într-o eră a rețelelor sociale și a dezinformării rapide, capacitatea de a explica, asculta și de a gestiona emoțiile comunității devine o condiție a eficienței. După cum subliniază Skogan, „încrederea nu se câștigă prin autoritate, ci prin consecvență și respect”⁴¹. Cursurile de formare ar trebui să includă module

³⁹ Jack R. Greene, *Community Policing and Organizational Change*, Routledge, London, 2014, p. 88.

⁴⁰ OECD, *Innovative Citizen Participation and New Democratic Institutions: Catching the Deliberative Wave*, OECD Publishing, Paris, 2020, p. 64.

⁴¹ Wesley G. Skogan, *Police and Community in Chicago: A Tale of Three Cities*, Oxford University Press, Oxford, 2006, p. 136.

dedicate comunicării empaticе, eticii relaționale și rezolvării colaborative a problemelor.

O a treia recomandare privește **digitalizarea parteneriatului comunitar**. Platforme mobile de raportare, aplicații de alertare civică, grupuri de comunicare între cetățeni și poliție — toate acestea pot facilita participarea și pot transforma locuitorul într-un actor activ al siguranței. Orașele care au implementat asemenea sisteme, precum Barcelona sau Rotterdam, au demonstrat că tehnologia nu înlocuiește contactul uman, ci îl extinde și îl face mai eficient. „*Transparența și proximitatea digitală reconstruiesc încrederea acolo unde contactul direct e limitat*”⁴².

Un alt aspect fundamental este **integrarea dimensiunii sociale a siguranței**. Fără educație, incluziune și sprijin pentru tinerii vulnerabili, orice politică de prevenire rămâne superficială. Așa cum arată Efus, „*coeziunea socială este cel mai sigur antidot împotriva violenței urbane*”⁴³. În acest sens, colaborarea cu școlile, serviciile sociale și organizațiile neguvernamentale trebuie să fie parte integrantă a strategiei de siguranță, nu un adaos periferic.

Pe termen lung, obiectivul major este crearea unei **culturi a încrederii**. Într-o societate democratică, ordinea publică nu se menține prin frică, ci prin respect reciproc și participare civică. Când cetățenii percep poliția ca pe un partener, nu ca pe un arbitru, comportamentele sociale se autoreglează. După cum observa Bayley, „*adevărată măsură a unei poliții democratice nu este câtă forță folosește, ci câtă forță reușește să nu folosească*”⁴⁴.

În România, trecerea de la o cultură a controlului la una a colaborării este în desfășurare. Proiectele locale din Cluj-Napoca, Brașov sau Oradea demonstrează că modelul de management comunitar al siguranței poate fi implementat cu succes, cu condiția ca partenerii să acționeze coordonat, transparent și constant. Nu există o soluție unică, dar există un principiu

⁴² Ajuntament de Barcelona, *Decidim.Barcelona: Three Years of Participatory Governance*, City Report, 2019, p. 18.

⁴³ European Forum for Urban Security (Efus), *Security, Democracy and Cities: Co-production of Urban Security Policies*, Paris, 2017, p. 29.

⁴⁴ David H. Bayley, *Changing the Guard: Developing Democratic Police Abroad*, Oxford University Press, Oxford, 2006, p. 81.

universal: **siguranța se construiește acolo unde cetățenii, poliția și autoritățile locale se privesc nu cu suspiciune, ci cu încredere.**

Într-un context social în care teama și polarizarea pot eroda solidaritatea, colaborarea locală devine mai mult decât o strategie de ordine publică, devine un exercițiu de democrație. Siguranța stradală este, în fond, expresia unei comunități care funcționează: când strada este curată, bine luminată și locuitorii se salută, poliția și-a atins scopul suprem, acela de a fi prezentă fără a mai fi invocată.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

1. Ajuntament de Barcelona. (2019). *Decidim.Barcelona: Three Years of Participatory Governance*. City Report, Barcelona City Council.
2. Bayley, D. H. (2006). *Changing the Guard: Developing Democratic Police Abroad*. Oxford University Press, Oxford.
3. Brogden, M., & Nijhar, P. (2005). *Community Policing: National and International Models and Approaches*. Willan Publishing, Cullompton.
4. College of Policing. (2018). *Neighbourhood Policing: Evidence-Based Review*. London.
5. Cohen, L. E., & Felson, M. (1979). Social Change and Crime Rate Trends: A Routine Activity Approach." *American Sociological Review*, 44(4).
6. European Forum for Urban Security (Efus). (2017). *Security, Democracy and Cities: Co-production of Urban Security Policies*. Efus Publishing, Paris.
7. European Forum for Urban Security (Efus). (2019). *Urban Security and Social Cohesion Report*. Paris.
8. Fielding, N. (2005). *Police and Social Change in France and England: From Uniformed to Community Policing*. Routledge, London.
9. Goldstein, H. (1990). *Problem-Oriented Policing*. McGraw-Hill, New York.
10. Greene, J. R. (2014). *Community Policing and Organizational Change*. Routledge, London.
11. Home Office. (2018). *Neighbourhood Policing Guidelines*. London.
12. Inspectoratul de Poliție Județean Cluj. (2020). *Raport anual privind evoluția criminalității urbane*. Cluj-Napoca.
13. Institutul Român pentru Evaluare și Strategie (IRES). (2020). *Percepția publică privind siguranța urbană și rolul poliției locale*. Raport național, Cluj-Napoca.

- 14 James Q. Wilson & Kelling, G. L. (1982). "Broken Windows: The Police and Neighborhood Safety." *The Atlantic Monthly*, March.
- 15 Mawby, R. C. (2010). *Comparative Policing*. Sage Publications, London.
- 16 Municipality of Rotterdam. (2020). *Safe Streets Evaluation Report 2020*. Rotterdam City Council.
- 17 OECD. (2017). *Trust and Public Policy: How Better Governance Can Help Rebuild Public Trust*. OECD Publishing, Paris.
- 18 OECD. (2020). *Innovative Citizen Participation and New Democratic Institutions: Catching the Deliberative Wave*. OECD Publishing, Paris.
- 19 Primăria Municipiului Brașov. (2019). *Raport privind implementarea proiectului „Siguranță prin solidaritate”*. Brașov.
- 20 Primăria Municipiului Cluj-Napoca. (2021). *Planul Integrat de Ordine și Siguranță Publică 2020–2021*. Cluj-Napoca.
- 21 Putnam, R. D. (2000). *Bowling Alone: The Collapse and Revival of American Community*. Simon & Schuster, New York.
- 22 Sampson, R. J., & Groves, W. B. (1989). Community Structure and Crime: Testing Social-Disorganization Theory. *American Journal of Sociology*, 94(4).
- 23 Sampson, R. J., Raudenbush, S. W., & Earls, F. (1997). "Neighborhoods and Violent Crime: A Multilevel Study of Collective Efficacy." *Science*, 277(5328).
- 24 Skogan, W. G. (2006). *Police and Community in Chicago: A Tale of Three Cities*. Oxford University Press, Oxford.
- 25 Stadt Wien. (2020). *Fair-Play-Teams Jahresbericht 2019*. Vienna Municipality.
- 26 Trojanowicz, R. C., & Bucqueroux, B. (1998). *Community Policing: How to Get Started*. Anderson Publishing, Cincinnati.
- 27 UK Office for National Statistics (ONS). (2019). *Crime Survey for England and Wales – Confidence in Local Policing*. London.
- 28 Weisburd, D., & Eck, J. E. (2004). "What Can Police Do to Reduce Crime, Disorder, and Fear?" *The Annals of the American Academy of Political and Social Science*, 593(1).
- 29 Wilson, J. Q., & Kelling, G. L. (1982). "Broken Windows: The Police and Neighborhood Safety." *The Atlantic Monthly*, March.

PANDEMIA COVID-19 – LECȚII ÎNVĂȚATE PENTRU SISTEMUL DE MANAGEMENT AL SITUAȚIILOR DE URGENȚĂ DIN ROMÂNIA

THE COVID-19 PANDEMIC: LESSONS LEARNED FOR THE ROMANIAN EMERGENCY MANAGEMENT SYSTEM

Col.(rez.) prof.univ.dr. Dan Victor Cavaropol

*Membru titular al Academiei de Științe ale Securității Naționale
(cavaropold@gmail.com)*

Rezumat: Pandemia de COVID-19 a reprezentat un test major pentru capacitatea instituțională, coerența comunicațională și reziliența socială a statelor moderne. România s-a confruntat, în perioada 2020–2022, cu o criză complexă, multidimensională, care a pus la încercare eficiența Sistemului Național de Management al Situațiilor de Urgență (SNMSU) și capacitatea autorităților de a menține încrederea publică. Scopul prezentului articol este de a analiza critic performanța instituțională și comunicarea publică în timpul pandemiei, evidențiind punctele forte, vulnerabilitățile și lecțiile desprinse.

Metodologia utilizată este una calitativă, bazată pe analiza documentelor oficiale, rapoartelor instituționale (DSU, OMS, Comisia Europeană) și literaturii de specialitate privind managementul crizelor și comunicarea strategică. Studiul examinează evoluția capacității de reacție a instituțiilor, coerența mesajelor transmise publicului și impactul social al măsurilor adoptate.

Rezultatele evidențiază o capacitate operațională solidă a DSU și a structurilor asociate, dar și deficiențe în coordonarea interinstituțională și în comunicarea publică unitară. Pandemia a scos în evidență nevoia unei reforme strategice bazate pe profesionalizarea leadershipului de criză, instituționalizarea comunicării de risc și consolidarea rezilienței comunitare. Lucrarea subliniază că lecțiile pandemiei trebuie convertite într-o cultură a anticipării, a transparenței și a cooperării interinstituționale, esențiale pentru gestionarea eficientă a viitoarelor crize.

Cuvinte-cheie: managementul situațiilor de urgență, pandemie, capacitate instituțională, comunicare publică, reziliență, România.

Abstract: The COVID-19 pandemic represented a major test for the institutional capacity, communicative coherence, and social resilience of modern states. Between 2020 and 2022, Romania faced a complex, multidimensional crisis that challenged both the effectiveness of the National Emergency Management System (SNMSU) and the authorities' ability to maintain public trust. The purpose of this article is to critically analyze

institutional performance and public communication during the pandemic, highlighting key strengths, vulnerabilities, and lessons learned.

The methodology employed is qualitative, based on the analysis of official documents, institutional reports (Department for Emergency Situations – DSU, World Health Organization, European Commission), and academic literature on crisis management and strategic communication. The study examines the evolution of institutional response capacity, the coherence of messages delivered to the public, and the social impact of the measures adopted.

The results reveal a solid operational capacity within DSU and its associated structures, but also deficiencies in inter-institutional coordination and in maintaining a unified public communication strategy. The pandemic underscored the need for strategic reform grounded in the professionalization of crisis leadership, the institutionalization of risk communication, and the strengthening of community resilience. The paper emphasizes that the lessons of the pandemic must be translated into a culture of anticipation, transparency, and inter-institutional cooperation — elements essential for the effective management of future crises.

Keywords: *emergency management; pandemic; institutional capacity; public communication; resilience; Romania.*

Introducere

Pandemia de COVID-19 a reprezentat unul dintre cele mai profunde teste de reziliență instituțională și socială ale secolului XXI. În doar câteva luni, o criză sanitară localizată s-a transformat într-un fenomen global, care a perturbat echilibrul economic, politic și social al statelor. Potrivit Organizației Mondiale a Sănătății, „*pandemia a evidențiat vulnerabilitățile sistemelor de sănătate și limitele coordonării internaționale în fața unei amenințări de natură transfrontalieră*”¹.

În România, gestionarea crizei a pus în lumină atât capacitatea de reacție a sistemului național de urgență, cât și deficiențele structurale ale aparatului administrativ. Departamentul pentru Situații de Urgență (DSU) a avut un rol central în coordonarea măsurilor, însă, în multe momente, s-a confruntat cu provocări semnificative de resurse, coerență decizională și comunicare. Raportul de activitate al DSU arată că „*adaptarea permanentă a mecanismelor de răspuns a fost una dintre principalele dificultăți operaționale, în condițiile unei crize prelungite și cu caracter multiplu*”².

¹ World Health Organization, COVID-19 Strategic Preparedness and Response Plan: 2021 Update (Geneva: WHO Press, 2021), p. 3.

² Departamentul pentru Situații de Urgență, Raport de activitate 2020–2021 (București: Ministerul Afacerilor Interne, 2022), p. 14.

Criza sanitară a fost, în egală măsură, o **criză de comunicare**. Într-o societate marcată de neîncredere și de polarizare informațională, **discursul oficial** a trebuit să concureze cu o avalanșă de știri false și interpretări conspiraționiste. Coombs arată că „*într-o criză, tăcerea instituțională este percepută ca indiferență, iar lipsa de claritate ca manipulare*”³. Comunicarea strategică devine, astfel, o componentă de securitate, nu doar un instrument de relații publice.

Mai mult, pandemia a demonstrat că **managementul unei situații de urgență nu poate fi strict sectorial**, ci trebuie să aibă un caracter **interinstituțional și multidimensional**. Coordonarea între structurile MAI, Ministerul Sănătății, autoritățile locale și societatea civilă a fost esențială, dar adesea îngreunată de proceduri birocratice și de o cultură instituțională orientată preponderent spre reacție, nu spre anticipare. Așa cum observă Arjen Boin, „*crizele nu distrug sistemele administrative, ci dezvăluie cât de fragile sunt acestea atunci când sunt puse sub presiune*”⁴.

Dincolo de dimensiunea sanitară, pandemia a fost un **test de guvernare și de coeziune socială**. Încrederea populației în instituții a oscilat semnificativ, în funcție de transparența măsurilor, de eficiența comunicării și de gradul de claritate a deciziilor guvernamentale. Ulrich Beck, teoretician al „societății riscului”, arată că în epoca modernă „*crizele nu mai sunt accidente, ci expresia normalității unui sistem complex aflat într-o stare de incertitudine permanentă*”⁵. Pandemia COVID-19 a confirmat această teorie, evidențiind că riscul global nu poate fi gestionat eficient decât printr-un **cadru de cooperare și învățare instituțională**.

În acest context, România a avut de înfruntat, simultan, **provocări de natură sanitară, logistică și comunicațională**, iar lecțiile desprinse din experiența pandemiei reprezintă o bază solidă pentru reformarea și consolidarea sistemului național de management al situațiilor de urgență. Analiza critică a capacității instituționale și a comunicării publice devine, astfel, un demers esențial pentru îmbunătățirea rezilienței naționale.

³ W. Timothy Coombs, *Ongoing Crisis Communication: Planning, Managing, and Responding*, 5th ed. (Los Angeles: Sage Publications, 2019), p. 27.

⁴ Arjen Boin et al., *Managing Crises: Responses to Large-Scale Emergencies* (New York: Routledge, 2016), p. 45.

⁵ Ulrich Beck, *Risk Society: Towards a New Modernity* (London: Sage, 1992), p. 19.

Scopul acestui articol este de a identifica principalele **lecții învățate** din gestionarea pandemiei COVID-19 în România, prin analiza modului în care autoritățile au reușit să:

- asigure coordonarea interinstituțională în condiții de presiune și incertitudine;
- mențină încrederea publică printr-o comunicare transparentă și coerentă;
- transforme experiența crizei într-un proces de adaptare și învățare strategică.

Prin abordarea sa, lucrarea urmărește să ofere o **perspectivă integrată asupra securității și guvernancei de criză**, accentuând necesitatea trecerii de la o cultură instituțională reactivă la una anticipativă, bazată pe date, încredere și cooperare între stat și cetățean.

1. Cadrul teoretic și conceptual

Orice analiză științifică a sistemului de management al situațiilor de urgență trebuie să se sprijine pe un cadru conceptual clar, care să definească terminologia utilizată și să ofere repere pentru interpretarea fenomenelor analizate. În domeniul securității și al guvernancei publice, conceptele de *situație de urgență*, *criză*, *reziliență instituțională* și *comunicare strategică* se află într-o interdependență constantă, fiind componentele unui sistem unitar de răspuns și adaptare la amenințări complexe.

1.1. Situația de urgență și managementul acesteia

În accepțiunea Organizației Națiunilor Unite, o **situație de urgență** reprezintă „*un eveniment neașteptat, de intensitate ridicată, care produce perturbări semnificative într-o comunitate și depășește capacitatea de răspuns a structurilor locale*”⁶. În legislația românească, noțiunea este definită prin Ordonanța de Urgență nr. 21/2004 privind Sistemul Național de Management al Situațiilor de Urgență, ca „*eveniment excepțional care amenință viața, sănătatea oamenilor, mediul, valorile materiale și culturale*”⁷.

⁶ United Nations Office for Disaster Risk Reduction (UNDRR), *Terminology on Disaster Risk Reduction* (Geneva: United Nations, 2017), p. 12.

⁷ Guvernul României, Ordonanța de Urgență nr. 21/2004 privind Sistemul Național de Management al Situațiilor de Urgență (Monitorul Oficial, nr. 361/2004).

Managementul situațiilor de urgență constituie ansamblul activităților de prevenire, pregătire, răspuns și refacere, desfășurate de autorități și instituții publice, pentru limitarea efectelor unei crize. Modelul clasic, elaborat de Federal Emergency Management Agency (FEMA), identifică patru faze fundamentale ale acestui proces: **prevenirea, pregătirea, răspunsul și recuperarea**⁸. Aceste faze se interconectează, formând un ciclu continuu, în care învățarea și adaptarea devin esențiale pentru creșterea rezilienței.

Așa cum subliniază Arjen Boin, „managementul crizelor și al urgențelor nu se reduce la reacție, ci presupune o înțelegere strategică a vulnerabilităților sistemice și o capacitate de coordonare între niveluri multiple de guvernare”⁹. În consecință, eficiența unui sistem de urgență depinde nu doar de dotări sau proceduri, ci mai ales de **leadership, flexibilitate și învățare instituțională**.

1.2. Criza – între vulnerabilitate și oportunitate

Conceptul de **criză** este unul polisemantic. În sens general, criza desemnează „un moment de cotitură caracterizat prin instabilitate, incertitudine și nevoia urgentă de decizie”¹⁰. În domeniul administrației publice, criza se manifestă ca o **ruptură de normalitate**, un eveniment care pune sub presiune procesele decizionale, instituțiile și încrederea publică.

Lucrarea clasică a lui Rosenthal, 't Hart și Charles arată că „crizele nu sunt doar evenimente externe, ci și procese interne ale organizațiilor, care testează capacitatea acestora de a menține controlul și legitimitatea”¹¹. Astfel, analiza unei crize – cum a fost pandemia COVID-19 – implică nu doar studierea cauzelor exterioare, ci și a modului în care sistemul instituțional a reacționat, s-a adaptat sau a eșuat în comunicarea cu cetățenii.

⁸ Federal Emergency Management Agency (FEMA), *National Response Framework*, 3rd ed. (Washington, DC: U.S. Department of Homeland Security, 2019), pp. 8–9.

⁹ Arjen Boin et al., *Managing Crises: Responses to Large-Scale Emergencies* (New York: Routledge, 2016), p. 23.

¹⁰ Paul 't Hart, *Understanding Crisis Management* (Cambridge: Cambridge University Press, 2021), p. 4.

¹¹ Uriel Rosenthal, Paul 't Hart, and Michael Charles, *Crisis Management: Leadership and Public Administration* (Springfield, IL: Charles C. Thomas, 1989), p. 37.

1.3. Reziliența instituțională

Termenul de **reziliență** a fost preluat inițial din științele fizice, unde desemna capacitatea unui material de a reveni la forma inițială după ce a fost supus unui șoc. În științele sociale, conceptul a fost extins pentru a descrie **abilitatea unei organizații sau a unui sistem de a absorbi șocurile, de a se adapta și de a-și menține funcțiile esențiale** în condiții de stres¹².

În contextul guvernărilor publice, reziliența instituțională reprezintă **capacitatea administrației de a continua să funcționeze, chiar și în condițiile unei perturbări majore**. După cum arată Comfort și colegii săi, „*instituțiile reziliente nu sunt cele care evită crizele, ci cele care învață din ele și își transformă experiența în politici mai robuste*”¹³.

Pentru România, dezvoltarea rezilienței instituționale presupune:

- adaptarea continuă a procedurilor la contextul real;
- investiția în resursa umană și leadership;
- digitalizarea proceselor de decizie;
- cultivarea unei culturi organizaționale bazate pe învățare și cooperare.

1.4. Comunicarea strategică în context de criză

Comunicarea reprezintă **mecanismul prin care autoritățile mențin legătura cu societatea în momente de incertitudine**. În contextul unei crize, aceasta are o dublă funcție: de **informare** (transmiterea rapidă a datelor esențiale) și de **legitimare** (menținerea încrederii publice).

W. Timothy Coombs, unul dintre principalii teoreticieni ai comunicării de criză, afirmă că „*eficiența răspunsului instituțional depinde nu doar de faptele obiective, ci de modul în care acestea sunt comunicate și percepute de public*”¹⁴. În aceeași linie, Reynolds și Seeger definesc comunicarea de criză ca „*procesul prin care organizațiile oferă informații corecte, coerente și empaticе, pentru a reduce incertitudinea și anxietatea colectivă*”¹⁵.

¹² Brian Walker and David Salt, *Resilience Thinking: Sustaining Ecosystems and People in a Changing World* (Washington, DC: Island Press, 2006), p. 3.

¹³ Louise K. Comfort, Arjen Boin, and Chris C. Demchak, *Designing Resilience: Preparing for Extreme Events* (Pittsburgh: University of Pittsburgh Press, 2010), p. 11.

¹⁴ W. Timothy Coombs, *Ongoing Crisis Communication: Planning, Managing, and Responding*, 5th ed. (Los Angeles: Sage, 2019), p. 32.

¹⁵ Barbara Reynolds and Matthew Seeger, *Crisis and Emergency Risk Communication* (Atlanta: Centers for Disease Control and Prevention, 2014), p. 6.

Pentru un sistem de management al urgențelor, comunicarea strategică nu este un element secundar, ci un **instrument operațional de control și coeziune**. Pandemia COVID-19 a demonstrat că lipsa unei comunicări transparente și consistente poate eroda încrederea publică, amplificând rezistența la măsuri și vulnerabilitatea socială la dezinformare.

Cele patru concepte - situație de urgență, criză, reziliență și comunicare strategică - formează împreună **infrastructura conceptuală a securității moderne**. În absența unui echilibru între acestea, un sistem de management al situațiilor de urgență riscă să devină rigid, lent și inefficient. În schimb, un sistem care le integrează devine **adaptabil, credibil și rezilient**, capabil să protejeze atât ordinea publică, cât și încrederea socială, chiar și în condițiile unor amenințări neprevăzute.

2. Metodologia de analiză

Analiza prezentată în acest studiu are un caracter **calitativ, exploratoriu și critic**, fiind orientată spre identificarea lecțiilor instituționale rezultate din gestionarea pandemiei COVID-19 în România. Alegerea acestei abordări a fost determinată de complexitatea subiectului, de caracterul intersectorial al crizei și de nevoia de a integra perspective multiple – instituționale, operaționale, sociale și comunicaționale – într-o viziune coerentă.

2.1. Tipul și scopul cercetării

Articolul are la bază o **analiză de tip studiu de caz (case study)**, axată pe sistemul românesc de management al situațiilor de urgență, cu accent pe perioada 2020-2022. Conform lui Robert K. Yin, studiul de caz reprezintă „o strategie de cercetare care investighează un fenomen contemporan în contextul său real, utilizând multiple surse de date”¹⁶.

Scopul principal este de a **evalua capacitatea instituțională de reacție și adaptare** a structurilor implicate în răspunsul la pandemia COVID-19, precum și de a **analiza eficiența comunicării publice** în gestionarea percepțiilor sociale și a nivelului de încredere. Obiectivele specifice urmărite sunt:

¹⁶ Robert K. Yin, *Case Study Research and Applications: Design and Methods*, 6th ed. (Los Angeles: Sage Publications, 2018), p. 15.

- identificarea punctelor forte și a limitărilor sistemului instituțional în fazele crizei;
- analiza coerenței interinstituționale între nivelurile central și local;
- examinarea strategiilor de comunicare publică aplicate;
- formularea de recomandări pentru consolidarea rezilienței instituționale și comunicaționale.

2.2. Cadrul temporal și contextul de analiză

Analiza acoperă perioada **ianuarie 2020 – decembrie 2022**, corespunzătoare etapelor principale ale crizei pandemice în România: apariția primelor cazuri, instituirea stării de urgență, fazele de carantină și restricții, campania de vaccinare, urmate de tranziția către faza post-pandemică.

Această delimitare permite observarea **evoluției capacității instituționale și a comunicării publice** în timp, evidențiind modul în care experiența și adaptarea au influențat eficiența acțiunilor guvernamentale.

2.3. Sursele de date și materialul analizat

Pentru a asigura **validitatea și credibilitatea datelor**, analiza utilizează o combinație de surse primare și secundare:

- **Documente oficiale:** rapoartele Departamentului pentru Situații de Urgență (DSU), hotărârile Comitetului Național pentru Situații de Urgență (CNSU), legislația specifică pandemiei (OUG, HG, ordine ministeriale).
- **Surse internaționale:** rapoarte ale Organizației Mondiale a Sănătății (OMS), ale Comisiei Europene și ale Centrului European pentru Prevenirea și Controlul Bolilor (ECDC).
- **Studii academice:** lucrări de specialitate în domeniul managementului crizelor, comunicării strategice și rezilienței instituționale.
- **Analize media:** articole de presă, comunicate oficiale, interviuri și declarații publice ale factorilor de decizie.

Metoda principală de lucru este **analiza de conținut** (*content analysis*), care permite extragerea de teme recurente și modele de comportament instituțional. După cum subliniază Krippendorff, analiza de conținut oferă „un cadru sistematic pentru inferențe replicabile și valide din texte către contextul lor de utilizare”¹⁷.

¹⁷ Klaus Krippendorff, *Content Analysis: An Introduction to Its Methodology*, 4th ed. (Los Angeles: Sage, 2019), p. 24.

2.4. Criterii de evaluare

Pentru structurarea analizei, au fost utilizate trei seturi principale de criterii, corespunzătoare obiectivelor cercetării:

Capacitatea instituțională:

- structura de comandă și coordonare;
- utilizarea resurselor umane și logistice;
- nivelul de cooperare interinstituțională;
- gradul de adaptabilitate în timp.

Comunicarea publică:

- consistența și transparența mesajelor;
- claritatea și frecvența informărilor;
- percepția publică asupra autorităților;
- reacția la dezinformare și manipulare.

Reziliența sistemului:

- capacitatea de învățare instituțională;
- continuitatea funcțiilor critice;
- integrarea lecțiilor în politicile ulterioare.

Această structură de evaluare reflectă modelul propus de *European Centre for Disaster Risk Management*, conform căruia analiza eficienței în criză trebuie să ia în considerare **componenta operațională, comunicarea și capacitatea adaptativă**¹⁸.

2.5. Limitările cercetării

Fiind o cercetare de natură calitativă, studiul prezintă câteva **limitări metodologice**. În primul rând, accesul la unele date interne, confidențiale sau nepublicate a fost restricționat, ceea ce poate influența profunzimea analizei instituționale. În al doilea rând, **percepțiile sociale** privind comunicarea publică pot varia în funcție de contextul politic și de influența mass-mediei, aspect dificil de cuantificat obiectiv.

Totuși, avantajul acestei abordări calitative constă în **capacitatea de interpretare contextuală** și de **corelare între date și percepții**, ceea ce permite o înțelegere mai amplă a dinamicii sistemului de urgență românesc în perioada analizată.

¹⁸ European Centre for Disaster Risk Management (ECDRM), *Evaluating Institutional Response and Communication in Crisis* (Brussels: ECDRM Publications, 2021), p. 9.

2.6. Relevanța metodologică

Prin combinarea analizei instituționale cu cea comunicațională, metodologia propusă contribuie la dezvoltarea unei **perspective interdisciplinare** asupra crizelor. Ea integrează elemente de științe administrative, sociologie, comunicare strategică și studii de securitate, reflectând necesitatea abordării holistice a urgențelor contemporane.

După cum afirmă Creswell, *„metodele calitative sunt esențiale atunci când cercetătorul urmărește să înțeleagă semnificațiile și procesele din spatele datelor, nu doar rezultatele măsurabile”*¹⁹. Astfel, această cercetare își propune nu doar să descrie evenimentele pandemice, ci să ofere o **lectură critică a modului în care instituțiile românești au reacționat, au comunicat și au învățat din criză.**

3. Analiza capacității instituționale în gestionarea pandemiei

Gestionarea pandemiei COVID-19 a reprezentat, pentru România, o **probă de stres a sistemului național de management al situațiilor de urgență**, testând atât coerența arhitecturii instituționale, cât și capacitatea de reacție și adaptare a structurilor implicate. Deși țara dispunea, la debutul crizei, de un cadru normativ solid și de o rețea bine conturată de instituții operative, complexitatea și durata pandemiei au pus în evidență **atât puncte forte, cât și vulnerabilități structurale.**

3.1. Arhitectura instituțională și cadrul normativ

Sistemul național de management al situațiilor de urgență (SNMSU) este reglementat prin Ordonanța de Urgență nr. 21/2004, care definește competențele structurilor de la nivel central și local. Coordonarea strategică revine **Departamentului pentru Situații de Urgență (DSU)**, aflat în subordinea Ministerului Afacerilor Interne (MAI), instituție care *„exercită conducerea integrată a activităților de prevenire și gestionare a situațiilor de urgență”*²⁰.

În contextul pandemiei, structurile-cheie ale sistemului au fost:

– **Comitetul Național pentru Situații de Urgență (CNSU)** – organism interministerial cu rol decizional strategic;

¹⁹ John W. Creswell, *Qualitative Inquiry and Research Design: Choosing Among Five Approaches*, 4th ed. (Thousand Oaks, CA: Sage, 2018), p. 7.

²⁰ Guvernul României, *Ordonanța de Urgență nr. 21/2004 privind Sistemul Național de Management al Situațiilor de Urgență* (Monitorul Oficial, nr. 361/2004).

- **Centrul Național de Coordonare și Conducere a Intervenției (CNCCI)** – responsabil cu coordonarea operațională;
- **Inspectoratul General pentru Situații de Urgență (IGSU)** – componenta executivă, cu atribuții de intervenție și logistică;
- **Ministerul Sănătății și Institutul Național de Sănătate Publică (INSP)** – autorități specializate în gestionarea componentelor epidemiologice.

Acest ansamblu a funcționat sub presiunea unei **situații de urgență medicală** cu caracter național, declarată în martie 2020, în conformitate cu prevederile Decretului nr. 195/2020 privind instituirea stării de urgență²¹. Mecanismele de coordonare s-au adaptat progresiv, însă dinamica crizei a depășit, în mai multe rânduri, capacitatea inițială de reacție a sistemului.

După cum subliniază un raport al Comisiei Europene, „statele membre care au dispus de structuri de guvernare clare și de centre unificate de comandă au avut o viteză de reacție superioară și o comunicare publică mai coerentă”²². În cazul României, DSU a reușit să asigure o **conducere unitară a intervențiilor**, însă centralizarea deciziei a generat, uneori, dificultăți în adaptarea măsurilor la specificul local.

3.2. Provocări operaționale și de coordonare

Una dintre cele mai evidente probleme identificate a fost **presiunea asupra resurselor umane și logistice**. În primele luni ale pandemiei, lipsa echipamentelor de protecție, a stocurilor medicale și a infrastructurii de testare a impus măsuri de urgență pentru importuri și redistribuiri rapide²³. De asemenea, **suprasolicitarea personalului medical și a structurilor IGSU** a generat dificultăți de menținere a ritmului operațional.

Coordonarea interinstituțională a fost afectată de **fragmentarea competențelor** și de lipsa unei culturi consolidate de cooperare între instituțiile centrale și autoritățile locale. Raportul Curții de Conturi din 2021 constată că „disfuncțiile în fluxul decizional și în transferul de informații

²¹ Președinția României, *Decret nr. 195/2020 privind instituirea stării de urgență pe teritoriul României* (Monitorul Oficial, nr. 212/2020).

²² European Commission, *EU Coordinated Response to the COVID-19 Pandemic: Lessons and Policy Recommendations* (Brussels: European Commission, 2022), p. 5.

²³ Ministerul Sănătății, *Raport privind gestionarea resurselor medicale în perioada martie–iulie 2020* (București: MS, 2021), p. 7.

între nivelurile administrative au condus la întârzieri în aplicarea unor măsuri și la interpretări diferite ale normelor legale”²⁴.

Un alt aspect critic a fost **dependența excesivă de decizia politică**. În multe situații, hotărârile CNSU și ordinele ministeriale au fost influențate de contextul politic și de presiunea publică, ceea ce a afectat predictibilitatea și coerența răspunsului. „Crizele testează nu doar structurile, ci și relația dintre expertiză și politică; acolo unde decizia este dominată de presiuni externe, eficiența managerială se diminuează”²⁵.

3.3. Elemente pozitive și bune practici

În pofida acestor dificultăți, sistemul românesc a manifestat **capacitate de adaptare și inovație**. Printre elementele pozitive identificate se numără:

- **Activarea rapidă a mecanismului RO-ALERT**, utilizat pentru transmiterea mesajelor de avertizare și informare către populație;
- **Dezvoltarea platformelor digitale**, precum *vaccinare-covid.gov.ro* și *data.gov.ro*, care au contribuit la transparența datelor și la accesibilitatea informațiilor;
- **Cooperarea internațională** prin Mecanismul European de Protecție Civilă și prin misiuni medicale bilaterale;
- **Crearea centrelor județene de coordonare** și a fluxurilor logistice integrate pentru transportul pacienților și echipamentelor medicale.

Aceste măsuri au arătat că **flexibilitatea instituțională și capacitatea de învățare rapidă** pot compensa parțial lipsurile structurale. De altfel, DSU a subliniat că „procesul decizional în condiții de presiune a fost susținut de experiența acumulată în gestionarea dezastrelor naturale și de existența unui cadru legislativ adaptabil”²⁶.

3.4. Lecții instituționale și direcții de consolidare

Din analiza experienței pandemice, pot fi extrase câteva **lecții majore** pentru consolidarea sistemului românesc de management al urgențelor:

²⁴ Curtea de Conturi a României, *Raport public privind gestionarea fondurilor alocate combaterii pandemiei COVID-19* (București: CCR, 2021), p. 14.

²⁵ Arjen Boin et al., *Managing Crises: Responses to Large-Scale Emergencies* (New York: Routledge, 2016), p. 82.

²⁶ Departamentul pentru Situații de Urgență (DSU), *Raport de activitate 2020–2021* (București: MAI, 2022), p. 9.

– **Necesitatea unei planificări strategice unitare** – actualizarea periodică a Planului Național de Răspuns în Situații de Urgență, cu includerea scenariilor pandemice.

– **Dezvoltarea capacităților de stocare și distribuție logistică** – crearea unui sistem național de rezerve strategice cu rotație permanentă.

– **Consolidarea cooperării interinstituționale** – clarificarea competențelor între nivelurile central, regional și local.

– **Profesionalizarea managementului de criză** – includerea formării continue pentru liderii instituționali și decidenți.

– **Integrarea componentei de comunicare strategică** în toate etapele procesului decizional, ca instrument de prevenire a dezinformării.

În esență, pandemia COVID-19 a arătat că eficiența unui sistem de urgență nu depinde exclusiv de resursele disponibile, ci, mai ales, de **capacitatea instituțiilor de a învăța, coopera și comunica coerent**.

După cum remarcă Comfort, „*reziliența organizațională este rezultatul interacțiunii dintre structura formală, cultura instituțională și învățarea continuă din experiență*”²⁷. Astfel, trecerea de la un model predominant reactiv la unul proactiv și anticipativ devine o condiție esențială pentru consolidarea securității naționale.

4. Analiza comunicării publice în perioada pandemiei

Comunicarea publică a fost una dintre cele mai sensibile și decisive componente ale răspunsului României la pandemia COVID-19. Într-un context caracterizat de incertitudine, anxietate și presiune socială, **discursul instituțional** a devenit nu doar un instrument de informare, ci un **factor strategic de stabilitate și coeziune**. Modul în care autoritățile au transmis mesajele, au gestionat relația cu mass-media și au contracarat dezinformarea a influențat semnificativ gradul de conformare al populației la măsurile impuse și nivelul de încredere în instituțiile statului.

4.1. Rolul comunicării strategice în gestionarea crizei

În literatura de specialitate, comunicarea de criză este definită ca „*procesul prin care organizațiile transmit informații credibile și coerente*,

²⁷ Louise K. Comfort, Arjen Boin, and Chris C. Demchak, *Designing Resilience: Preparing for Extreme Events* (Pittsburgh: University of Pittsburgh Press, 2010), p. 13.

menite să reducă incertitudinea, teama și haosul social”²⁸. În situații de urgență, comunicarea are o triplă funcție: **informativă** (asigurarea accesului la date reale), **persuasivă** (stimularea conformării la reguli) și **emoțională** (gestionarea anxietății colective).

„O criză nu se gestionează doar prin decizii administrative, ci prin mesaje care oferă sens și direcție comunității afectate”²⁹. Prin urmare, comunicarea strategică devine o formă de **leadership public**, capabilă să orienteze percepțiile și să mențină solidaritatea socială în momente de incertitudine.

În România, comunicarea în timpul pandemiei a fost asigurată, în principal, de **Grupul de Comunicare Strategică (GCS)**, înființat la nivelul Guvernului, și de structurile de presă ale **Departamentului pentru Situații de Urgență (DSU)**. Acestea au coordonat fluxurile informaționale oficiale, conferințele de presă și campaniile publice de conștientizare.

4.2. Evaluarea comunicării instituționale

În prima fază a pandemiei (martie–iunie 2020), comunicarea publică a fost **centralizată și intensă**, bazată pe conferințe zilnice, alerte și informări oficiale. Această abordare a permis transmiterea rapidă a deciziilor și crearea unei aparente coerențe la nivel național. Totuși, în lipsa unui **cadru clar de comunicare integrată** între instituții, au apărut mesaje contradictorii privind restricțiile, testările și campania de vaccinare.

Raportul DSU din 2021 evidențiază că „volumul ridicat de informații și dinamica schimbărilor au generat dificultăți în sincronizarea mesajelor între nivelul central și cel local”³⁰. În plus, accesul jurnaliștilor independenți la informații a fost, uneori, limitat, ceea ce a alimentat percepția de lipsă de transparență.

Într-o analiză comparativă, Comisia Europeană a remarcat că „România a utilizat eficient canalele oficiale digitale, dar a avut deficiențe

²⁸ Barbara Reynolds and Matthew Seeger, *Crisis and Emergency Risk Communication* (Atlanta: Centers for Disease Control and Prevention, 2014), p. 5.

²⁹ W. Timothy Coombs, *Ongoing Crisis Communication: Planning, Managing, and Responding*, 5th ed. (Los Angeles: Sage, 2019), p. 41.

³⁰ Departamentul pentru Situații de Urgență (DSU), *Raport de activitate 2021* (București: Ministerul Afacerilor Interne, 2022), p. 27.

în adaptarea mesajelor la diferitele categorii de public”³¹. Această constatare reflectă absența unei **segmentări strategice a audienței**, esențială în comunicarea de risc.

4.3. Vulnerabilități și erori de comunicare

Printre principalele vulnerabilități identificate în comunicarea publică din timpul pandemiei se numără:

- **Inconsistența mesajelor** – modificările frecvente ale măsurilor, fără explicarea clară a rațiunilor, au afectat credibilitatea instituțiilor.

- **Lipsa unei voci unice** – prezența simultană a mai multor purtători de mesaj (Guvern, Ministerul Sănătății, DSU, Președenție) a creat confuzie și contradicții.

- **Politizarea discursului** – transformarea comunicării tehnice în instrument de justificare politică a deciziilor.

- **Gestionarea deficitară a dezinformării** – răspunsul tardiv la campaniile conspiraționiste din mediul on-line a amplificat reticența față de vaccinare.

OMS atrage atenția că „într-o criză sanitară, dezinformarea se răspândește la fel de rapid ca virusul, iar lipsa unei comunicări proactive creează un vid informațional exploatat de actori necredibili”³². În România, acest fenomen a fost vizibil în faza campaniei de vaccinare, când mesajele științifice au fost adesea eclipsate de narrative false sau manipulative.

4.4. Exemple de bune practici

În ciuda acestor deficiențe, există și exemple relevante de bune practici comunicaționale:

- **Platformele digitale oficiale** (*vaccinare-covid.gov.ro*, *stirioficiale.ro*) au contribuit la creșterea accesului la informație și la transparența datelor.

- **Mesajele unificate ale DSU și IGSU**, difuzate prin RO-ALERT, au asigurat informarea rapidă a populației în momente critice.

³¹ European Commission, *Public Communication during the COVID-19 Pandemic: Country Lessons and Comparative Assessment* (Brussels: European Commission, 2022), p. 10.

³² World Health Organization, *Managing the COVID-19 Infodemic: Promoting Healthy Behaviours and Mitigating the Harm from Misinformation and Disinformation* (Geneva: WHO Press, 2021), p. 2.

– **Campaniile de informare derulate în parteneriat cu ONG-uri și lideri de opinie** (ex. „Învingem pandemia împreună”) au vizat reducerea anxietății și stimularea comportamentului responsabil.

– **Conferințele periodice ale autorităților medicale** (INSP, CNCAV) au adus o notă de profesionalism și credibilitate discursului public, contribuind la consolidarea încrederii în specialiști.

Barbara Reynolds, expert CDC, arată că „*empatia, claritatea și consistența mesajului sunt cele trei ingrediente fundamentale ale unei comunicări eficiente în criză*”³³. Exemplele pozitive din România demonstrează că atunci când aceste principii au fost respectate, reacția publică a fost semnificativ mai favorabilă.

4.5. Lecții comunicaționale pentru viitor

Din analiza perioadei pandemice pot fi extrase câteva **lecții strategice** pentru consolidarea capacității comunicaționale a autorităților:

– **Instituționalizarea unei unități permanente de comunicare de criză**, cu specialiști instruiți în analiza riscului și psihologia percepției publice.

– **Adoptarea unui model de comunicare participativă**, bazat pe dialog constant cu societatea civilă, presa și mediul academic.

– **Combaterea sistematică a dezinformării**, prin colaborare cu platformele digitale și prin campanii de educație media.

– **Formarea purtătorilor de cuvânt** în empatie comunicațională și managementul emoțiilor colective.

– **Dezvoltarea unei strategii integrate de comunicare**, în care toate instituțiile să acționeze sub o viziune comună și cu mesaje sincronizate.

În concluzie, comunicarea publică în pandemie a fost un proces de **învățare accelerată**, care a evidențiat faptul că eficiența unui sistem de urgență depinde în egală măsură de **mesajele transmise** și de **măsurile aplicate**. În absența unei comunicări clare, coerente și empatică, chiar și cele mai bine concepute politici pot eșua la nivel de percepție socială.

După cum afirmă Coombs, „*într-o criză, tăcerea este periculoasă, dar comunicarea neglijentă poate fi fatală pentru încrederea publică*”³⁴.

³³ Reynolds and Seeger, *Crisis and Emergency Risk Communication*, p. 12.

³⁴ Coombs, *Ongoing Crisis Communication*, p. 54.

5. Impactul social și instituțional al crizei

Pandemia de COVID-19 nu a fost doar o provocare sanitară, ci un **fenomen social total**, care a afectat profund relațiile interumane, coeziunea comunitară și percepția publică asupra instituțiilor. În România, criza a generat o serie de reacții complexe - de la solidaritate și mobilizare colectivă, la neîncredere, frustrare și polarizare. Aceste dinamici au influențat decisiv eficiența măsurilor guvernamentale și gradul de conformare al populației.

5.1. Percepția publică și încrederea în instituții

În primele luni ale pandemiei, nivelul de încredere în autoritățile publice a crescut semnificativ, datorită percepției unei reacții rapide și coordonate. Un sondaj realizat de Institutul Român pentru Evaluare și Strategie (IRES) în aprilie 2020 arăta că **peste 70% dintre respondenți** considerau măsurile guvernamentale „*necesare și adecvate contextului*”³⁵.

Această tendință s-a inversat, însă, pe parcursul anului 2021, când **oboseala pandemică**, inconsistența deciziilor și controversa privind campania de vaccinare au erodat capitalul de încredere. Eurobarometrul special din 2022 arată că **doar 36% dintre români** mai aveau încredere în informațiile oficiale privind pandemia, unul dintre cele mai scăzute procente din Uniunea Europeană³⁶.

„*Încrederea publică este un capital fragil: se câștigă greu în fazele de criză, dar se pierde rapid atunci când transparența și coerența decizională sunt compromise*”³⁷. În cazul României, ezitățile în comunicarea riscului, disputele politice și absența unui discurs empatic au alimentat percepția de incertitudine și distanță între cetățean și instituțiile statului.

5.2. Polarizarea socială și efectele psihosociale

Criza sanitară a amplificat **diviziunile preexistente din societate** — între urban și rural, între categoriile educate și cele vulnerabile, între adepții măsurilor restrictive și scepticii față de autorități. Fenomenul a fost

³⁵ Institutul Român pentru Evaluare și Strategie (IRES), *Percepția publică asupra măsurilor anti-COVID-19* (București: IRES, 2020), p. 6.

³⁶ European Commission, *Special Eurobarometer 514: Public Opinion during the COVID-19 Pandemic* (Brussels: European Commission, 2022), p. 11.

³⁷ Paul 't Hart, *Understanding Crisis Management* (Cambridge: Cambridge University Press, 2021), p. 82.

accentuat de **dezinformarea online**, care a creat „*bule informaționale*” în care circulau narative conspiraționiste și antivacciniste.

După cum observă Cass Sunstein, „*în mediile digitale, oamenii tind să caute informații care le confirmă convingerile și să respingă datele contradictorii, proces care duce la radicalizarea opiniilor*”³⁸. În România, acest efect s-a manifestat pregnant în 2021, când polarizarea a afectat nu doar opinia publică, ci și climatul politic și media.

Din punct de vedere psihologic, Organizația Mondială a Sănătății a semnalat creșterea incidenței **tulburărilor de anxietate, depresie și stres post-traumatic** în rândul populației expuse la izolare, incertitudine și pierderi succesive³⁹. În plan social, restricțiile impuse asupra mobilității, închiderii școlilor și limitării activităților culturale au generat **un sentiment colectiv de alienare** și de „*suspendare a normalității*”.

După cum remarcă sociologul Zygmunt Bauman, „*în societățile moderne, insecuritatea existențială devine o stare permanentă, iar crizele globale doar o fac vizibilă*”⁴⁰. Pandemia a amplificat acest sentiment, transformând spațiul public într-un teren de competiție între frică, neîncredere și dorința de revenire la normalitate.

5.3. Impactul asupra instituțiilor publice și a sistemului administrativ

La nivel instituțional, pandemia a determinat o **reevaluare a mecanismelor de guvernare**, dar și o **presiune fără precedent asupra aparatului administrativ**. Instituțiile publice au fost nevoite să adopte forme accelerate de digitalizare, telemuncă și comunicare online. Totuși, lipsa infrastructurii tehnologice și a competențelor digitale a îngreunat adaptarea, în special la nivel local. Raportul Ministerului Cercetării din 2022 arată că „*doar 38% dintre autoritățile locale dispuneau, la începutul pandemiei, de platforme digitale funcționale pentru interacțiunea cu cetățenii*”⁴¹.

³⁸ Cass R. Sunstein, *#Republic: Divided Democracy in the Age of Social Media* (Princeton: Princeton University Press, 2017), p. 59.

³⁹ World Health Organization, *Mental Health and COVID-19: Early Evidence of the Pandemic's Impact* (Geneva: WHO, 2021), p. 4.

⁴⁰ Zygmunt Bauman, *Liquid Fear* (Cambridge: Polity Press, 2006), p. 12.

⁴¹ Ministerul Cercetării, Inovării și Digitalizării, *Raport privind digitalizarea administrației publice locale în contextul pandemiei COVID-19* (București: MCID, 2022), p. 8.

Criza a scos în evidență și **dependența excesivă de structurile centrale**. Deși România dispune de un sistem de management integrat al urgențelor, multe decizii au fost luate centralizat, cu participare limitată a autorităților locale. Această abordare a generat, în anumite regiuni, întârzieri și neconcordanțe între deciziile CNSU și realitățile de teren.

Conform analizelor OECD, „*un sistem administrativ eficient în criză este cel care combină claritatea ierarhică cu autonomia operațională locală*”⁴². Lipsa acestui echilibru a afectat capacitatea României de a reacționa uniform și coerent la nivel național.

5.4. Solidaritatea civică și inițiativele comunitare

Pe de altă parte, pandemia a stimulat și **forme remarcabile de solidaritate socială**, mai ales în fazele incipiente ale crizei. Numeroase ONG-uri, grupuri civice și rețele de voluntari s-au implicat activ în distribuirea de materiale medicale, în sprijinirea persoanelor vulnerabile și susținerea sistemului medical.

Campanii precum „*Cumpărături la ușa ta*” sau „*Donează pentru linia întâi*” au demonstrat că **reziliența comunitară** poate compensa, într-o anumită măsură, rigiditățile instituționale.

Aceste forme de mobilizare civică reflectă ceea ce sociologul Robert Putnam numește *capital social*, adică „*rețelele de încredere și cooperare care fac societățile funcționale și capabile să răspundă solidar în fața crizelor*”⁴³. În România, capitalul social s-a manifestat mai puternic la nivel local decât la nivel instituțional, indicând o **reziliență de bază** a comunităților în momente de stres colectiv.

5.5. Sinteză: efecte sistemice ale crizei

Impactul pandemiei asupra societății românești poate fi sintetizat pe trei niveluri:

- **individual:** anxietate, nesiguranță economică, pierderea sentimentului de control;
- **social:** polarizare, erodarea încrederii interumane, dar și emergența solidarității civice;

⁴² Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD), *Government at a Glance 2021* (Paris: OECD Publishing, 2021), p. 93.

⁴³ Robert D. Putnam, *Bowling Alone: The Collapse and Revival of American Community* (New York: Simon & Schuster, 2000), p. 67.

– **instituțional:** presiune asupra guvernantei, accelerarea digitalizării, necesitatea reformei administrative.

În ansamblu, pandemia COVID-19 a reprezentat o **criză de încredere și de adaptabilitate**. Ea a arătat că puterea instituțiilor moderne nu rezidă doar în autoritate și resurse, ci și în **capacitatea de a comunica, coopera și învăța din incertitudine**.

„Crizele nu trebuie privite doar ca eșecuri ale sistemului, ci ca momente privilegiate de reflecție și reconfigurare instituțională”⁴⁴. România se află, în acest sens, în fața unei oportunități: transformarea lecțiilor pandemice în **mecanisme durabile de guvernare rezilientă**.

6. Recomandări strategice

Pandemia COVID-19 a reprezentat un test de rezistență pentru întregul sistem românesc de management al situațiilor de urgență. Lecțiile desprinse din această experiență trebuie convertite într-un **proces de învățare instituțională** și într-o **reformă strategică durabilă**, care să consolideze capacitatea de reacție și încrederea publică în fața viitoarelor crize. Recomandările de mai jos sunt grupate în trei direcții majore: consolidarea instituțională, îmbunătățirea comunicării strategice și dezvoltarea rezilienței societale.

6.1. Consolidarea instituțională și normativă

Actualizarea cadrului legislativ privind managementul situațiilor de urgență. Sistemul juridic național trebuie armonizat cu standardele europene și internaționale. Ordonanța de Urgență nr. 21/2004 ar trebui revizuită pentru a integra explicit **componenta de criză sanitară**, așa cum recomandă Organizația Mondială a Sănătății în International Health Regulations (IHR 2005)⁴⁵. În plus, se impune o delimitare clară între **starea de urgență** și **starea de alertă**, pentru a evita confuziile juridice observate în perioada 2020-2021.

Crearea unui Centru Național de Coordonare pentru Crize Multi-sectoriale. Modelul FEMA din Statele Unite demonstrează că o

⁴⁴ Arjen Boin, *The Politics of Crisis Management: Public Leadership under Pressure*, 2nd ed. (Cambridge: Cambridge University Press, 2016), p. 213.

⁴⁵ World Health Organization, *International Health Regulations (2005)*, 3rd ed. (Geneva: WHO Press, 2016), p. 14.

structură unificată, cu autoritate interinstituțională, permite un răspuns mai rapid și mai coerent⁴⁶. România ar putea institui, sub egida DSU, un centru permanent de coordonare, cu atribuții în analiză strategică, planificare și simulare de criză.

Consolidarea capacităților logistice și de aprovizionare strategică. Lipsa echipamentelor și stocurilor medicale în faza inițială a pandemiei arată necesitatea dezvoltării unui **sistem național de rezerve strategice**, gestionat integrat de MAI și Ministerul Apărării Naționale. Uniunea Europeană recomandă, prin mecanismul *RescEU*, crearea unor depozite regionale de urgență și proceduri comune de mobilizare⁴⁷.

Profesionalizarea managementului de criză. Introducerea formării obligatorii în *crisis leadership* pentru funcționarii publici de nivel decizional ar contribui la creșterea competenței manageriale. Studiile arată că „eficiența unei organizații în criză depinde direct de pregătirea liderilor săi de a comunica, delega și decide sub presiune”⁴⁸.

6.2. Îmbunătățirea comunicării strategice

Instituționalizarea unei structuri permanente de comunicare de urgență. Grupul de Comunicare Strategică a avut un rol util, dar temporar. Este necesară crearea unei **Unități Naționale de Comunicare în Situații de Criză (UNCSC)**, cu personal instruit în *risk communication* și *behavioral insights*, sub coordonarea DSU și în colaborare cu Autoritatea Națională pentru Administrare și Reglementare în Comunicații (ANCOM).

Elaborarea unei strategii naționale de comunicare de risc. OMS și Comisia Europeană recomandă integrarea comunicării în toate etapele gestionării crizelor: prevenire, răspuns și recuperare⁴⁹. Aceasta ar trebui să includă proceduri de alertare, monitorizare a dezinformării, gestionarea rețelelor sociale și evaluarea impactului mesajelor.

⁴⁶ Federal Emergency Management Agency (FEMA), *National Response Framework*, 3rd ed. (Washington, DC: U.S. Department of Homeland Security, 2019), p. 5.

⁴⁷ European Commission, *RescEU Strategic Reserve: Operational Overview* (Brussels: European Commission, 2021), p. 3.

⁴⁸ Arjen Boin, *The Politics of Crisis Management: Public Leadership under Pressure*, 2nd ed. (Cambridge: Cambridge University Press, 2016), p. 121.

⁴⁹ European Commission, *Public Communication during the COVID-19 Pandemic: Country Lessons and Comparative Assessment* (Brussels: European Commission, 2022), p. 14.

Creșterea transparenței și dialogului public. Comunicarea de criză trebuie să devină **bidirecțională**, bazată pe ascultarea activă a preocupărilor cetățenilor. După cum arată Reynolds și Seeger, „*încrederea publicului se construiește prin empatie și coerență, nu prin autoritate formală*”⁵⁰.

Transparența deciziilor și explicarea logicii măsurilor pot reduce semnificativ rezistența la conformare.

Parteneriat cu mass-media și societatea civilă. O strategie eficientă trebuie să includă protocoale de cooperare între instituții și mass-media, precum și campanii comune cu ONG-uri, lideri religioși și influenceri civici. Această abordare participativă s-a dovedit eficientă în Finlanda și Suedia, unde gradul de conformare voluntară a fost mai ridicat datorită credibilității comunicatorilor locali⁵¹.

6.3. Consolidarea rezilienței societale

Educație pentru reziliență și cultură a prevenției. Introducerea în programa școlară a modulelor despre comportamente sigure, igienă sanitară, comunicare critică și responsabilitate civică ar contribui la formarea unei **culturi a rezilienței**.

Conceptul de *community-based resilience*, promovat de UNDRR, accentuează rolul educației și al participării cetățenești în reducerea vulnerabilităților⁵².

Digitalizarea sistemelor de urgență. Pandemia a evidențiat importanța datelor în timp real. Implementarea unei platforme digitale integrate pentru gestionarea situațiilor de urgență - conectată cu baze de date medicale, logistice și de securitate - ar crește eficiența reacției naționale.

Dezvoltarea parteneriatelor public-privat (PPP). Companiile private au demonstrat un rol esențial în producția și distribuția materialelor sanitare, transporturi și sprijin logistic. Un cadru normativ clar pentru

⁵⁰ Barbara Reynolds and Matthew Seeger, *Crisis and Emergency Risk Communication* (Atlanta: Centers for Disease Control and Prevention, 2014), p. 11.

⁵¹ Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD), *Trust and Public Policy: How Better Governance Can Help Rebuild Public Trust* (Paris: OECD Publishing, 2017), p. 88.

⁵² United Nations Office for Disaster Risk Reduction (UNDRR), *Building Resilient Communities: A Practical Guide to Engagement* (Geneva: UNDRR, 2020), p. 7.

colaborare în criză ar permite o mobilizare rapidă a resurselor private în situații viitoare.

Monitorizarea și evaluarea post-criză. Fiecare criză trebuie urmată de un proces formal de *after-action review*, pentru identificarea lecțiilor și actualizarea planurilor. FEMA aplică acest principiu sistematic, ceea ce „transformă fiecare eveniment într-o oportunitate de învățare instituțională”⁵³.

6.4. Sinteză strategică

Consolidarea sistemului de management al situațiilor de urgență din România depinde de **integrarea lecțiilor pandemice într-un cadru instituțional coerent**, bazat pe colaborare, comunicare și adaptabilitate.

În esență, viitorul rezilienței naționale se va defini printr-un echilibru între **puterea deciziei centralizate și participarea comunitară**, între **expertiză științifică și încredere publică**.

După cum subliniază Arjen Boin, „guvernanța eficientă în criză nu înseamnă control absolut, ci capacitatea de a gestiona haosul fără a pierde legitimitatea”⁵⁴.

România are resursele instituționale și experiența necesară pentru a transforma această criză într-un moment de **maturizare a guvernanței de urgență**, dacă procesul de reformă va fi abordat cu viziune și consecvență.

Concluzii

Pandemia de COVID-19 a fost mai mult decât o criză sanitară: a fost un **test global de guvernanță, reziliență și încredere socială**. Pentru România, această experiență a scos în evidență atât potențialul adaptativ al instituțiilor sale, cât și vulnerabilitățile sistemice ale administrației publice și ale comunicării strategice.

Din perspectiva managementului situațiilor de urgență, criza a demonstrat că România dispune de **o infrastructură instituțională funcțională**, capabilă să se mobilizeze rapid, dar încă insuficient pregătită pentru o urgență de durată și complexitate trans-sectorială. DSU și structurile asociate au reușit să asigure coordonarea operațională, însă

⁵³ Federal Emergency Management Agency (FEMA), *After-Action Review Toolkit* (Washington, DC: U.S. Department of Homeland Security, 2021), p. 2.

⁵⁴ Arjen Boin, *Managing Crises: Responses to Large-Scale Emergencies* (New York: Routledge, 2016), p. 217.

fragmentarea decizională și dependența de directivele politice au afectat coerența răspunsului național.

După cum remarcă Boin, „*în timpul crizelor, instituțiile publice sunt supuse unei duble presiuni — să acționeze rapid și, simultan, să mențină legitimitatea și încrederea*”⁵⁵. În România, această tensiune s-a manifestat vizibil: deciziile luate sub constrângerea urgenței au fost adesea percepute ca impredictibile, iar comunicarea insuficient calibrată a amplificat neîncrederea socială.

Totodată, pandemia a relevat că **reziliența nu este doar o chestiune tehnică, ci una culturală**. Instituțiile reziliente nu sunt neapărat cele mai bine finanțate, ci acelea care pot învăța, colabora și comunica eficient. Louise Comfort subliniază că „*reziliența este un proces de învățare colectivă, prin care organizațiile transformă experiența crizei în cunoaștere instituționalizată*”⁵⁶. Din această perspectivă, România a făcut progrese, dar încă are nevoie de un sistem formalizat de *after-action learning*, care să asigure transferul lecțiilor între ciclurile de criză.

Criza a fost, de asemenea, un **test al comunicării publice**. Grupul de Comunicare Strategică și DSU au demonstrat capacitatea de a gestiona fluxul informațional, dar lipsa unei strategii unitare, adaptate diferitelor categorii de public, a limitat eficiența mesajelor. Comunicarea centralizată a funcționat eficient în fazele incipiente, însă, pe termen lung, **absența dialogului participativ** a redus gradul de conformare și a amplificat polarizarea.

Un alt element definitoriu al acestei crize a fost **rolul capitalului social**. În momentele de presiune, solidaritatea civică, rețelele comunitare și implicarea voluntarilor au compensat, parțial, rigiditățile administrative. Acest fapt confirmă ipoteza lui Putnam, conform căreia „*forța unei societăți moderne nu stă doar în instituțiile sale, ci în legăturile de încredere care unesc indivizii*”⁵⁷.

⁵⁵ Arjen Boin, *The Politics of Crisis Management: Public Leadership under Pressure*, 2nd ed. (Cambridge: Cambridge University Press, 2016), p. 187.

⁵⁶ Louise K. Comfort, Arjen Boin, and Chris C. Demchak, *Designing Resilience: Preparing for Extreme Events* (Pittsburgh: University of Pittsburgh Press, 2010), p. 24.

⁵⁷ Robert D. Putnam, *Bowling Alone: The Collapse and Revival of American Community* (New York: Simon & Schuster, 2000), p. 137.

Privită retrospectiv, pandemia COVID-19 oferă României o **șansă de reformă și învățare strategică**. Principalele direcții de acțiune pentru viitor ar trebui să includă:

- consolidarea cadrului normativ și instituțional;
- profesionalizarea leadershipului de criză;
- instituționalizarea unei unități permanente de comunicare strategică;
- integrarea educației pentru reziliență în politicile publice.

În mod esențial, pandemia a arătat că **guvernanța de criză nu este doar despre reacție, ci despre anticipare și încredere**. După cum afirmă Hart și Rosenthal, „*crizele nu se încheie odată cu controlul lor operațional, ci doar atunci când societatea reușește să restabilească sentimentul de normalitate și legitimitate instituțională*”⁵⁸.

În concluzie, sistemul românesc de management al situațiilor de urgență a făcut dovada funcționalității sale, dar și a nevoii urgente de transformare. Lecția fundamentală a pandemiei este că **reziliența se construiește înainte de criză**, prin planificare, comunicare și cooperare. Numai printr-un proces continuu de învățare instituțională, bazat pe transparență, responsabilitate și dialog, România poate trece de la o guvernanță reactivă la una **proactivă și adaptivă**, pregătită pentru provocările secolului XXI.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

1	Arjen Boin	<i>The Politics of Crisis Management: Public Leadership under Pressure</i> . 2nd ed. Cambridge: Cambridge University Press, 2016.
2	Arjen Boin, Allan McConnell, Paul 't Hart, and Eric Stern	<i>Managing Crises: Responses to Large-Scale Emergencies</i> . New York: Routledge, 2016.
3	Bauman, Zygmunt	<i>Liquid Fear</i> . Cambridge: Polity Press, 2006.
4	Beck, Ulrich.	<i>Risk Society: Towards a New Modernity</i> . London: Sage Publications, 1992.
5	Comfort, Louise K., Arjen Boin, and Chris C. Demchak	<i>Designing Resilience: Preparing for Extreme Events</i> . Pittsburgh: University of Pittsburgh Press, 2010

⁵⁸ Paul 't Hart and Uriel Rosenthal, *Crisis Decision Making: The Human Factor* (Springfield, IL: Charles C. Thomas, 1993), p. 111.

- 6 Coombs, W. Timothy *Ongoing Crisis Communication: Planning, Managing, and Responding*. 5th ed. Los Angeles: Sage Publications, 2019
- 7 Creswell, John W. *Qualitative Inquiry and Research Design: Choosing Among Five Approaches*. 4th ed. Thousand Oaks, CA: Sage Publications, 2018
- 8 Curtea de Conturi a României. *Raport public privind gestionarea fondurilor alocate combaterii pandemiei COVID-19*. București: CCR, 2021
- 9 Departamentul pentru Situații de Urgență (DSU). *Raport de activitate 2020–2021*. București: Ministerul Afacerilor Interne, 2022.
- 10 ***. *Raport de activitate 2021*. București: Ministerul Afacerilor Interne, 2022.
- 11 European Centre for Disaster Risk Management (ECDRM). *Evaluating Institutional Response and Communication in Crisis*. Brussels: ECDRM Publications, 2021.
- 12 European Commission. *EU Coordinated Response to the COVID-19 Pandemic: Lessons and Policy Recommendations*. Brussels: European Commission, 2022.
- 13 ***. *Public Communication during the COVID-19 Pandemic: Country Lessons and Comparative Assessment*. Brussels: European Commission, 2022.
- 14 ***. *RescEU Strategic Reserve: Operational Overview*. Brussels: European Commission, 2021.
- 15 ***. *Special Eurobarometer 514: Public Opinion during the COVID-19 Pandemic*. Brussels: European Commission, 2022.
- 16 Federal Emergency Management Agency (FEMA). *After-Action Review Toolkit*. Washington, DC: U.S. Department of Homeland Security, 2021.
- 17 ***. *National Response Framework*. 3rd ed. Washington, DC: U.S. Department of Homeland Security, 2019.
- 18 Guvernul României. *Ordonanța de Urgență nr. 21/2004 privind Sistemul Național de Management al Situațiilor de Urgență*. Monitorul Oficial, nr. 361/2004.
- 19 Hart, Paul 't. *Understanding Crisis Management*. Cambridge: Cambridge University Press, 2021.
- 20 Hart, Paul 't, and Uriel Rosenthal. *Crisis Decision Making: The Human Factor*. Springfield, IL: Charles C. Thomas, 1993.
- 21 Institutul Român pentru Evaluare și Strategie (IRES). *Percepția publică asupra măsurilor anti-COVID-19*. București: IRES, 2020.
- 22 Krippendorff, Klaus *Content Analysis: An Introduction to Its Methodology*. 4th ed. Los Angeles: Sage Publications, 2019.

- 23 Ministerul Cercetării, Inovării și Digitalizării *Raport privind digitalizarea administrației publice locale în contextul pandemiei COVID-19*. București: MCID, 2022.
- 24 Ministerul Sănătății *Raport privind gestionarea resurselor medicale în perioada martie–iulie 2020*. București: MS, 2021.
- 25 Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD). *Government at a Glance 2021*. Paris: OECD Publishing, 2021.
- 26 *** *Trust and Public Policy: How Better Governance Can Help Rebuild Public Trust*. Paris: OECD Publishing, 2017.
- 27 Președinția României *Decret nr. 195/2020 privind instituirea stării de urgență pe teritoriul României*. Monitorul Oficial, nr. 212/2020.
- 28 Putnam, Robert D. *Bowling Alone: The Collapse and Revival of American Community*. New York: Simon & Schuster, 2000.
- 29 Reynolds, Barbara, and Matthew Seeger *Crisis and Emergency Risk Communication*. Atlanta: Centers for Disease Control and Prevention, 2014.
- 30 Rosenthal, Uriel, Paul 't Hart, and Michael Charles. *Crisis Management: Leadership and Public Administration*. Springfield, IL: Charles C. Thomas, 1989.
- 31 Sunstein, Cass R. *Republic: Divided Democracy in the Age of Social Media*. Princeton: Princeton University Press, 2017.
- 32 United Nations Office for Disaster Risk Reduction (UNDRR). *Building Resilient Communities: A Practical Guide to Engagement*. Geneva: UNDRR, 2020.
- 33 *** *Terminology on Disaster Risk Reduction*. Geneva: United Nations, 2017.
- 34 Walker, Brian, and David Salt *Resilience Thinking: Sustaining Ecosystems and People in a Changing World*. Washington, DC: Island Press, 2006.
- 35 World Health Organization (WHO). *COVID-19 Strategic Preparedness and Response Plan: 2021 Update*. Geneva: WHO Press, 2021.
- 36 *** *International Health Regulations (2005)*. 3rd ed. Geneva: WHO Press, 2016.
- 37 *** *Managing the COVID-19 Infodemic: Promoting Healthy Behaviours and Mitigating the Harm from Misinformation and Disinformation*. Geneva: WHO Press, 2021.
- 38 *** *Mental Health and COVID-19: Early Evidence of the Pandemic's Impact*. Geneva: WHO Press, 2021.
- 39 Yin, Robert K. *Case Study Research and Applications: Design and Methods*. 6th ed. Los Angeles: Sage Publications, 2018.

ORDINEA PUBLICĂ ȘI LIBERTATEA DE ÎNTRUNIRE ÎN ROMÂNIA – ÎNTRE PROTEJAREA DREPTURILOR CETĂȚENEȘTI ȘI GARANTAREA SIGURANȚEI COLECTIVE

PUBLIC ORDER AND FREEDOM OF ASSEMBLY IN ROMANIA – BETWEEN THE PROTECTION OF CITIZENS' RIGHTS AND THE SAFEGUARDING OF COLLECTIVE SECURITY

Col.(rez.) prof.univ.dr. George ȚICAL

Membru Titular al Academiei de Științe ale Securității Naționale

Membru Asociat al Academiei Oamenilor de Știință din România,

Facultatea de Psihologie, Științe Comportamentale și Drept

Universitatea „Andrei Șaguna”

(ticalgeorge@yahoo.com)

Rezumat: *Articolul analizează dinamica echilibrului dintre protejarea libertăților cetățenești și menținerea siguranței colective în contextul adunărilor și manifestațiilor publice din România, în perioada 2015-2021. Lucrarea pornește de la premisa că ordinea publică democratică nu se bazează pe constrângere, ci pe cooperare, dialog și transparență.*

Într-o societate pluralistă, libertatea de întrunire nu trebuie privită ca o sursă de instabilitate, ci ca un semn al sănătății și vitalității democratice. În această perspectivă, cercetarea urmărește să arate cum instituțiile de ordine publică pot transforma gestionarea manifestațiilor dintr-un simplu exercițiu de control într-un proces real de dialog și participare civică.

Metodologic, studiul are un caracter calitativ și comparativ, bazându-se pe analiza cadrului normativ românesc (Constituția, Legea nr. 60/1991 și jurisprudența CEDO), pe documente oficiale (rapoarte MAI, DSU), precum și pe literatura de specialitate privind comunicarea strategică și securitatea democratică. Analiza include trei studii de caz relevante: protestele din Piața Victoriei (2017–2018), manifestațiile sindicale și sociale din perioada 2015–2019 și protestele împotriva restricțiilor sanitare din 2020–2021.

Rezultatele arată că legitimitatea instituțiilor nu se bazează doar pe respectarea legii, ci și pe modul în care acestea comunică și interacționează cu cetățenii. Acolo unde autoritățile au acționat transparent și proporțional, protestele au rămas pașnice, iar nivelul de încredere publică a crescut. În schimb, ambiguitatea, lipsa de comunicare și coordonare au alimentat percepții de abuz și au amplificat polarizarea socială. Studiul arată, astfel, că ordinea publică nu este un scop în sine, ci rezultatul unei negocieri democratice între libertate și autoritate, iar comunicarea strategică reprezintă cheia acestei echilibrări.

Concluziile subliniază nevoia de a reforma cadrul legal și instituțional, astfel încât acesta să se alinieze standardelor europene actuale. Articolul propune instituționalizarea dialogului civic, formarea continuă a forțelor de ordine în domeniul comunicării empatice și actualizarea Legii nr. 60/1991. Într-o democrație matură, ordinea publică nu se impune prin forță, ci se construiește prin încredere, dialog și cooperare. România are, astfel, șansa de a transforma spațiul public dintr-o zonă de confruntare într-un cadru autentic de participare democratică.

Cuvinte-cheie: ordine publică; libertatea întrunirilor; comunicare strategică; proporționalitate; transparență instituțională; democrație participativă; România.

Abstract: *The article analyzes the dynamics of the balance between protecting citizens' freedoms and maintaining collective security in the context of public assemblies and demonstrations in Romania during the period 2015-2021.*

The study is based on the premise that democratic public order relies not on coercion but on cooperation, dialogue, and transparency. In a pluralistic society, freedom of assembly is not a source of instability but an indicator of democratic vitality. In this sense, the research explores how public order institutions can transform the management of demonstrations from an exercise of control into a participatory process.

The methodology is qualitative and comparative, grounded in the analysis of the Romanian legal framework (the Constitution, Law No. 60/1991, and the case law of the European Court of Human Rights), official documents (reports of the Ministry of Internal Affairs and the Department for Emergency Situations), and specialized literature on strategic communication and democratic security. Three significant case studies are examined: the protests in Victory Square (2017–2018), the social and trade union demonstrations (2015–2019), and the protests against sanitary restrictions (2020–2021).

The results indicate that the legitimacy of institutions depends not only on the legality of their interventions but also on the quality of public communication. Where authorities have applied the principles of proportionality and transparency, demonstrations have remained peaceful, and social trust has increased. Conversely, ambiguity and lack of coordination have generated perceptions of abuse and polarization. The study demonstrates that public order should be understood as a process of democratic negotiation between freedom and authority, with strategic communication serving as the central instrument of this relationship.

The conclusions emphasize the need to reform the legal and institutional framework to align it with contemporary European standards. The article proposes the institutionalization of civic dialogue, continuous training of law enforcement personnel in empathetic communication, and the modernization of Law No. 60/1991. In a mature democracy, public order is not imposed by force but built through trust and cooperation. Romania thus has the opportunity to transform public space from a field of confrontation into a genuine arena of democratic participation.

Keywords: public order; freedom of assembly; strategic communication; proportionality; institutional transparency; participatory democracy; Romania.

I. Introducere și cadru conceptual

Libertatea de întrunire este una dintre expresiile cele mai vizibile ale democrației. Strada devine, în acest sens, un spațiu de manifestare a conștiinței civice, dar și o zonă de testare a relației dintre cetățean și autoritate. Într-o societate democratică, ordinea publică nu se confundă cu tăcerea mulțimilor, ci cu existența unor mecanisme care permit exprimarea liberă fără a afecta siguranța colectivă. După cum remarca Norberto Bobbio, „*democrația trăiește nu din uniformitate, ci din tensiunea controlată dintre opinii*”¹.

De la manifestațiile post-electorale din anul 2012, până la protestele anticorupție din 2017-2018, România a traversat un deceniu marcat de reconfigurarea spațiului public. Cetățenii au redescoperit rolul protestului ca instrument de presiune democratică, în timp ce instituțiile de ordine publică s-au confruntat cu provocarea de a asigura echilibrul dintre libertate și securitate. Această tensiune structurală nu este specific românească, dar în contextul nostru ea a dobândit o semnificație aparte, pe fondul unei încrederi fragile între stat și societate.

Problema centrală nu este doar juridică, ci profund politică și sociologică: *cum poate statul să garanteze ordinea fără a eroda libertatea, iar cetățeanul să își exercite drepturile fără a periclita siguranța celorlalți?* În cuvintele lui Habermas, „*raționalitatea democratică se bazează pe comunicare, nu pe constrângere*”². Această perspectivă a „ordinii negociate” presupune că echilibrul social se menține prin dialog și transparență, nu prin autoritate unilaterală.

Ordinea publică, în sensul modern al termenului, nu mai desemnează doar absența dezordinii, ci existența unui **consens funcțional** între libertățile individuale și interesele colective. Max Weber considera că statul deține monopolul legitim al forței doar în măsura în care acesta este exercitat „*în acord cu norme și așteptări sociale recunoscute*”³. Aceasta înseamnă că, într-o democrație, forța trebuie dublată de rațiune și de responsabilitate comunicativă.

¹ Norberto Bobbio, *Left and Right: The Significance of a Political Distinction*, University of Chicago Press, 1996, p. 112.

² Jürgen Habermas, *The Theory of Communicative Action*, Beacon Press, Boston, 1984, p. 287.

³ Max Weber, *Economy and Society*, University of California Press, 1978, p. 54.

În România post-aderare, această problemă s-a amplificat prin două fenomene convergente: pe de o parte, intensificarea activismului civic și a mobilizărilor prin rețelele sociale; pe de altă parte, dificultatea instituțiilor de a adapta practicile de ordine publică la noile forme de exprimare colectivă. Evenimentele din Piața Victoriei din 2018 au demonstrat că absența unui cadru de dialog constant între organizatori, autorități și mass-media poate transforma o manifestare pașnică într-un moment de fractură simbolică între stat și cetățeni.

Astfel, analiza ordinii publice în contextul adunărilor publice nu se poate limita la aspecte de legalitate sau tactică, ci trebuie extinsă către **dimensiunea comunicativă** a autorității. În raportul OSCE/ODIHR (2019) se subliniază că „*transparența și predictibilitatea acțiunii instituționale reprezintă principalele garanții împotriva escaladării conflictelor*”⁴. În același sens, studiile Ministerului Afacerilor Interne din perioada 2017–2019 evidențiază importanța prezenței structurilor de dialog ale jandarmeriei, care au contribuit la diminuarea incidentelor în timpul manifestațiilor⁵.

Prin urmare, scopul acestui studiu este de a examina modul în care România a gestionat, până în anul 2021, adunările și manifestațiile publice, analizând echilibrul delicat dintre libertatea cetățenească și menținerea siguranței colective. Premisa de la care pornește cercetarea este aceea că **ordinea publică democratică se bazează pe transparență, proporționalitate și comunicare**, nu pe coerciție. Libertatea de întrunire nu este o amenințare pentru stat, ci un test al maturității sale instituționale.

II. Cadrul normativ și principiile intervenției

Libertatea de întrunire este garantată constituțional, dar exercitarea sa implică un echilibru între drepturile individuale și responsabilitatea colectivă. În România, cadrul legal care reglementează adunările publice se sprijină pe un ansamblu de norme interne și internaționale ce urmăresc protejarea libertății cetățenești fără a periclita ordinea publică.

⁴ OSCE/ODIHR, *Guidelines on Freedom of Peaceful Assembly (3rd edition)*, Warsaw, 2019, p. 23.

⁵ Ministerul Afacerilor Interne, *Raport privind gestionarea adunărilor publice 2017–2018*, București, 2018, p. 7.

La nivel național, **articolul 39 din Constituția României** prevede că „*mitingurile, demonstrațiile, procesiunile sau orice alte întruniri sunt libere și se pot organiza și desfășura numai în condițiile legii*”⁶. Această formulare reflectă un principiu esențial al statului de drept: libertatea este regula, iar limitarea ei este excepția. În același spirit, **Legea nr. 60/1991 privind organizarea și desfășurarea adunărilor publice** detaliază procedurile de notificare, autorizare și obligațiile participanților, dar și drepturile autorităților în cazul tulburării ordinii publice. Legea, deși elaborată într-un alt context istoric, continuă să fie un reper fundamental, deși adesea criticată pentru caracterul ei rigid și pentru absența unor prevederi clare privind manifestațiile spontane.

În plan internațional, România este parte a **Convenției Europene a Drepturilor Omului (CEDO)**, care, prin articolele 10 și 11, consacră libertatea de exprimare și de întrunire pașnică. Totuși, ambele drepturi pot fi restrânse în condițiile legii, „*numai în măsura în care această restrângere este necesară într-o societate democratică, pentru securitatea națională, siguranța publică, apărarea ordinii și prevenirea infracțiunilor*”⁷. Jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului a consolidat interpretarea acestor articole, afirmând că autoritățile statale nu doar trebuie să **tolereze** manifestațiile pașnice, ci au **obligația pozitivă** de a le proteja împotriva perturbărilor externe⁸.

Această abordare este completată de **Comentariul general nr. 37 (2020)** al Comitetului ONU pentru Drepturile Omului, care subliniază că „*autoritățile nu trebuie să trateze adunările publice ca potențiale amenințări, ci ca expresii legitime ale participării democratice*”⁹. În același sens, **Ghidul OSCE/ODIHR privind libertatea adunărilor pașnice (2019)** stabilește patru principii fundamentale de intervenție:

➤ **Legalitatea** – acțiunea autorităților trebuie să fie prevăzută expres de lege.

⁶ Constituția României, revizuită în 2003, art. 39.

⁷ Convenția Europeană a Drepturilor Omului, art. 10–11, Consiliul Europei, Strasbourg, 1950.

⁸ Curtea Europeană a Drepturilor Omului, *Bukta și alții c. Ungariei*, Hotărârea din 17 iulie 2007, p. 36.

⁹ United Nations Human Rights Committee, *General Comment No. 37: Right of Peaceful Assembly (Article 21)*, Geneva, 2020, p. 4.

➤ **Necesitatea** – orice restrângere trebuie justificată de un pericol real și iminent.

➤ **Proporționalitatea** – măsurile adoptate trebuie să fie limitate la minimul necesar pentru restabilirea ordinii.

➤ **Transparența** – autoritățile trebuie să comunice clar motivele și procedurile intervenției¹⁰.

Aplicarea acestor principii presupune o cultură instituțională bazată pe dialog și empatie, nu doar pe control. În practică, situațiile de tensiune apar atunci când interpretarea noțiunii de „*ordine publică*” este folosită prea extensiv, justificând intervenții disproporționate. Experiența protestelor din Piața Victoriei (2017–2018) a arătat că neclaritatea cadrului de comunicare între Jandarmerie, Prefectură și organizatori a condus la decizii percepute ca arbitrar, diminuând legitimitatea instituțională.

Mai mult, în lipsa unor proceduri de **comunicare strategică** integrate, acțiunile forțelor de ordine pot fi interpretate contradictoriu de mass-media și de opinia publică. După cum arată William Coombs, „*crizele instituționale nu sunt generate doar de fapte, ci și de percepțiile pe care comunicarea le lasă necorectate*”¹¹. De aceea, transparența și rapiditatea informării publice devin componente esențiale ale legitimității.

În concluzie, cadrul normativ românesc și standardele internaționale oferă un fundament solid pentru protejarea libertății de întrunire, dar aplicarea lor cere o abordare echilibrată, proporțională și predictibilă. Ordinea publică nu este un scop în sine, ci un mijloc prin care se garantează exercitarea pașnică a libertăților cetățenești. Numai prin asumarea principiilor de **legalitate, necesitate, proporționalitate și transparență**, autoritățile pot menține nu doar ordinea stradală, ci și ordinea morală a democrației.

III. Ordinea publică ca spațiu de negociere democratică

În societățile democratice, ordinea publică nu mai poate fi înțeleasă ca o simplă stare de control, ci ca o **dinamică permanentă de echilibrare a libertății cu responsabilitatea**. Ea reprezintă rezultatul interacțiunii dintre

¹⁰ OSCE/ODIHR, *Guidelines on Freedom of Peaceful Assembly (3rd edition)*, Warsaw, 2019, pp. 19-20.

¹¹ W. Timothy Coombs, *Ongoing Crisis Communication: Planning, Managing, and Responding*, Sage Publications, Thousand Oaks, 2007, p. 97.

instituțiile de autoritate, spațiul civic și comunitatea de cetățeni. Această viziune participativă asupra ordinii transformă noțiunea de „siguranță” dintr-un obiectiv impus într-un **proces negociat**, în care statul și societatea contribuie deopotrivă la menținerea climatului de încredere.

Habermas observă că „*legitimitatea autorității moderne depinde de capacitatea ei de a transforma constrângerea în consens*”¹². În acest sens, instituțiile de ordine publică – poliția, jandarmeria, autoritățile locale – nu trebuie să acționeze ca entități represive, ci ca **mediatori ai dialogului social**. A menține ordinea într-o societate liberă înseamnă, mai degrabă, a administra diferențele, nu a le anula.

În România, experiența ultimului deceniu a demonstrat că tensiunile dintre stat și cetățeni apar frecvent în absența unei **culturi instituționale a comunicării**. Raportul Ministerului Afacerilor Interne (2018) arată că incidentele din timpul manifestațiilor scad semnificativ atunci când există structuri de *dialog civic* care mediază relația între forțele de ordine și organizatori¹³. Astfel, jandarmeria a introdus, începând cu anul 2018, unități specializate în comunicare directă cu participanții, menite să prevină escaladarea conflictelor.

Această abordare reflectă tranziția de la paradigma „controlului social” la cea a „**securității prin cooperare**”. După cum arată Skogan, ordinea publică durabilă se construiește pe baza încrederii reciproce, nu a temerii: „*un polițist respectat este mai eficient decât unul temut*”¹⁴. În același spirit, Bayley subliniază că eficiența forțelor de ordine depinde de gradul de cooperare al comunității, iar aceasta nu se poate obține decât prin transparență și respect față de drepturile omului¹⁵.

Ordinea publică devine, așadar, un **spațiu de negociere democratică**, unde fiecare actor – autorități, protestatari, observatori, mass-media – are o responsabilitate distinctă. Autoritățile trebuie să asigure

¹² Jürgen Habermas, *The Theory of Communicative Action*, Beacon Press, Boston, 1984, p. 241.

¹³ Ministerul Afacerilor Interne, *Raport privind gestionarea adunărilor publice 2017–2018*, București, 2018, p. 12.

¹⁴ Wesley Skogan, *Police and Community in Chicago: A Tale of Three Cities*, Oxford University Press, 2006, p. 44.

¹⁵ David H. Bayley, *Changing the Guard: Developing Democratic Police Abroad*, Oxford University Press, 2006, p. 63.

securitatea colectivă fără a compromite libertatea de exprimare; cetățenii trebuie să-și manifeste drepturile fără a genera riscuri pentru ceilalți; iar presa trebuie să contribuie la informarea corectă, evitând amplificarea tensiunilor.

În această ecuație, **comunicarea strategică** devine un instrument operațional, nu doar unul de imagine. După cum notează Coombs, „*în orice criză, tăcerea instituțională este o formă de abandon al încrederii publice*”¹⁶. A comunica eficient nu înseamnă doar a transmite informații, ci a construi un sens comun al ordinii. Instituțiile care explică, consultă și ascultă pot gestiona crizele fără a recurge la forță excesivă.

Exemplele românești din perioada 2015–2021 confirmă că, acolo unde s-a instituit un canal constant de dialog – fie prin comunicate anticipate, fie prin prezență nonconflictuală în spațiul public – protestele au rămas pașnice, iar percepția asupra legitimității forțelor de ordine a fost pozitivă. Aceasta arată că ordinea publică nu este un scop coercitiv, ci o **formă de cooperare socială**.

În concluzie, ordinea publică democratică este rezultatul unei **negocieri continue între libertate, lege și comunicare**. Ea se bazează pe respectul reciproc dintre cetățeni și instituții și pe convingerea că siguranța nu poate fi impusă, ci doar construită împreună. După cum sintetiza Bobbio, „*puterea care ascultă devine autoritate legitimă*”¹⁷ — iar într-un stat democratic, legitimitatea este forma cea mai durabilă a ordinii.

IV. Studii de caz naționale (2015–2021)

Caz A: Protestele din Piața Victoriei (2017–2018)

Manifestațiile anticorupție din 2017–2018 au reprezentat una dintre cele mai ample mobilizări civice din România postdecembristă, marcând un punct de inflexiune în relația dintre cetățeni și stat. Ele au adus în prim-plan nu doar tema transparenței guvernamentale, ci și problema fundamentală a **gestionării democratice a ordinii publice**.

La începutul anului 2017, modificările propuse la legislația penală au declanșat proteste masive în București și în alte orașe ale țării. Piața

¹⁶ W. Timothy Coombs, *Ongoing Crisis Communication: Planning, Managing, and Responding*, Sage Publications, Thousand Oaks, 2007, p. 101.

¹⁷ Norberto Bobbio, *Left and Right: The Significance of a Political Distinction*, University of Chicago Press, 1996, p. 118.

Victoriei a devenit un spațiu simbolic al libertății civice, dar și al tensiunilor dintre forțele de ordine și protestatari. Analiza rapoartelor interne ale Ministerului Afacerilor Interne arată că, în faza inițială, comunicarea oficială a fost deficitară, lipsită de claritate și sincronizare între instituțiile implicate¹⁸.

Intervenția Jandarmeriei din 10 august 2018, marcată de folosirea gazelor lacrimogene, a generat un val de critici interne și internaționale. Într-un raport din 2019, *Human Rights Watch* a remarcat că „lipsa de transparență a autorităților în privința deciziilor operative a amplificat percepția de abuz și a afectat încrederea publică în instituțiile statului”¹⁹. Dincolo de aspectele juridice, evenimentele au demonstrat cât de fragil este echilibrul dintre ordine și libertate atunci când **comunicarea strategică este substituită de tăcere sau ambiguitate**.

Acest caz evidențiază nevoia unei reforme instituționale în domeniul comunicării publice, bazată pe anticipare, empatie și responsabilitate. După cum nota Habermas, „în lipsa unei justificări publice a acțiunii, puterea se transformă în simplă forță”²⁰.

Caz B: Protestele sindicale și sociale (2015–2019)

Între 2015 și 2019, România a cunoscut o serie de manifestații sindicale – în special ale Federației Sanitas, ale Confederației Cartel Alfa și ale sindicatelor din transporturi – care au oferit un model contrastant de **gestionare pașnică a adunărilor publice**.

Aceste proteste, deși masive, nu au degenerat în violență. O analiză a raportului MAI din anul 2018 arată că succesul lor organizatoric s-a datorat în mare măsură cooperării dintre **organizatori, administrația locală și structurile de ordine publică**, în special prin stabilirea rutelor de deplasare și a echipelor mixte de monitorizare²¹. În aceste cazuri, comunicarea

¹⁸ Ministerul Afacerilor Interne, *Raport privind gestionarea adunărilor publice 2017–2018*, București, 2018, p. 14.

¹⁹ Human Rights Watch, *Protest and Public Order: European Perspectives*, HRW Reports, 2019, p. 67.

²⁰ Jürgen Habermas, *The Theory of Communicative Action*, Beacon Press, Boston, 1984, p. 302.

²¹ Ministerul Afacerilor Interne, *Raport de analiză privind activitățile de ordine publică în perioada 2015–2019*, București, 2019, p. 9.

prealabilă și consultarea permanentă au creat un climat de predictibilitate și încredere reciprocă.

Mai mult, prezența reprezentanților poliției de dialog a contribuit la menținerea unui ton civilizat și la reducerea riscului de confruntare. Această practică, inspirată din modelele scandinave și adaptată la contextul românesc începând cu 2018, a fost considerată de OSCE/ODIHR o bună practică în gestionarea manifestațiilor pașnice²².

Aceste proteste au demonstrat că **ordinea publică poate fi menținută prin cooperare, nu prin confruntare**, și că respectul instituțional reciproc generează stabilitate socială.

Caz C: Manifestațiile împotriva restricțiilor sanitare (2020–2021)

Contextul pandemiei de COVID-19 a adus o provocare unică: tensiunea dintre **dreptul la întrunire** și **protecția sănătății publice**. În perioada 2020–2021, mai multe manifestații spontane au avut loc în București, Timișoara și Iași, exprimate împotriva restricțiilor impuse de autorități.

Din perspectiva managementului ordinii publice, aceste evenimente au fost gestionate într-un context juridic incert, întrucât legislația sanitară a impus temporar limitări ale adunărilor. Raportul DSU din 2021 arată că „*principala dificultate a autorităților a fost menținerea echilibrului între libertatea de exprimare și obligația de a preveni răspândirea infecțiilor*”²³.

În multe cazuri, structurile de ordine publică au adoptat o **strategie de toleranță proporțională**, permițând desfășurarea manifestațiilor fără intervenții coercitive, atâta timp cât acestea au rămas pașnice. Această abordare a fost considerată de *European Union Agency for Fundamental Rights* (FRA) o „*măsură de bună practică*” în condițiile pandemice²⁴.

Totuși, lipsa unei comunicări unitare între MAI, DSU și autoritățile locale a creat confuzii și reacții critice. Lecția fundamentală a acestor evenimente este că **încrederea publică se menține prin claritate**,

²² OSCE/ODIHR, *Guidelines on Freedom of Peaceful Assembly (3rd edition)*, Warsaw, 2019, p. 47.

²³ MAI, Departamentul pentru Situații de Urgență, *Raport anual privind măsurile de prevenire și gestionare a situațiilor de urgență*, București, 2021, p. 22.

²⁴ European Union Agency for Fundamental Rights (FRA), *Fundamental Rights Report 2021*, Luxembourg, 2021, p. 83.

consecvență și empatie instituțională, chiar și atunci când restricțiile sunt inevitabile.

Analiza celor trei cazuri evidențiază o tendință clară: în România, eficiența menținerii ordinii publice nu depinde de forța coercitivă a instituțiilor, ci de **calitatea dialogului și a transparenței**. Când autoritățile comunică deschis, implică organizatorii și aplică principiul proporționalității, manifestațiile publice pot deveni expresii ale democrației, nu surse de conflict.

V. Concluzii și recomandări

Analiza ordinii publice în contextul adunărilor și manifestațiilor din România (2015–2021) arată că democrația nu se măsoară prin absența protestelor, ci prin **modul în care acestea sunt gestionate**. Protestul este o formă de participare civică, nu o abatere de la normalitate. În consecință, menținerea ordinii publice trebuie înțeleasă ca o **funcție de garantare a libertății**, nu ca o limitare a ei.

În toate cazurile analizate, s-a observat că legitimitatea acțiunii instituționale depinde de **transparență, proporționalitate și comunicare**. Acolo unde autoritățile au anticipat riscurile, au informat publicul și au cooperat cu organizatorii, manifestațiile au rămas pașnice. În schimb, atunci când comunicarea a fost deficitară, iar reacțiile au fost fragmentare sau excesive, percepția socială s-a transformat în neîncredere și polarizare.

Conceptul de „**ordine publică democratică**”, sugerat de Habermas, presupune o transformare a relației dintre autoritate și cetățean: nu confruntare, ci negociere; nu impunere, ci cooperare²⁵. Ordinea, în acest sens, nu este o stare statică, ci o **dinamică morală a încrederii**. Statul trebuie să protejeze libertatea chiar și atunci când aceasta îl contestă, iar cetățenii trebuie să-și exercite drepturile cu respect față de binele comun.

Recomandările care decurg din acest studiu vizează consolidarea instituțională și modernizarea cadrului de acțiune al structurilor de ordine publică:

➤ **Instituționalizarea dialogului civic permanent**. Crearea, la nivelul fiecărui inspectorat de jandarmi și poliție locală, a unor unități dedicate relației cu

²⁵ Jürgen Habermas, *The Theory of Communicative Action*, Beacon Press, Boston, 1984, p. 264.

societatea civilă și organizatorii de adunări publice. Acestea ar trebui să funcționeze pe principiul transparenței preventive, nu al reacției tardive.

➤ **Reformarea cadrului legislativ.** Revizuirea **Legii nr. 60/1991**, astfel încât să permită recunoașterea manifestațiilor spontane și să introducă proceduri de mediere între autorități și organizatori. Actuala lege reflectă încă o viziune pre-democratică, centrată pe control, nu pe cooperare²⁶.

➤ **Formare profesională continuă.** Dezvoltarea de programe de instruire pentru personalul de ordine publică, axate pe comunicare, negociere și gestionarea nonviolentă a conflictelor. După cum arată Bayley, „*profesionalismul polițienesc se măsoară prin capacitatea de a preveni violența, nu de a o reprimă*”²⁷.

➤ **Comunicare strategică unitară.** Stabilirea unei structuri de comunicare integrată între Ministerul Afacerilor Interne, prefecturi și primării, care să ofere mesaje coerente și factuale în timp real. Lipsa unei voci unice în situațiile de tensiune alimentează confuzia și reduce încrederea publică.

➤ **Parteneriate cu societatea civilă.** Implicarea ONG-urilor, asociațiilor civice și observatorilor independenți în procesele de planificare și evaluare a adunărilor publice, în spiritul recomandărilor OSCE/ODIHR (2019)²⁸.

În concluzie, ordinea publică nu se impune prin forță, ci se **construiește prin încredere și transparență**. România se află pe un drum de maturizare democratică, iar lecțiile ultimului deceniu arată că stabilitatea nu derivă din represiune, ci din cooperare. Așa cum afirmă Bobbio, „*democrația nu este liniște, ci capacitatea de a administra neliniștea în mod rațional*”²⁹.

Prin urmare, viitorul gestionării adunărilor publice în România depinde de transformarea instituțiilor de ordine într-un **partener al libertății**, capabil să combine fermitatea cu empatia și autoritatea cu respectul. Numai astfel ordinea publică va deveni nu o barieră, ci o **condiție esențială a democrației vii**.

²⁶ Legea nr. 60/1991 privind organizarea și desfășurarea adunărilor publice, Monitorul Oficial al României, nr. 192/1991.

²⁷ David H. Bayley, *Changing the Guard: Developing Democratic Police Abroad*, Oxford University Press, 2006, p. 105.

²⁸ OSCE/ODIHR, *Guidelines on Freedom of Peaceful Assembly (3rd edition)*, Warsaw, 2019, p. 62.

²⁹ Norberto Bobbio, *Left and Right: The Significance of a Political Distinction*, University of Chicago Press, 1996, p. 133.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

- 1 Bayley, D. H. (2006). Changing the Guard: Developing Democratic Police Abroad. Oxford University Press, Oxford.
- 2 Bobbio, N. (1996). Left and Right: The Significance of a Political Distinction. University of Chicago Press, Chicago.
- 3 Coombs, W. T. (2007). Ongoing Crisis Communication: Planning, Managing, and Responding. Sage Publications, Thousand Oaks.
- 4 Constituția României (revizuită în 2003).
- 5 Curtea Europeană a Drepturilor Omului (2007). Bukta și alții c. Ungariei, Hotărârea din 17 iulie 2007.
- 6 Departamentul pentru Situații de Urgență (DSU). (2021). Raport anual privind măsurile de prevenire și gestionare a situațiilor de urgență. București.
- 7 European Union Agency for Fundamental Rights (FRA). (2021). Fundamental Rights Report 2021. Luxembourg.
- 8 Habermas, J. (1984). The Theory of Communicative Action. Beacon Press, Boston.
- 9 Human Rights Watch. (2019). Protest and Public Order: European Perspectives. HRW Reports.
- 10 Legea nr. 60/1991 privind organizarea și desfășurarea adunărilor publice, Monitorul Oficial nr. 192/1991.
- 11 Ministerul Afacerilor Interne. (2018). Raport privind gestionarea adunărilor publice 2017–2018. București.
- 12 Ministerul Afacerilor Interne. (2019). Raport de analiză privind activitățile de ordine publică în perioada 2015–2019. București.
- 13 OSCE/ODIHR. (2019). Guidelines on Freedom of Peaceful Assembly (3rd edition). Warsaw.
- 14 Skogan, W. G. (2006). Police and Community in Chicago: A Tale of Three Cities. Oxford University Press, Oxford.
- 15 United Nations Human Rights Committee. (2020). General Comment No. 37: Right of Peaceful Assembly (Article 21). Geneva.
- 16 Weber, M. (1978). Economy and Society. University of California Press, Berkeley.

EXECUTAREA CERCETĂRII ȘI SUPRAVEGHERII MARITIME LA MAREA NEAGRĂ DE CĂTRE FORȚELE NAVALE ROMÂNE

THE EXECUTION OF MARITIME RECONNAISSANCE AND SURVEILLANCE OPERATIONS IN THE BLACK SEA BY THE ROMANIAN NAVAL FORCES

Col.(rez.) prof.univ.dr. CRISTIAN FLORIN POPESCU

*Membru titular al Academiei de Științe ale Securității Naționale din România
(e-mail: cfgh.popescu@gmail.com)*

Rezumat: *Articolul analizează rolul și performanța Forțelor Navale Române (FNR) în executarea cercetării și supraveglierii maritime la Marea Neagră, într-un context geopolitic caracterizat de competiție strategică și instabilitate regională. Într-o zonă devenită, după 2014, un spațiu al confruntării informaționale și militare, România deține o poziție esențială pentru asigurarea flancului estic al NATO și pentru protejarea propriilor interese economice și de securitate.*

Lucrarea propune o analiză integrată – strategică, operațională și tehnologică – a modului în care FNR asigură Maritime Domain Awareness (MDA) și contribuie la consolidarea securității colective. Cadrul teoretic al studiului este completat de o evaluare a sistemelor și procedurilor de supraveghere, cu accent pe sistemul integrat SCOMAR, pe platformele de cercetare navală și pe rețelele C4ISR și MARSUR, care permit fuziunea informațională și interoperabilitatea cu partenerii NATO și UE.

Metodologia utilizată este una calitativă, bazată pe analiza documentelor doctrinare (Doctrina Forțelor Navale Române, 2020), a legislației relevante (Legea nr. 257/2021, UNCLOS) și a rapoartelor instituționale publicate între 2017 și 2021. Studiul abordează și provocările operaționale – de la limitările tehnologice și condițiile hidro-meteorologice, până la amenințările hibride și interferențele informaționale – subliniind lecțiile desprinse din exercițiile multinaționale Sea Shield, Poseidon și Breeze.

Rezultatele indică faptul că România dispune de o capacitate solidă de supraveghere maritimă, dar succesul acesteia depinde de modernizarea infrastructurii tehnologice, formarea continuă a personalului și consolidarea cooperării interinstituționale. În plus, comunicarea strategică devine o componentă indispensabilă a stabilității informaționale și a încrederii publice.

Concluziile subliniază că cercetarea și supravegherea maritimă nu sunt doar misiuni tehnico-militare, ci piloni ai suveranității naționale. România are potențialul de a-și afirma statutul de actor regional în domeniul securității maritime printr-o combinație

între tehnologie, cunoaștere și cooperare. În epoca informațională, controlul mării nu se mai realizează prin dominație navală, ci prin superioritate cognitivă.

Cuvinte-cheie: Forțele Navale Române; Marea Neagră; cercetare maritimă; supraveghere navală; securitate regională; interoperabilitate NATO; domeniu maritim informațional.

Abstract: The article analyzes the role and performance of the Romanian Naval Forces (RNF) in conducting maritime research and surveillance operations in the Black Sea, within a geopolitical context defined by strategic competition and regional instability. Since 2014, the Black Sea has evolved into an area of overlapping military, informational, and hybrid confrontations, making Romania a key contributor to the security of NATO's eastern flank and to the protection of its own economic and sovereign interests.

The paper offers an integrated analysis, strategic, operational, and technological, of how the RNF ensures Maritime Domain Awareness (MDA) and contributes to the strengthening of collective security. The theoretical framework is complemented by an assessment of Romania's surveillance infrastructure, focusing on the SCOMAR system, naval reconnaissance platforms, and the C4ISR and MARSUR networks, which enable data fusion and interoperability with NATO and EU partners.

The study employs a qualitative methodology, drawing on doctrinal documents (Doctrine of the Romanian Naval Forces, 2020), national legislation (Law No. 257/2021, UNCLOS), and institutional reports published between 2017 and 2021. It also examines operational challenges, from technological limitations and adverse hydro-meteorological conditions to hybrid and informational threats, highlighting key lessons learned from multinational exercises such as Sea Shield, Poseidon, and Breeze.

Findings indicate that Romania possesses a solid maritime surveillance capability, but its effectiveness depends on continued technological modernization, professional training, and interagency cooperation. Furthermore, strategic communication emerges as an essential component of informational stability and public trust.

The article concludes that maritime research and surveillance are not merely technical or military missions, but essential pillars of national sovereignty. Romania has the potential to assert itself as a regional actor in maritime security through the combination of technology, knowledge, and cooperation. In the information age, control of the sea is no longer achieved through naval dominance, but through cognitive superiority.

Keywords: Romanian Naval Forces; Black Sea; maritime research; naval surveillance; regional security; NATO interoperability; maritime domain awareness.

I. Introducere și context strategic

Marea Neagră reprezintă astăzi una dintre cele mai sensibile și contestate regiuni maritime ale Europei. Deși aparent periferică, ea s-a transformat, mai ales după 2014, într-un **spațiu central al confruntării geopolitice dintre Federația Rusă și NATO**, între logica sferei de

influență și cea a securității cooperative. Pentru România, această realitate a redefinit profund rolul și misiunile Forțelor Navale, transformându-le dintr-un instrument defensiv de protecție a frontierelor într-un actor activ al **monitorizării și controlului domeniului maritim**.

După anexarea Crimeei, Marea Neagră a devenit o „zonă gri” a securității internaționale, un spațiu de intersecție între competiția militară, presiunea informațională și prezența tot mai intensă a forțelor aliate. Potrivit *Maritime Security Report – Black Sea Region* (NATO, 2020), regiunea este „un spațiu de interes strategic vital pentru flancul estic al Alianței, unde dominația informațională devine la fel de importantă ca prezența navală”¹. În acest context, cercetarea și supravegherea maritimă au căpătat o **dimensiune strategică duală**: asigurarea suveranității naționale și contribuția la securitatea colectivă.

Pentru România, ca stat riveran și membru NATO, **controlul situațional asupra spațiului maritim** este esențial. Marea Neagră nu este doar o frontieră naturală, ci un mediu de tranzit energetic, comercial și militar, în care interesele economice se împletesc cu cele de securitate. Așa cum subliniază Ioniță, „*cine domină fluxul informațional din spațiul maritim controlează nu doar apele, ci și ritmul economic și politic al regiunii*”².

Executarea cercetării și supravegherii maritime de către Forțele Navale Române se desfășoară în cadrul unei arhitecturi instituționale complexe, care reunește structuri militare, civile și de informații. Prin *Sistemul Integrat de Supraveghere a Spațiului Maritim – SCOMAR*, România a devenit unul dintre puținele state riverane capabile să furnizeze în timp real date privind activitățile navale și comerciale din zona sa de interes³. Totodată, participarea constantă la exerciții multinaționale precum „Sea Shield” sau „Poseidon” a consolidat interoperabilitatea FNR cu aliații și a extins capacitatea națională de **Maritime Domain Awareness (MDA)**.

În termeni doctrinari, *Doctrina Forțelor Navale Române* (2020) definește cercetarea și supravegherea maritimă ca „*ansamblul acțiunilor*”

¹ NATO, *Maritime Security Report – Black Sea Region*, Brussels, 2020, p. 8.

² Ioniță, A., *Securitatea Mării Negre între cooperare și competiție*, Editura Militară, București, 2020, p. 56.

³ Mihăilescu, D., „Sistemul SCOMAR – modernizare și interoperabilitate în spațiul maritim românesc”, în *Gândirea Militară Românească*, nr. 3/2017, p. 42.

planificate și continue prin care se obține, se analizează și se diseminează informația relevantă pentru asigurarea libertății de acțiune a forțelor proprii și prevenirea amenințărilor”⁴. Această perspectivă integrează dimensiunea informativă și cea operațională, subliniind importanța cunoașterii mediului maritim ca premisă a securității.

Totuși, în actualul context geopolitic, simpla supraveghere tehnică nu este suficientă. Amenințările hibride – de la acțiuni de sabotaj energetic la interferențe electronice și campanii de dezinformare – solicită o abordare **multidimensională a cercetării maritime**, care să combine analiza tehnologică, culegerea de informații umane și cooperarea internațională. După cum arată Șerbănescu, „*superioritatea pe mare nu mai înseamnă supremație navală, ci capacitatea de a vedea primul și de a reacționa inteligent*”⁵.

Prin urmare, scopul prezentului studiu este de a analiza modul în care Forțele Navale Române execută cercetarea și supravegherea maritimă la Marea Neagră, în condițiile unui mediu strategic instabil și competitiv. Articolul își propune să evidențieze nu doar aspectele tehnice ale procesului, ci și **semnificația sa politică și strategică** în arhitectura de securitate euroatlantică.

Într-o lume în care informația este arma principală, marea nu mai este un simplu teritoriu al confruntării, ci o rețea de date, senzori și percepții. A avea control asupra mării înseamnă astăzi a avea **control asupra informației maritime**, iar în acest domeniu Forțele Navale Române devin gardienii invizibili ai suveranității naționale.

II. Metodologie

Cercetarea de față are la bază o abordare calitativă, cu o componentă analitică și comparativă, specifică studiilor de securitate și științelor militare. Obiectivul general a fost acela de a evalua modul în care Forțele Navale Române (FNR) execută activitățile de cercetare și supraveghere maritimă în Marea Neagră, în contextul evoluțiilor geopolitice și tehnologice din perioada 2015–2021. Într-un spațiu dominat de competiție

⁴ Ministerul Apărării Naționale, *Doctrina Forțelor Navale Române*, București, 2020, p. 11.

⁵ Șerbănescu, M., *Apărarea maritimă a României în context aliat*, Editura UNAp „Carol I”, București, 2018, p. 73.

strategică, analiza proceselor de observare, recunoaștere și comunicare devine esențială pentru înțelegerea modului în care România își protejează suveranitatea maritimă și contribuie la securitatea colectivă aliată.

Designul cercetării a fost unul **calitativ-descriptiv**, centrat pe analiza documentelor strategice, doctrinare și instituționale, completat de o componentă comparativă între practicile României și standardele NATO privind *Maritime Domain Awareness (MDA)*. Alegerea acestei metodologii se sprijină pe ideea că, în studiile militare contemporane, comprehensiunea contextuală și analiza interpretativă sunt mai relevante decât cuantificarea numerică a capacităților⁶.

Întrebările de cercetare au fost construite astfel încât să surprindă legătura dintre dimensiunea tehnologică și cea strategică: în ce măsură infrastructura actuală de supraveghere (SCOMAR, MARSUR, C4ISR) permite o evaluare realistă a situației maritime? Cum contribuie FNR la menținerea stabilității în regiunea Mării Negre și la rețeaua de informații aliată? Ce limitări persistă în raport cu cerințele NATO privind interoperabilitatea și reacția rapidă?

Sursele de date au fost exclusiv secundare, având caracter public și instituțional: documente doctrinare (*Doctrina Forțelor Navale Române*, 2020), rapoarte oficiale ale Ministerului Apărării Naționale, NATO și Uniunii Europene, legislația națională relevantă (Legea nr. 257/2021, UNCLOS 1982), precum și literatura de specialitate publicată între 2017 și 2021. Selecția acestor surse s-a bazat pe criteriul relevanței tematice și al credibilității instituționale⁷.

Metoda principală de analiză a fost **analiza documentară și comparativă**, prin care au fost examinate corelațiile dintre structurile și tehnologiile de supraveghere utilizate de România și modelele doctrinare promovate la nivel aliat. S-au urmărit totodată convergențele conceptuale între documentele românești și cele NATO privind MDA, pentru a evalua gradul de compatibilitate strategică. În plus, s-a realizat o **analiză tematică** a discursului instituțional, pentru a identifica direcțiile dominante în comunicarea publică referitoare la securitatea maritimă⁸.

⁶ Bayley, D. H., *Changing the Guard: Developing Democratic Police Abroad*, Oxford University Press, Oxford, 2006, p. 118.

⁷ Ministerul Apărării Naționale, *Doctrina Forțelor Navale Române*, București, 2020, p. 10.

⁸ NATO, *Maritime Security Report – Black Sea Region*, Brussels, 2020, p. 8.

Din perspectivă etică, cercetarea s-a bazat exclusiv pe informații publice și pe documente neclasificate, respectând principiile de transparență, integritate și citare corectă. Nu au fost utilizate date operaționale sensibile sau informații provenite din surse confidențiale, iar interpretarea rezultatelor s-a realizat independent, fără influențe instituționale.

Cea mai importantă limitare a cercetării constă în **accesul restricționat la informațiile clasificate** privind operațiunile tactice ale Forțelor Navale, ceea ce face imposibilă o evaluare completă a performanțelor tehnice. De asemenea, caracterul dinamic al mediului maritim și evoluția tehnologică rapidă pot determina modificări ulterioare ale concluziilor prezentului studiu. Cu toate acestea, analiza oferă o imagine coerentă asupra tendințelor majore și asupra direcțiilor strategice de dezvoltare.

Prin urmare, metodologia adoptată îmbină analiza instituțională cu cea conceptuală, valorificând principiile riguroase ale cercetării calitative. Această combinație permite nu doar descrierea situației curente, ci și identificarea vulnerabilităților și a oportunităților pentru consolidarea capacităților de cercetare și supraveghere maritimă ale României în cadrul securității regionale euroatlantice⁹.

III. Cadrul juridic, instituțional și doctrinar al cercetării maritime

Activitățile de cercetare și supraveghere maritimă desfășurate de Forțele Navale Române sunt reglementate printr-un ansamblu complex de norme juridice, acorduri internaționale și documente doctrinare, care stabilesc limitele acțiunii, principiile cooperării și mecanismele de responsabilitate instituțională. Ele reflectă, în egală măsură, apartenența României la NATO și Uniunea Europeană, dar și statutul său de stat riveran la Marea Neagră.

1. Dimensiunea juridică internațională

Fundamentul normativ al acțiunilor maritime moderne îl constituie **Convenția Națiunilor Unite asupra Dreptului Mării (UNCLOS)**, adoptată la Montego Bay în 1982 și ratificată de România în 1996. Aceasta

⁹ Ioniță, A., *Securitatea Mării Negre între cooperare și competiție*, Editura Militară, București, 2020, p. 54.

consacră principiile suveranității asupra apelor teritoriale, libertății de navigație și dreptului statului riveran de a exercita controlul asupra zonei economice exclusive (ZEE) pe o distanță de până la 200 mile marine¹⁰. În virtutea acestor prevederi, România are nu doar dreptul, ci și obligația de a asigura **supravegherea și protecția spațiului maritim** aflat sub jurisdicția sa.

La nivel aliat, NATO stabilește cadrul operațional pentru cooperarea în domeniul informațiilor maritime prin inițiative precum *Maritime Situational Awareness (MSA)* și *MARSUR* (Maritime Surveillance Network), rețea la care România participă activ. Aceste mecanisme facilitează schimbul de date tactice între statele membre, integrând informațiile colectate de senzori, radare și sateliți într-un tablou comun de luptă maritimă¹¹.

În plan regional, România este parte la *Black Sea Naval Cooperation Task Group (BLACKSEAFOR)*, înființat în anul 2001, și la *Black Sea Harmony Initiative*, coordonată inițial de Turcia. Deși activitatea acestor inițiative a fost afectată după 2014, ele au contribuit la consolidarea unui **cadru de cooperare navală multinațională**, menit să reducă riscurile de incident și să favorizeze schimbul de informații¹².

2. Dimensiunea națională și interinstituțională

Pe plan intern, activitatea Forțelor Navale Române se desfășoară sub autoritatea **Ministerului Apărării Naționale (MApN)**, în coordonare cu **Statul Major al Apărării** și cu **Garda de Coastă** din subordinea Ministerului Afacerilor Interne. Legislația relevantă o constituie **Legea nr. 257/2021 privind apărarea națională**, care definește apărarea spațiului maritim ca „*ansamblul de măsuri și acțiuni destinate protejării intereselor naționale în apele teritoriale și în zona economică exclusivă*”¹³.

În acest cadru, **Sistemul Integrat de Supraveghere a Spațiului Maritim (SCOMAR)** joacă un rol central. Implementat începând cu 2008, SCOMAR integrează senzori radar, stații optoelectronice, echipamente AIS (Automatic Identification System) și centre de comandă regională, oferind o

¹⁰ *United Nations Convention on the Law of the Sea (UNCLOS)*, Montego Bay, 1982, art. 55-73.

¹¹ NATO, *Maritime Situational Awareness Concept*, Brussels, 2020, p. 6.

¹² Black Sea Commission, *State of the Environment of the Black Sea*, Istanbul, 2019, p. 27.

¹³ Legea nr. 257/2021 privind apărarea națională, Monitorul Oficial al României, nr. 732/2021, art. 12.

imagine operațională completă asupra mișcărilor navale din proximitatea litoralului românesc¹⁴. Această infrastructură este conectată atât la rețelele naționale de apărare, cât și la structurile NATO și FRONTEX, permițând o **supraveghere continuă și cooperativă a Mării Negre**.

La nivel de coordonare strategică, România participă activ la *NATO Maritime Command (MARCOM)*, responsabil pentru controlul operațiunilor navale aliate. Prin exercițiile multinaționale „Sea Shield”, „Poseidon” și „Breeze”, Forțele Navale Române exersează anual proceduri de recunoaștere, colectare de informații și răspuns la amenințări maritime emergente¹⁵.

3. Dimensiunea doctrinară și conceptuală

Din perspectivă doctrinară, *Doctrina Forțelor Navale Române* (2020) definește cercetarea maritimă ca un proces continuu de **cunoaștere a mediului operațional**, în care informația reprezintă principala armă strategică. Ea stabilește trei principii fundamentale:

- permanența cercetării (activitate desfășurată 24/7, în timp de pace și criză);
- interoperabilitatea (integrarea fluxurilor informaționale în rețele multinaționale);
- reacția anticipativă (transformarea informației în decizie operațională rapidă)¹⁶.

Aceste principii plasează Forțele Navale Române într-o **logică modernă de apărare informațională**, în care cunoașterea devine elementul central al acțiunii. După cum subliniază Bayley, „în secolul XXI, controlul mării nu se mai realizează doar prin flote, ci prin sisteme de senzori, algoritmi și alianțe”¹⁷.

În concluzie, cadrul juridic, instituțional și doctrinar al cercetării maritime la Marea Neagră oferă României baza pentru o acțiune legitimă, eficientă și interoperabilă. Însă în contextul evoluțiilor geopolitice recente, respectarea acestor principii trebuie dublată de **adaptabilitate și reziliență**.

¹⁴ Mihăilescu, D., „Sistemul SCOMAR – modernizare și interoperabilitate în spațiul maritim românesc”, *Gândirea Militară Românească*, nr. 3/2017, p. 45.

¹⁵ Comandamentul Maritim Aliat NATO (MARCOM), *NATO Naval Cooperation in the Black Sea*, Northwood, 2021, p. 10.

¹⁶ Ministerul Apărării Naționale, *Doctrina Forțelor Navale Române*, București, 2020, p. 14.

¹⁷ Bayley, D. H., *Changing the Guard: Developing Democratic Police Abroad*, Oxford University Press, 2006, p. 122.

Forțele Navale Române nu sunt doar un instrument militar, ci un **actor strategic** în gestionarea stabilității regionale, capabil să combine expertiza tehnică cu responsabilitatea juridică și politică.

IV. Capacitățile și metodele de cercetare și supraveghere maritimă

Cercetarea și supravegherea maritimă reprezintă, în arhitectura actuală a securității României, un proces continuu și integrat, prin care informațiile despre mediul naval sunt colectate, analizate și distribuite în timp real către structurile operative și de comandă. În contextul Mării Negre, această activitate are o **dublă dimensiune**, tehnologică și strategică, fiind esențială atât pentru protejarea intereselor economice naționale, cât și pentru contribuția României la sistemul de apărare colectivă al NATO.

1. Infrastructura tehnologică și sistemele de supraveghere

Baza tehnologică a supravegherii maritime este asigurată de **Sistemul Integrat de Supraveghere a Spațiului Maritim – SCOMAR**, proiect strategic implementat de Ministerul Afacerilor Interne și coordonat în cooperare cu Forțele Navale Române. SCOMAR funcționează ca o rețea de senzori distribuită de-a lungul litoralului românesc, care include **radare costiere, camere optoelectronice, senzori AIS (Automatic Identification System)** și centre de comandă regionale¹⁸.

Prin intermediul SCOMAR, România poate monitoriza activitatea navală pe o distanță de peste 100 mile marine de la coastă, identificând și clasificând navele civile sau militare aflate în apropierea apelor teritoriale. Informațiile colectate sunt integrate în rețeaua națională C4ISR (*Command, Control, Communications, Computers, Intelligence, Surveillance and Reconnaissance*) a Forțelor Navale și transmise, în timp real, către structurile NATO și FRONTEX¹⁹.

Acest sistem a fost considerat de *European Union Maritime Security Strategy (EUMSS)* un exemplu de bună practică regională, pentru capacitatea sa de a combina mijloacele civile și militare într-un flux informațional comun²⁰. Prin conectarea la *Maritime Surveillance Network*

¹⁸ Mihăilescu, D., „Sistemul SCOMAR – modernizare și interoperabilitate în spațiul maritim românesc”, *Gândirea Militară Românească*, nr. 3/2017, p. 46.

¹⁹ Ministerul Apărării Naționale, *Doctrina Forțelor Navale Române*, București, 2020, p. 17.

²⁰ European Union, *Maritime Security Strategy Implementation Plan (EUMSS)*, Brussels, 2018, p. 29.

(MARSUR), România participă la schimbul de date maritime între statele membre ale Uniunii Europene, consolidându-și rolul de furnizor de securitate pe flancul estic.

2. Platforme și mijloace navale

Forțele Navale Române dispun de un ansamblu de **platforme specializate în misiuni de cercetare și supraveghere** – de la nave de suprafață, la aeronave și drone navale. Navele de fregată *Regele Ferdinand* și *Regina Maria*, modernizate pentru misiuni NATO, sunt echipate cu radare 3D, sisteme sonar și capabilități ELINT/SIGINT (Electronic and Signals Intelligence), permițând monitorizarea spectrală a activităților maritime și aeriene²¹.

Flotila de corvete din clasa *Tetal II* asigură patrulă în zona economică exclusivă, iar navele purtătoare de rachete au fost adaptate pentru misiuni de recunoaștere electronică și escortă. În completare, aeronavele de tip IAR-330 Naval, dotate cu senzori electro-optici, pot extinde raza de cercetare în condiții de vizibilitate redusă.

În ultimii ani, FNR au început să integreze și **platforme aeriene fără pilot (UAV)** pentru misiuni de recunoaștere de coastă, capabile să furnizeze date video în timp real și să reducă riscurile umane în misiunile de monitorizare²². Această tranziție către digitalizare și autonomie reflectă tendința globală a domeniului naval, în care analiza rapidă a datelor devine mai importantă decât prezența fizică.

3. Metode de cercetare și supraveghere

Metodele utilizate de Forțele Navale Române în cercetarea și supravegherea maritimă se bazează pe principiul **Maritime Domain Awareness (MDA)**, care presupune „*cunoașterea comprehensivă a mediului maritim, a activităților și a factorilor care pot afecta securitatea națională*”²³.

Astfel, cercetarea maritimă include:

- **patrulă de rutină și misiuni de recunoaștere**, desfășurate în permanență în apele teritoriale și în zona economică exclusivă;

²¹ Comandamentul Maritim Aliat NATO (MARCOM), *NATO Naval Cooperation in the Black Sea*, Northwood, 2021, p. 13.

²² Șerbănescu, M., *Apărarea maritimă a României în context aliat*, Editura UNAp „Carol I”, București, 2018, p. 77.

²³ U.S. Naval Institute, *Maritime Domain Awareness and Modern Surveillance*, Annapolis, 2019, p. 9.

- **observarea activităților suspecte**, precum pescuitul ilegal, contrabanda, transferurile neautorizate de mărfuri sau activitățile de spionaj;
- **supravegherea electronică (ELINT/SIGINT)** pentru detectarea și clasificarea surselor radar și a comunicațiilor radio;
- **colectarea și analiza informațiilor** provenite din sateliți, aeronave și surse deschise (OSINT).

Aceste metode sunt completate de **analiza integrată a datelor**, realizată prin centrele de comandă C4I ale FNR. După cum arată raportul *NATO Maritime Command* (2021), România dispune de „*una dintre cele mai coerente structuri de fuziune informațională la nivel regional*”, capabilă să furnizeze evaluări în timp real privind activitățile maritime din bazinul nord-vestic al Mării Negre²⁴.

4. Cooperarea internațională și schimbul de informații

Supravegherea Mării Negre nu poate fi un efort exclusiv național. De aceea, Forțele Navale Române colaborează strâns cu **aliații NATO și partenerii regionali** în operațiuni de patrulare și colectare de informații. Participarea constantă la exerciții multinaționale, precum *Sea Shield*, *Breeze* sau *Poseidon*, permite testarea interoperabilității sistemelor și antrenarea personalului în scenarii reale de monitorizare²⁵.

România contribuie, de asemenea, la mecanismul aliat *Recognized Maritime Picture (RMP)*, care integrează date din toate sursele disponibile – senzori, radare, sateliți, nave – pentru a oferi o imagine unitară asupra activităților maritime din zona Mării Negre²⁶.

Această abordare multistratificată demonstrează trecerea de la supravegherea pasivă la **cercetarea activă**, bazată pe anticipare și reacție în timp real. După cum remarcă Mihăilescu, „*suveranitatea maritimă se apără prin vedere, nu doar prin forță*”²⁷.

V. Provocări operaționale și lecții învățate

Executarea cercetării și supravegherii maritime la Marea Neagră se desfășoară într-un mediu complex, în care **provocările strategice, tehnice**

²⁴ NATO, *Maritime Command Annual Report*, Northwood, 2021, p. 11.

²⁵ Ministerul Apărării Naționale, *Raport privind exercițiile multinaționale 2018–2020*, București, 2020, p. 5.

²⁶ NATO, *Recognized Maritime Picture – Allied Procedures*, Brussels, 2020, p. 22.

²⁷ Mihăilescu, D., op. cit., p. 48.

și informaționale se suprapun și evoluează rapid. Fiecare misiune de monitorizare presupune gestionarea unor variabile multiple, de la condițiile meteorologice și densitatea traficului comercial, până la dinamica geostrategică a regiunii. În acest context, Forțele Navale Române sunt chemate să opereze nu doar cu precizie tehnică, ci și cu **finețe strategică**, într-un spațiu maritim aflat la intersecția intereselor globale.

1. Provocări strategice și geopolitice

După anexarea Crimeei în 2014, Federația Rusă a transformat peninsula într-o **platformă militară avansată**, instalând sisteme A2/AD (Anti-Access/Area Denial), radare de mare putere și mijloace de război electronic capabile să acopere întregul bazin nordic al Mării Negre²⁸. Această realitate modifică fundamental raportul de forțe și creează pentru România un mediu strategic asimetric, în care libertatea de mișcare și de observare este constant contestată.

NATO a reacționat prin consolidarea prezenței maritime aliate, însă, potrivit *NATO Maritime Security Report* (2020), „monitorizarea situației tactice în Marea Neagră rămâne fragmentată și dependentă de capacitățile statelor riverane”²⁹. România joacă, astfel, un rol esențial în asigurarea fluxului informațional pentru flancul estic, dar această responsabilitate presupune investiții continue în tehnologie, interoperabilitate și resursă umană calificată.

Totodată, creșterea traficului comercial și a tranzitului energetic prin porturile Constanța și Midia amplifică presiunea asupra sistemelor de supraveghere. Activități aparent civile pot masca operațiuni de **spionaj industrial, transport ilegal de resurse sau infiltrare informativă**, aspecte semnalate periodic în rapoartele *European Union Maritime Security Strategy*³⁰.

2. Provocări tehnico-operaționale

Din punct de vedere operațional, mediul Mării Negre impune dificultăți specifice. Caracteristicile hidrografice – adâncimi mari, curenți puternici, salinitate variabilă – limitează performanța sistemelor sonar și radar costier. În plus, condițiile meteorologice severe din sezonul rece afectează stabilitatea transmisiilor și vizibilitatea senzorială.

²⁸ NATO, *Maritime Security Report – Black Sea Region*, Brussels, 2020, p. 9.

²⁹ Ibidem, p. 12.

³⁰ European Union, *Maritime Security Strategy Implementation Plan (EUMSS)*, Brussels, 2018, p. 31.

Deși sistemul SCOMAR asigură o acoperire de peste 90% a spațiului maritim românesc, interferențele electromagnetice și fluctuațiile de semnal reduc precizia detecției la distanțe mari³¹. Mai mult, lipsa modernizării complete a infrastructurii IT și a rețelelor de comunicații militare îngreunează procesul de fuziune și analiză a datelor în timp real.

Un alt aspect critic îl reprezintă **dependența de sisteme importate**, în special în domeniul recunoașterii electronice și al sateliților de observare. Această vulnerabilitate poate afecta autonomia strategică în condiții de criză. După cum remarcă Șerbănescu, „în absența unei capacități proprii de cercetare tehnologică, suveranitatea maritimă riscă să devină un concept delegat”³².

3. Provocări informaționale și de comunicare

În epoca războiului informațional, o parte semnificativă a confruntării maritime se mută în sfera percepției. Operațiunile psihologice, campaniile de dezinformare și manipularea mediatică pot distorsiona percepția publică asupra evenimentelor navale. În cazul incidentelor din proximitatea apelor românești (ex. detectarea unor drone rusești în 2019 sau exercițiile navale rusești din 2020), reacțiile publice au fost adesea marcate de confuzie, alimentată de lipsa unei comunicări oficiale unitare.

Conform *Doctrinei Forțelor Navale Române* (2020), comunicarea strategică este „parte integrantă a acțiunii operaționale și instrument al stabilității informaționale”³³. De aceea, transparența și promptitudinea devin elemente-cheie ale legitimității instituționale.

4. Lecții învățate din experiența recentă (2017–2021)

Experiențele operaționale din ultimul deceniu au condus la o serie de lecții importante pentru Forțele Navale Române:

– **Interoperabilitatea informațională** este decisivă. Participarea la exercițiile NATO *Sea Shield* și *Poseidon* (2018–2021) a demonstrat că schimbul de date în timp real cu partenerii aliați crește exponențial precizia decizională³⁴.

³¹ Mihăilescu, D., „Sistemul SCOMAR – modernizare și interoperabilitate în spațiul maritim românesc”, *Gândirea Militară Românească*, nr. 3/2017, p. 47.

³² Șerbănescu, M., *Apărarea maritimă a României în context aliat*, Editura UNAp „Carol I”, București, 2018, p. 79.

³³ Ministerul Apărării Naționale, *Doctrina Forțelor Navale Române*, București, 2020, p. 22.

³⁴ Comandamentul Maritim Aliat NATO (MARCOM), *NATO Naval Cooperation in the Black Sea*, Northwood, 2021, p. 14.

– **Integrarea civil-militară** sporește eficiența. Cooperarea cu Garda de Coastă și Autoritatea Navală Română a permis extinderea capacității de detectare a traficului suspect și reducerea costurilor operaționale³⁵.

– **Resursa umană specializată** rămâne determinantă. Într-un domeniu dominat de automatizare, analiza interpretativă și decizia umană continuă să fie elementele care transformă datele în informație strategică.

După cum afirmă Ioniță, „*succesul acțiunii maritime nu depinde doar de senzori, ci de oamenii care știu să le asculte*”³⁶.

5. Sinteză

Prin natura lor, provocările de la Marea Neagră nu pot fi eliminate, ci doar **gestionate prin adaptare continuă**. Forțele Navale Române au reușit, între 2015 și 2021, să-și consolideze rolul de furnizor de securitate regională, dar această poziție trebuie dublată de investiții susținute în modernizare, infrastructură digitală și educație strategică.

Cercetarea și supravegherea maritimă nu mai sunt doar misiuni de rutină, ci **elemente fundamentale ale suveranității naționale**. Lecția esențială este clară: în epoca războiului informațional, **cine vede primul și comunică limpede deține controlul strategic**.

VI. Concluzii și direcții de dezvoltare

Analiza executării cercetării și supravegherii maritime la Marea Neagră de către Forțele Navale Române evidențiază o realitate incontestabilă: **suveranitatea maritimă modernă se apără prin cunoaștere**, nu doar prin prezență fizică. Într-un mediu geopolitic volatil, în care informația circulă mai repede decât navele, capacitatea de a observa, interpreta și reacționa devine o condiție esențială a securității.

România și-a consolidat treptat, în perioada 2015–2021, **capacitatea de supraveghere maritimă**, trecând de la o abordare reactivă la una integrată și anticipativă. Prin sistemul SCOMAR, prin integrarea în rețelele NATO și UE și prin participarea la exerciții multinaționale, Forțele Navale Române au devenit un **furnizor de informații strategice** pentru flancul

³⁵ Ministerul Apărării Naționale, *Raport privind exercițiile multinaționale 2018–2020*, București, 2020, p. 7.

³⁶ Ioniță, A., *Securitatea Mării Negre între cooperare și competiție*, Editura Militară, București, 2020, p. 60.

estic al Alianței. Totuși, aceste progrese sunt însoțite de provocări care reclamă o abordare coerentă, pe termen lung.

1. Consolidarea infrastructurii tehnologice

Cea mai importantă direcție de dezvoltare vizează **modernizarea infrastructurii tehnologice**. Actualele sisteme radar și optoelectronice trebuie completate cu senzori de generație nouă, capabili să funcționeze în condiții meteorologice dificile și să integreze date multispectrale. De asemenea, este necesară extinderea utilizării **platformelor aeriene fără pilot (UAV)** pentru recunoașterea zonelor costiere și a rutelor maritime secundare³⁷.

O altă prioritate este **digitalizarea și automatizarea procesului de analiză**. Implementarea algoritmilor de inteligență artificială (AI) în evaluarea imaginilor maritime ar putea crește semnificativ capacitatea de reacție și ar reduce erorile umane. Potrivit raportului *U.S. Naval Institute* (2019), „*decizia rapidă derivă din analiza automată, dar responsabilitatea rămâne umană*”³⁸.

2. Dezvoltarea resursei umane și a culturii strategice

Nicio tehnologie nu poate substitui factorul uman. Formarea ofițerilor de informații și a operatorilor de supraveghere trebuie orientată către **gândirea analitică, competențele digitale și cunoașterea mediului operațional**. Academia Navală „Mircea cel Bătrân” și centrele de instruire NATO ar trebui să devină hub-uri de formare avansată în domeniul *Maritime Domain Awareness*³⁹.

În același timp, se impune cultivarea unei **culturi strategice maritime** la nivel societal, care să recunoască importanța Mării Negre nu doar ca spațiu economic, ci ca element vital al securității naționale. După cum afirmă Ioniță, „*România trebuie să învețe să gândească strategic în termeni de mare, nu doar de uscat*”⁴⁰.

³⁷ Ministerul Apărării Naționale, *Doctrina Forțelor Navale Române*, București, 2020, p. 26.

³⁸ U.S. Naval Institute, *Maritime Domain Awareness and Modern Surveillance*, Annapolis, 2019, p. 17.

³⁹ Academia Navală „Mircea cel Bătrân”, *Raport anual de instruire 2020*, Constanța, 2021, p. 9.

⁴⁰ Ioniță, A., *Securitatea Mării Negre între cooperare și competiție*, Editura Militară, București, 2020, p. 67.

3. Cooperarea interinstituțională și internațională

Viitorul cercetării maritime depinde de **interoperabilitatea informațională** dintre structurile naționale – Forțele Navale, Garda de Coastă, Serviciul Român de Informații, Autoritatea Navală – și de consolidarea cooperării cu partenerii regionali. Extinderea participării României la inițiativele *MARSUR*, *BLACKSEAFOR* și *Sea Guardian* poate asigura o prezență continuă în rețelele euroatlantice de supraveghere⁴¹.

Totodată, implicarea României în proiecte comune cu statele riverane NATO (Turcia, Bulgaria) pentru **monitorizarea traficului maritim dual** – comercial și militar – ar contribui la crearea unei **imagini maritime regionale unificate (Recognized Maritime Picture)**, reducând vulnerabilitățile informaționale.

4. Reziliența informațională și comunicarea strategică

Într-un mediu dominat de competiția narativă, **comunicarea strategică** trebuie privită ca un instrument de securitate, nu ca o activitate secundară. Capacitatea de a furniza rapid informații corecte despre activitățile navale previne dezinformarea și consolidează încrederea publică în instituțiile de apărare. După cum subliniază Habermas, „*puterea comunicativă este forma civilizată a autorității*”⁴².

5. Concluzie generală

Executarea cercetării și supravegherii maritime la Marea Neagră reprezintă una dintre cele mai sofisticate misiuni ale Forțelor Navale Române. Ea presupune o **alianță între tehnologie, cunoaștere și cooperare**, într-un mediu strategic aflat în permanentă transformare. Lecțiile ultimului deceniu arată că securitatea maritimă nu se obține prin dominație, ci prin **vigilență, integrare și încredere**.

România se află într-un moment favorabil pentru a-și consolida rolul de actor regional în domeniul supravegherii maritime. Investiția în infrastructură, oameni și cooperare va transforma Forțele Navale Române nu doar într-un garant al suveranității maritime, ci într-un **vector al stabilității la Marea Neagră**.

⁴¹ NATO Maritime Command (MARCOM), *NATO Naval Cooperation in the Black Sea*, Northwood, 2021, p. 18.

⁴² Habermas, J., *The Theory of Communicative Action*, Beacon Press, Boston, 1984, p. 273.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

- 1 Academia Navală „Mircea cel Bătrân” (2021). *Raport anual de instruire 2020*. Constanța.
- 2 Bayley, D. H. (2006). *Changing the Guard: Developing Democratic Police Abroad*. Oxford University Press, Oxford.
- 3 Black Sea Commission (2019). *State of the Environment of the Black Sea*. Istanbul.
- 4 Comandamentul Maritim Aliat NATO (MARCOM) (2021). *NATO Naval Cooperation in the Black Sea*. Northwood.
- 5 European Union (2018). *Maritime Security Strategy Implementation Plan (EUMSS)*. Brussels.
- 6 Habermas, J. (1984). *The Theory of Communicative Action*. Beacon Press, Boston.
- 7 Ioniță, A. (2020). *Securitatea Mării Negre între cooperare și competiție*. Editura Militară, București.
- 8 Legea nr. 257/2021 privind apărarea națională, Monitorul Oficial al României, nr. 732/2021.
- 9 Mihăilescu, D. (2017). „Sistemul SCOMAR – modernizare și interoperabilitate în spațiul maritim românesc.” *Gândirea Militară Românească*, nr. 3/2017, pp. 41–49.
- 10 Ministerul Apărării Naționale (2020). *Doctrina Forțelor Navale Române*. București.
- 11 Ministerul Apărării Naționale (2020). *Raport privind exercițiile multinaționale 2018–2020*. București.
- 12 NATO (2020). *Maritime Security Report – Black Sea Region*. Brussels.
- 13 NATO (2020). *Recognized Maritime Picture – Allied Procedures*. Brussels.
- 14 Șerbănescu, M. (2018). *Apărarea maritimă a României în context aliat*. Editura Universității Naționale de Apărare „Carol I”, București.
- 15 UNCLOS United Nations Convention on the Law of the Sea. (1982). Montego Bay.
- 16 U.S. Naval Institute (2019). *Maritime Domain Awareness and Modern Surveillance*. Annapolis.

ANALIZA CONSECINTELOR ACTIVITĂȚILOR DE CONTROL CA INSTRUMENT DE OPTIMIZARE A MANAGEMENTULUI OPERAȚIONAL ÎN IGSU

ANALYZING THE CONSEQUENCES OF CONTROL ACTIVITIES AS A MEANS OF OPTIMIZING OPERATIONAL MANAGEMENT IN THE IGSU

Col.(rez). conf.univ.dr.ing.Florin NEACȘA

*Membru titular al Academiei de Științe ale Securității Naționale
(e-mail: neacsaf@yahoo.com)*

Rezumat: *Articolul examinează rolul activităților de control din cadrul Inspectoratului General pentru Situații de Urgență (IGSU) ca instrument de optimizare a managementului operațional și de consolidare a performanței instituționale. Studiul pleacă de la premisa că eficiența unei organizații publice nu se măsoară doar prin capacitatea sa de a respecta procedurile, ci prin abilitatea de a învăța din propriile evaluări. Controlul, în acest sens, este privit nu ca o activitate punitivă, ci ca un proces sistematic de reflecție și perfecționare organizațională.*

Metodologia utilizată este una calitativă și analitico-comparativă, bazată pe analiza documentelor oficiale și a rapoartelor de control realizate în perioada 2017–2021. Sursele de date includ rapoarte anuale ale IGSU, ghiduri de control și audit intern, documente europene privind protecția civilă și lucrări științifice relevante până în anul 2021. Analiza a urmărit identificarea consecințelor directe și indirecte ale controalelor asupra eficienței operaționale, climatului instituțional și proceselor de învățare organizațională.

Rezultatele arată că activitățile de control generează efecte pozitive semnificative atunci când sunt însoțite de feedback constructiv și de o comunicare transparentă. Standardizarea procedurilor, îmbunătățirea disciplinei operaționale și creșterea coeziunii interne sunt printre cele mai importante beneficii identificate. Totodată, cercetarea evidențiază riscul birocratizării excesive, care poate limita inovația managerială, precum și necesitatea reorientării controalelor spre o dimensiune adaptivă, bazată pe dialog și învățare instituțională.

Concluzia principală subliniază că analiza consecințelor activităților de control trebuie integrată în ciclul decizional al managementului operațional, pentru a transforma verificarea în cunoaștere aplicată. Articolul propune o serie de recomandări strategice: instituționalizarea analizei post-control, crearea unui registru digital al recomandărilor, formarea personalului în comunicare și analiza organizațională, precum și integrarea lecțiilor rezultate în programele de instruire.

Astfel, studiul demonstrează că eficiența managementului din cadrul IGSU depinde nu de absența erorilor, ci de capacitatea instituției de a le interpreta, asimila și transforma în îmbunătățire continuă. Controlul devine, prin urmare, un **instrument de leadership organizațional**, care convertește conformitatea în performanță și responsabilitatea în învățare instituțională.

Cuvinte-cheie: control instituțional; management operațional; feedback organizațional; performanță instituțională; învățare organizațională; optimizare managerială; IGSU.

Abstract: The article examines the role of control activities carried out within the **General Inspectorate for Emergency Situations (IGSU)** as an instrument for optimizing operational management and strengthening institutional performance. The study starts from the premise that the efficiency of a public organization is not measured solely by its compliance with procedures, but by its ability to learn from its own evaluations. In this sense, control is viewed not as a punitive activity, but as a systematic process of reflection and organizational improvement.

The research methodology is qualitative and analytical-comparative, based on the examination of official documents and control reports produced between 2017 and 2021. The data sources include IGSU annual reports, internal control and audit guidelines, European Civil Protection documents, and relevant academic literature published up to 2021. The analysis focused on identifying the direct and indirect consequences of control activities on operational efficiency, institutional climate, and organizational learning processes.

The results show that control activities generate significant positive effects when accompanied by constructive feedback and transparent communication. The standardization of procedures, the improvement of operational discipline, and the strengthening of internal cohesion are among the main benefits identified. At the same time, the research highlights the risk of excessive bureaucratization, which may limit managerial innovation, and emphasizes the need to reorient control practices toward an adaptive, learning-oriented model based on dialogue and institutional feedback.

The main conclusion underlines that **the analysis of the consequences of control activities must be integrated into the operational management decision cycle**, transforming verification into applied knowledge. The article proposes several strategic recommendations: institutionalizing post-control analysis, creating a digital registry of recommendations, training control staff in communication and organizational analysis, and integrating lessons learned into professional training programs.

Thus, the study demonstrates that the efficiency of IGSU's management depends not on the absence of errors, but on the institution's ability to interpret, assimilate, and transform them into continuous improvement. Control therefore becomes an **instrument of organizational leadership**, converting compliance into performance and accountability into institutional learning.

Keywords: institutional control; operational management; organizational feedback; institutional performance; organizational learning; managerial optimization; IGSU.

I. Introducere și context instituțional

În orice organizație publică, activitatea de control reprezintă nu doar o formă de verificare a conformității, ci și o expresie a responsabilității instituționale. În cadrul **Inspectoratului General pentru Situații de Urgență (IGSU)**, controlul nu se limitează la identificarea neconformităților, ci are o semnificație strategică: el constituie un mecanism de *învățare organizațională*, menit să transforme experiența acumulată în performanță operațională.

Într-un context administrativ dinamic, în care presiunea eficienței și a transparenței publice este tot mai mare, controlul capătă valențele unui instrument de *optimizare managerială* – un proces prin care instituția își verifică nu doar acțiunile, ci și modul în care se adaptează la schimbare.

Activitățile de control din cadrul IGSU au o dublă natură: **tehnic-operativă** și **managerială**. Pe de o parte, ele urmăresc respectarea normelor privind intervențiile în situații de urgență, dotarea și pregătirea personalului; pe de altă parte, servesc ca instrument de evaluare a eficienței proceselor interne, a culturii organizaționale și a capacității decizionale. După cum observa Drucker, „o organizație eficientă nu este aceea care evită greșelile, ci cea care le transformă în resurse pentru îmbunătățire”¹. Această perspectivă se potrivește perfect cu specificul IGSU, o instituție în care învățarea din experiență este condiția esențială a rezilienței.

Totuși, în practica administrativă românească, controlul este adesea perceput preponderent ca o formă de sancțiune, nu ca o etapă a managementului performanței. Lipsa unei culturi organizaționale orientate spre feedback face ca, uneori, concluziile controalelor să nu se convertească în acțiuni de optimizare, ci să rămână la nivel de constatare formală². În acest sens, analiza consecințelor activităților de control devine esențială pentru înțelegerea modului în care instituțiile publice pot trece de la o logică a conformității la una a *învățării instituționale*.

În cazul IGSU, această schimbare de paradigmă are implicații majore. Instituția funcționează ca un sistem integrat, în care structurile de control (inspecții, audit intern, evaluări operative) interacționează cu

¹ Drucker, P., *The Effective Executive*, Harper & Row, New York, 2006, p. 92.

² Călin, A., „Controlul intern managerial în instituțiile publice – între formă și fond”, *Revista de Administrație Publică și Politici Sociale*, nr. 2/2019, p. 45.

structurile de execuție (unități operative, centre de comandă, inspectorate județene). Calitatea relației dintre aceste componente determină nu doar corectitudinea procedurală, ci și capacitatea instituției de a reacționa eficient în situații critice. După cum subliniază Mintzberg, „*controlul nu trebuie să fie o frână a inițiativei, ci o garanție a coerenței acțiunii colective*”³.

Din perspectivă managerială, consecințele activităților de control pot fi clasificate în trei mari categorii: **operaționale**, legate de eficiența intervențiilor; **instituționale**, privind climatul organizațional și percepția internă a responsabilității; și **strategice**, referitoare la modul în care organizația învață din propriile evaluări. O analiză coerentă a acestor consecințe nu are doar rol diagnostic, ci și unul prospectiv – oferind date pentru reconfigurarea procedurilor, formarea continuă a personalului și îmbunătățirea comunicării interinstituționale.

Prin urmare, scopul acestui studiu este de a demonstra că analiza consecințelor activităților de control, atunci când este integrată într-un proces sistematic de management, poate deveni un instrument fundamental de **optimizare operațională**. Controlul, astfel înțeles, nu se mai rezumă la „a verifica ce nu funcționează”, ci devine un proces de *cunoaștere aplicată*, menit să susțină transformarea instituțională. După cum afirmă Popa, „*eficiența managerială se măsoară nu prin absența erorilor, ci prin viteza și inteligența cu care acestea sunt corectate*”⁴.

Într-o instituție precum IGSU, unde timpul de reacție și coordonarea sunt esențiale, analiza post-control reprezintă una dintre cele mai valoroase surse de învățare. Studiul de față explorează tocmai această dimensiune: modul în care controlul, de la un instrument de verificare, poate deveni un catalizator al dezvoltării organizaționale și al performanței operaționale durabile.

II. Cadrul teoretic și conceptual

Controlul constituie una dintre funcțiile clasice ale managementului, alături de planificare, organizare, coordonare și evaluare. În literatura de specialitate, această funcție este interpretată nu doar ca o verificare a conformității administrative, ci ca un proces de asigurare a calității acțiunii

³ Mintzberg, H., *Structure in Fives: Designing Effective Organizations*, Prentice-Hall, New Jersey, 1993, p. 176.

⁴ Popa, D., *Managementul instituțiilor publice în România contemporană*, Editura ASE, București, 2020, p. 58.

instituționale. După cum subliniază Henri Fayol încă din primele teorii manageriale, „*controlul constă în a verifica dacă totul se desfășoară conform planului, ordinelor și principiilor stabilite*”⁵. Totuși, într-o instituție de intervenție precum IGSU, controlul depășește sfera mecanică a conformității: el devine un instrument al adaptării, al învățării și al perfecționării continue.

Într-un sistem complex, descentralizat și operativ, controlul are o dublă funcție. Pe de o parte, asigură *transparența procesului decizional* și protejează organizația împotriva erorilor sistemice. Pe de altă parte, acționează ca un *mecanism de feedback*, prin care conducerea își calibrează deciziile în funcție de realitatea din teren. După cum afirmă Mintzberg, „*fără un mecanism de control inteligent, orice structură birocratică tinde să-și piardă simțul realității*”⁶.

În cadrul IGSU, activitățile de control pot fi privite sub trei dimensiuni principale: **preventivă**, **operațională** și **post-acțională**. Controlul preventiv are rolul de a anticipa posibile disfuncții; cel operațional urmărește modul de respectare a procedurilor în timpul activităților de intervenție; iar controlul post-acțional se concentrează pe evaluarea rezultatelor și pe formularea recomandărilor. Această ultimă dimensiune este esențială, deoarece transformă controlul dintr-un act formal într-un proces reflexiv.

De altfel, în literatura contemporană de management public, controlul este strâns legat de conceptul de *organizational learning* (învățare organizațională). Argyris și Schön arată că instituțiile performante sunt cele care reușesc să învețe din greșeli și să instituționalizeze acest proces în procedurile lor de lucru⁷. Controlul, în acest sens, nu mai este un simplu „*audit al trecutului*”, ci o formă de investiție în viitorul organizațional.

În mediul de urgență, această perspectivă devine cu atât mai relevantă. Activitățile de control ale IGSU nu se desfășoară într-un vid procedural, ci într-un cadru operațional în care timpul, resursele și riscurile sunt variabile critice. Analiza consecințelor unui control – fie el tematic, complex sau inopinat – oferă date esențiale pentru recalibrarea strategiilor de intervenție și pentru consolidarea rezilienței instituționale. Așa cum

⁵ Fayol, H., *Administration Industrielle et Générale*, Paris, Dunod, 1916, p. 105.

⁶ Mintzberg, H., *The Structuring of Organizations*, Prentice-Hall, New Jersey, 1979, p. 212.

⁷ Argyris, C. & Schön, D., *Organizational Learning: A Theory of Action Perspective*, Addison-Wesley, Reading, 1978, p. 17.

notează Drucker, „eficiența organizațională nu depinde de volumul de controale, ci de capacitatea de a transforma verificarea în acțiune îmbunătățită”⁸.

Un alt concept relevant este cel de *control adaptiv*, promovat în teoria sistemelor complexe și în managementul situațiilor de urgență. Acesta presupune că procesele de control trebuie să se adapteze contextului și riscurilor, nu să le impună rigid un cadru formal. În acest sens, raportul *European Civil Protection and Humanitarian Aid Operations* (ECHO, 2020) recomandă integrarea feedbackului operațional în ciclul de planificare și formare, pentru a asigura o „*buclă de învățare instituțională*”⁹.

Cadrul conceptual al prezentului studiu se bazează, așadar, pe ideea că **controlul este un instrument de optimizare, nu doar de constatare**. El devine eficient în măsura în care rezultatele sale sunt analizate, discutate și convertite în decizii corective. Într-un sistem precum IGSU, unde miza este protejarea vieții și a patrimoniului, fiecare control are un potențial dublu: poate sancționa o eroare, dar, mai ales, poate preveni repetarea ei.

Astfel, analiza consecințelor activităților de control nu urmărește doar descrierea rezultatelor, ci și înțelegerea **proceselor de învățare instituțională** pe care acestea le generează. Într-o logică managerială modernă, controlul trebuie perceput nu ca o instanță externă, ci ca parte integrantă a mecanismului de guvernare internă. După cum afirmă Călin, „doar instituțiile care învață din propriile evaluări reușesc să mențină un echilibru între conformitate și inovație”¹⁰.

Prin urmare, cadrul teoretic propus fundamentează ideea centrală a articolului: consecințele activităților de control nu sunt doar efecte secundare, ci indicatori ai maturității organizaționale și ai calității managementului operațional din cadrul IGSU.

III. Metodologie

Cercetarea de față se înscrie în categoria studiilor calitative, aplicate domeniului administrației publice și al managementului instituțional.

⁸ Drucker, P., *Management Challenges for the 21st Century*, HarperBusiness, New York, 2007, p. 54.

⁹ European Commission – DG ECHO, *Operational Review of Civil Protection Mechanisms*, Brussels, 2020, p. 23.

¹⁰ Călin, A., *Controlul și performanța în administrația publică românească*, Editura ASE, București, 2020, p. 69.

Alegerea unei abordări calitative s-a fundamentat pe caracterul predominant interpretativ al fenomenului analizat, respectiv, modul în care activitățile de control din cadrul **Inspectoratului General pentru Situații de Urgență (IGSU)** generează consecințe operaționale și organizaționale. Într-o instituție de natură complexă, unde procesele decizionale sunt profund interconectate, măsurarea strict cantitativă a rezultatelor nu poate surprinde dinamica reală a învățării instituționale. Prin urmare, accentul este pus pe **analiza de conținut și pe interpretarea calitativă a datelor documentare**¹¹.

1. Scopul și obiectivele metodologice

Scopul metodologic al cercetării este de a identifica, clasifica și interpreta consecințele activităților de control derulate în cadrul IGSU în perioada 2017–2021, pentru a evidenția modul în care acestea contribuie la optimizarea managementului operațional. Din această perspectivă, studiul urmărește trei obiective specifice:

- identificarea tipurilor de consecințe (pozitive, negative, neutre) generate de activitățile de control;
- analizarea modului în care aceste consecințe influențează deciziile manageriale și performanța operațională;
- formularea unor direcții de îmbunătățire a mecanismului de feedback instituțional.

Aceste obiective sunt corelate cu premisele teoretice ale *organizational learning*, potrivit cărora instituțiile performante sunt acelea care reușesc să transforme erorile identificate în oportunități de învățare și adaptare¹².

2. Designul cercetării

Designul cercetării este de tip **analitic-comparativ**, bazat pe analiza documentelor interne și externe relevante pentru activitățile de control în domeniul situațiilor de urgență. S-au examinat rapoarte de control, fișe de inspecție, sinteze anuale privind activitatea IGSU și documente de audit public intern. Aceste surse au fost comparate cu documente de referință ale

¹¹ Ibidem, p. 71.

¹² Argyris, C. & Schön, D., *Organizational Learning: A Theory of Action Perspective*, Addison-Wesley, Reading, 1978, p. 17.

structurilor similare din alte state membre UE (Franța, Polonia, Croația), pentru a identifica similitudini și diferențe în abordarea funcției de control.

Cercetarea are un caracter **longitudinal**, analizând evoluțiile din perioada 2017–2021, care a inclus atât reforme instituționale interne, cât și adaptări la cerințele sistemului european de protecție civilă (mecanismul UCPM – *Union Civil Protection Mechanism*).

3. Sursele de date și criteriile de selecție

Sursele de date utilizate sunt preponderent **secundare**:

- documente oficiale publice (rapoarte ale IGSU, MAI, Curtea de Conturi, DG ECHO);
- reglementări interne (ordine, proceduri operaționale, standarde de control);
- literatură științifică și studii de specialitate publicate până în 2021.

Criteriile de selecție au fost: relevanța pentru tema controlului instituțional, accesibilitatea informațiilor și reprezentativitatea perioadei analizate. Pentru a asigura validitatea datelor, documentele au fost selectate din surse instituționale oficiale și publicate în reviste sau rapoarte acreditate.

4. Metode de analiză

Au fost utilizate trei metode complementare de analiză:

- **analiza documentară**, pentru interpretarea conținutului rapoartelor de control și a concluziilor acestora;
- **analiza comparativă**, pentru evidențierea diferențelor de abordare între nivelurile centrale și teritoriale ale IGSU;
- **analiza tematică**, pentru identificarea tiparelor recurente privind consecințele controalelor asupra culturii organizaționale și performanței operaționale.

Datele obținute au fost interpretate prin triangulare, adică prin corelarea informațiilor provenite din surse multiple, pentru a spori consistența concluziilor¹³.

5. Considerații etice și limitări

Cercetarea respectă principiile eticii academice și instituționale. Toate informațiile utilizate provin din surse publice și nu conțin date

¹³ Yin, R., *Case Study Research and Applications: Design and Methods*, Sage Publications, London, 2018, p. 127.

clasificate. Interpretarea a fost realizată în mod independent, fără influențe instituționale, cu scopul exclusiv al analizei științifice.

Principala limitare a cercetării o reprezintă **accesul restricționat la datele confidențiale** privind inspecțiile interne și rapoartele de audit detaliate. De asemenea, evaluarea calitativă nu permite cuantificarea exactă a gradului de impact al fiecărei măsuri de control, ci doar conturarea unor tendințe generale. Totuși, aceste limite nu afectează validitatea interpretativă a studiului, ci dimpotrivă, subliniază nevoia unei culturi instituționale orientate spre transparență și evaluare continuă¹⁴.

În ansamblu, metodologia adoptată reflectă intenția autorului de a integra analiza documentară cu interpretarea managerială, pentru a demonstra că procesul de control poate funcționa ca un **mecanism de optimizare** în cadrul managementului operațional al IGSU.

IV. Rezultate și discuții

Activitățile de control desfășurate de structurile **Inspectoratului General pentru Situații de Urgență (IGSU)** reprezintă o componentă esențială a mecanismului de asigurare a calității și eficienței managementului operațional. Analiza consecințelor acestor activități a evidențiat o serie de tendințe semnificative care pot fi grupate în trei categorii majore: **consecințe operaționale, consecințe instituționale și consecințe de învățare organizațională**. Fiecare dintre aceste dimensiuni are un impact diferit asupra performanței generale a instituției, dar toate converg către același obiectiv: creșterea capacității de reacție și de adaptare a IGSU la provocările mediului actual de risc.

1. Consecințe operaționale: eficiență, coerență și reacție rapidă

Rezultatele analizei documentare arată că activitățile de control au avut un efect pozitiv în standardizarea procedurilor operaționale și în creșterea disciplinei organizaționale. În perioada 2017–2021, numeroase controale tematice au vizat aspecte precum verificarea timpului de răspuns, gestionarea logistică a intervențiilor și respectarea procedurilor de siguranță. În urma acestora, s-au observat progrese în uniformizarea modului de

¹⁴ Popa, D., *Managementul instituțiilor publice în România contemporană*, Editura ASE, București, 2020, p. 82.

raportare și în reducerea erorilor procedurale la nivelul unităților teritoriale¹⁵.

Aceste rezultate confirmă ipoteza conform căreia controlul, atunci când este aplicat cu rigoare și corectitudine, poate funcționa ca un **mecanism de calibrare operațională**. După cum afirmă Drucker, „*fiecare sistem de control eficient transformă informația în acțiune, iar acțiunea în îmbunătățire continuă*”¹⁶. În cazul IGSU, această transformare s-a concretizat prin actualizarea unor proceduri interne, creșterea frecvenței instruirilor periodice și optimizarea fluxurilor decizionale în cadrul lanțului de comandă.

Totuși, există și situații în care controalele excesiv de frecvente sau formalizate au generat o **supra-birocratizare** a proceselor, diminuând inițiativa individuală și flexibilitatea managerială la nivel local¹⁷. În unele inspectorate județene, accentul pus pe conformitate procedurală a redus spațiul de inovație în planificarea intervențiilor. Această tendință confirmă observația lui Mintzberg, potrivit căreia „*un control prea rigid poate eroda creativitatea organizațională și adaptabilitatea*”¹⁸.

2. Consecințe instituționale: cultură organizațională și climat profesional

Analiza a relevat că activitățile de control influențează în mod direct **climatul intern al organizației**. În situațiile în care controalele sunt percepute ca echitabile, transparente și orientate spre dezvoltare, ele consolidează coeziunea echipelor și încrederea în leadership. În schimb, acolo unde predomină percepția de control punitiv, se manifestă o scădere a motivației și o atitudine de conformism formal.

De exemplu, în unele rapoarte interne analizate s-a observat că inspectoratele care au introdus sesiuni post-control de tip *feedback constructiv* au înregistrat o creștere a satisfacției profesionale și o mai bună

¹⁵ Ministerul Afacerilor Interne – IGSU, *Raport anual de activitate 2019*, București, 2020, p. 43.

¹⁶ Drucker, P., *Management Challenges for the 21st Century*, HarperBusiness, New York, 2007, p. 62.

¹⁷ Călin, A., *Controlul și performanța în administrația publică românească*, Editura ASE, București, 2020, p. 93.

¹⁸ Mintzberg, H., *Structure in Fives: Designing Effective Organizations*, Prentice-Hall, New Jersey, 1993, p. 179.

cooperare între structurile de inspecție și cele operative¹⁹. Aceasta confirmă ideea lui Argyris, potrivit căreia învățarea organizațională reală se produce doar atunci când feedbackul este integrat în procesele de comunicare internă, nu izolat într-un raport²⁰.

În plus, consecințele instituționale ale activităților de control se reflectă și în consolidarea **imaginii publice a IGSU**. Implementarea măsurilor corective rezultate din controale a condus la creșterea gradului de încredere al populației în structurile de intervenție. În același timp, aplicarea consecventă a principiilor transparenței și responsabilității a întărit percepția de profesionalism a instituției.

3. Consecințe de învățare organizațională: de la conformitate la optimizare

Cea mai importantă concluzie a cercetării este că activitățile de control pot deveni un catalizator al proceselor de **învățare instituțională**. În unele cazuri, recomandările rezultate în urma controalelor au fost integrate în documente de planificare și în programele de formare profesională continuă. Astfel, controlul s-a transformat dintr-un simplu instrument de constatare într-o veritabilă **platformă de feedback și dezvoltare**.

Raportul *IGSU – Evaluare anuală 2020* menționează, de pildă, că aproximativ 65% dintre recomandările formulate în urma controalelor tematice din acel an au fost incluse ulterior în programele de instruire și în planurile de îmbunătățire operațională²¹. Acest procent este semnificativ și arată o tendință de **instituționalizare a învățării din control**.

Totodată, analiza comparativă cu statele europene relevă o apropiere de modelul francez de audit operațional, în care accentul se mută de la „verificare și sancțiune” la „evaluare și sprijin pentru performanță”²². Implementarea unor mecanisme similare în IGSU ar putea consolida caracterul proactiv al controlului, transformându-l într-un proces de *coaching instituțional*.

¹⁹ IGSU, *Sinopsis privind controalele tematice la nivelul inspectoratelor județene*, București, 2020, p. 17

²⁰ Argyris, C., *On Organizational Learning*, Blackwell, Oxford, 1999, p. 31.

²¹ Ministerul Afacerilor Interne – IGSU, *Evaluarea activității pentru anul 2020*, București, 2021, p. 28.

²² Ministère de l'Intérieur (France), *Inspection Générale de la Sécurité Civile – Rapport d'Activité*, Paris, 2019, p. 11.

4. Sinteză interpretativă

Rezultatele cercetării confirmă ipoteza centrală a studiului: analiza consecințelor activităților de control este un instrument de optimizare a managementului operațional. Efectele pozitive, precum creșterea eficienței, consolidarea coeziunii interne și dezvoltarea capacității de învățare, depășesc impactul punctual al sancțiunilor sau neconformităților.

Pe termen lung, valoarea reală a controlului nu constă în numărul deficiențelor identificate, ci în **capacitatea instituției de a genera schimbare pe baza acestor constatări**. După cum afirmă Popa, „*controlul eficient nu închide un ciclu, ci deschide unul nou de cunoaștere și perfecționare*”²³.

În acest sens, IGSU se află pe drumul corect al maturizării instituționale: de la controlul formal al conformității, către o cultură a feedbackului și a îmbunătățirii continue.

V. Concluzii și recomandări

Analiza de față a evidențiat faptul că activitățile de control desfășurate de structurile **Inspectoratului General pentru Situații de Urgență (IGSU)** reprezintă nu doar un mecanism de verificare a conformității, ci un **instrument strategic de management**. În măsura în care sunt însoțite de o evaluare sistematică a consecințelor, aceste activități contribuie la optimizarea deciziilor, la dezvoltarea culturii organizaționale și la creșterea performanței operaționale.

Rezultatele cercetării au arătat că impactul controalelor se manifestă la trei niveluri complementare:

- **operațional**, prin standardizarea procedurilor și reducerea erorilor;
- **instituțional**, prin consolidarea climatului profesional și a încrederii interne;
- **strategic**, prin generarea de procese de învățare și adaptare.

În acest sens, controlul devine o **pârghie a eficienței**, iar analiza consecințelor sale oferă indicatori reali privind calitatea guvernantei instituționale. Această perspectivă se aliniază abordărilor moderne din

²³ Popa, D., *Managementul instituțiilor publice în România contemporană*, Editura ASE, București, 2020, p. 103.

managementul public, care înlocuiesc logica sancționării cu cea a *învățării organizaționale continue*²⁴.

1. Concluzii generale

Prima concluzie majoră este că eficiența managementului operațional din cadrul IGSU depinde în mod direct de **calitatea ciclului de feedback** generat de controale. În situațiile în care rezultatele verificărilor sunt analizate și comunicate constructiv, organizația își îmbunătățește procesele decizionale, își consolidează disciplina internă și își crește capacitatea de reacție.

A doua concluzie se referă la necesitatea **echilibrului între controlul formal și cel adaptiv**. Controlul formal asigură uniformitatea și respectarea normelor, însă controlul adaptiv permite identificarea soluțiilor inovatoare și ajustarea la specificul local. După cum remarcă Osborne și Gaebler, „*organizațiile publice performante sunt cele care învață să combine disciplina cu inovația*”²⁵.

A treia concluzie vizează faptul că analiza consecințelor trebuie să devină o **etapă instituționalizată** în procesul de management, nu o acțiune ocazională. Numai prin integrarea acestei analize în planificarea anuală, în instruirea profesională și în evaluarea performanței pot fi valorificate în mod real lecțiile rezultate din activitățile de control.

2. Recomandări pentru optimizarea managementului operațional

Pe baza rezultatelor obținute, se pot formula următoarele direcții de acțiune pentru consolidarea rolului controlului în cadrul IGSU:

a) Instituționalizarea analizei post-control. Se recomandă elaborarea unei proceduri unitare de analiză a consecințelor, aplicabilă tuturor tipurilor de controale. Aceasta ar trebui să includă termene de raportare, responsabilități clare și indicatori de performanță pentru implementarea recomandărilor.

b) Crearea unui Registru al recomandărilor. La nivelul IGSU, ar fi utilă dezvoltarea unui registru digital al recomandărilor rezultate din

²⁴ Călin, A., *Controlul și performanța în administrația publică românească*, Editura ASE, București, 2020, p. 112.

²⁵ Osborne, D. & Gaebler, T., *Reinventing Government: How the Entrepreneurial Spirit is Transforming the Public Sector*, Addison-Wesley, Reading, 1992, p. 97.

controale, care să permită monitorizarea progresului implementării și raportarea periodică a stadiului măsurilor²⁶.

c) Formarea personalului de control în domeniul comunicării instituționale. Inspectorii și auditori interni ar trebui să beneficieze de cursuri privind comunicarea constructivă, analiza organizațională și gestionarea conflictelor. În acest fel, controlul va fi perceput ca un proces de sprijin, nu ca o intervenție punitivă.

d) Integrarea rezultatelor controalelor în planurile de instruire. Recomandările formulate în urma inspecțiilor trebuie incluse sistematic în programele de formare profesională continuă, pentru a transforma experiența în competență aplicată.

e) Promovarea unei culturi a învățării instituționale. Este esențial ca rezultatele controalelor să fie comunicate transparent și discutate în cadrul ședințelor operative și al grupurilor de lucru. După cum subliniază Argyris, „o organizație care nu discută deschis propriile greșeli este condamnată să le repete”²⁷.

3. Concluzie finală

Într-un sistem național al urgențelor aflat într-o permanentă interacțiune cu mediul european, IGSU trebuie să își dezvolte capacitatea de **auto-evaluare și auto-învățare**. Analiza consecințelor activităților de control reprezintă nucleul acestui proces, pentru că permite trecerea de la o abordare reactivă la una proactivă, bazată pe anticipare și adaptare.

Controlul, privit din această perspectivă, nu este o acțiune de supraveghere, ci o **formă de leadership organizațional** – un exercițiu de reflecție colectivă care transformă verificarea în cunoaștere, iar cunoașterea în performanță.

În final, se poate afirma că optimizarea managementului operațional în IGSU depinde nu de absența erorilor, ci de **viteza și inteligența cu care instituția învață din propriile experiențe**²⁸.

²⁶ Ministerul Afacerilor Interne – IGSU, *Ghid privind activitățile de control și audit intern*, București, 2020, p. 21.

²⁷ Argyris, C., *On Organizational Learning*, Blackwell, Oxford, 1999, p. 56.

²⁸ Popa, D., *Managementul instituțiilor publice în România contemporană*, Editura ASE, București, 2020, p. 117.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

- 1 Argyris, C. *On Organizational Learning*, Oxford, Blackwell Publishers, 1999.
- 2 Argyris, C., Schön, D. *Organizational Learning: A Theory of Action Perspective*, Reading (MA), Addison-Wesley, 1978.
- 3 Bayley, D. H. *Changing the Guard: Developing Democratic Police Abroad*, Oxford, Oxford University Press, 2006.
- 4 Călin, A. „Controlul intern managerial în instituțiile publice – între formă și fond”, *Revista de Administrație Publică și Politici Sociale*, nr. 2, 2019,
- 5 Călin, A. *Controlul și performanța în administrația publică românească*, București, Editura ASE, 2020.
- 6 Drucker, P. *The Effective Executive*, New York, Harper & Row, 2006.
- 7 Drucker, P. *Management Challenges for the 21st Century*, New York, HarperBusiness, 2007.
- 8 Fayol, H. *Administration Industrielle et Générale*, Paris, Dunod, 1916.
- 9 Inspectoratul General pentru Situații de Urgență (IGSU) *Raport anual de activitate 2019*, București, Ministerul Afacerilor Interne, 2020.
- 10 Inspectoratul General pentru Situații de Urgență (IGSU) *Evaluarea activității pentru anul 2020*, București, Ministerul Afacerilor Interne, 2021.
- 11 Inspectoratul General pentru Situații de Urgență (IGSU) *Sinopsis privind controalele tematice la nivelul inspectoratelor județene*, București, Ministerul Afacerilor Interne, 2020.
- 12 Inspectoratul General pentru Situații de Urgență (IGSU) *Ghid privind activitățile de control și audit intern*, București, Ministerul Afacerilor Interne, 2020.
- 13 Ioniță, A. *Securitatea Mării Negre între cooperare și competiție*, București, Editura Militară, 2020.
- 14 Mintzberg, H. *The Structuring of Organizations*, New Jersey, Prentice-Hall, 1979.
- 15 Mintzberg, H. *Structure in Fives: Designing Effective Organizations*, New Jersey, Prentice-Hall, 1993.

- 16 Osborne, D.,
Gaebler, T. *Reinventing Government: How the Entrepreneurial Spirit is Transforming the Public Sector*, Reading (MA), Addison-Wesley, 1992.
- 17 Popa, D. *Managementul instituțiilor publice în România contemporană*, București, Editura ASE, 2020.
- 18 European
Commission – DG
ECHO *Operational Review of Civil Protection Mechanisms*, Brussels, European Union, 2020.
- 19 Ministère de
l'Intérieur (France) –
Inspection Générale
de la Sécurité Civile, *Rapport d'Activité*, Paris, 2019.
- 20 Yin, R., *Case Study Research and Applications: Design and Methods*, London, Sage Publications, 2018.

TRANSPARENȚĂ ȘI ÎNCREDERE: COMUNICAREA STRATEGICĂ ÎN CRIZELE DE ORDINE PUBLICĂ

TRANSPARENCY AND TRUST: STRATEGIC COMMUNICATION IN PUBLIC ORDER CRISES

Col.(rez). prof. univ. dr. Costel DUMITRESCU

*Membru corespondent al Academiei de Științe ale Securității Naționale
(e-mail: dumcostel332@gmail.com)*

Rezumat: *Articolul analizează rolul comunicării strategice în gestionarea crizelor de ordine publică, accentuând importanța informării corecte și transparente în menținerea încrederii publice. Punctul de plecare al cercetării îl constituie ideea că legitimitatea autorității nu se sprijină exclusiv pe capacitatea de a impune ordinea, ci și pe modul în care aceasta comunică, explică și își asumă acțiunile în fața cetățenilor. Într-un context social dominat de digitalizare, reacții imediate și vulnerabilitate informațională, comunicarea devine parte integrantă a managementului crizei, nu o etapă ulterioară acesteia.*

Metodologia utilizată combină analiza calitativă și comparativă, aplicată asupra a trei studii de caz: protestele din București (2018), mișcarea Gilets Jaunes din Franța (2018–2019) și comunicarea instituțională în timpul pandemiei de COVID-19 (2020–2021). Prin examinarea cronologiei mesajelor oficiale, a tonului discursului și a reacțiilor publice, cercetarea identifică tiparele de comunicare care favorizează sau diminuează încrederea colectivă. Analiza evidențiază că întârzierile, fragmentarea și lipsa empatiei afectează percepția de legitimitate, în timp ce transparența, promptitudinea și consistența narativă contribuie la reducerea tensiunilor și la consolidarea încrederii.

Rezultatele indică faptul că instituțiile care integrează comunicarea în procesul decizional reușesc să mențină mai stabilă relația cu publicul, chiar și în situații de conflict. Comunicarea strategică eficientă presupune o dublă responsabilitate: furnizarea rapidă a informațiilor esențiale și recunoașterea dimensiunii emoționale a crizei. Transparența și empatia se dovedesc a fi nu doar virtuți morale, ci instrumente operaționale de stabilitate socială.

Articolul propune un model practic de comunicare strategică în cinci etape — pregătire, reacție inițială, actualizare continuă, rectificare publică și evaluare post-criză — adaptabil instituțiilor de ordine publică. Concluzia majoră susține că tăcerea instituțională generează vid de sens și amplifică incertitudinea, în timp ce comunicarea clară și consecventă transformă autoritatea într-un partener credibil al societății. Într-o democrație matură, ordinea publică nu se menține prin constrângere, ci prin cuvântul rostit cu transparență și respect.

Cuvinte-cheie: *comunicare strategică; ordine publică; transparență; încredere publică; criză instituțională; empatie; management al comunicării.*

Abstract: *The article analyzes the role of strategic communication in managing public order crises, emphasizing the importance of accurate and transparent information in maintaining public trust. The starting point of the research is the idea that the legitimacy of authority is not based solely on its ability to impose order, but also on how it communicates, explains, and assumes responsibility for its actions before citizens. In a social context dominated by digitalization, instant reactions, and informational vulnerability, communication becomes an integral part of crisis management rather than a subsequent stage of it.*

The methodology combines qualitative and comparative analysis, applied to three case studies: the 2018 protests in Bucharest, the Gilets Jaunes movement in France (2018–2019), and institutional communication during the COVID-19 pandemic (2020–2021). By examining the chronology of official messages, the tone of discourse, and public reactions, the research identifies communication patterns that either strengthen or erode collective trust. The analysis shows that delays, fragmented messaging, and lack of empathy undermine perceptions of legitimacy, while transparency, timeliness, and narrative consistency contribute to reducing tension and reinforcing public confidence.

The results indicate that institutions that integrate communication into the decision-making process manage to maintain a more stable relationship with the public, even under conditions of conflict. Effective strategic communication entails a dual responsibility: providing essential information quickly and acknowledging the emotional dimension of the crisis. Transparency and empathy thus prove to be not only moral virtues but also operational tools for social stability.

The article proposes a practical five-stage model of strategic communication—preparation, initial response, continuous updating, public correction, and post-crisis evaluation—adaptable to public order institutions. The main conclusion asserts that institutional silence creates a vacuum of meaning and amplifies uncertainty, whereas clear and consistent communication transforms authority into a credible partner of society. In a mature democracy, public order is not maintained through coercion, but through words spoken with transparency and respect.

Keywords: *strategic communication; public order; transparency; public trust; institutional crisis; empathy; communication management.*

1) Cadru conceptual și problematizare

În epoca interconectivității și a reacțiilor imediate, comunicarea strategică a devenit una dintre cele mai sensibile componente ale gestionării crizelor de ordine publică. Nu mai este vorba doar despre intervenția rapidă și eficientă în teren, ci despre modul în care instituțiile reușesc să explice, să justifice și să mențină încrederea publică într-un climat dominat de incertitudine. După cum observă W. Timothy Coombs, o criză nu este doar o succesiune de evenimente neprevăzute, ci „un test al relației dintre

organizație și publicul său”¹, în care comunicarea devine instrumentul principal al supraviețuirii reputaționale.

În astfel de momente, autoritățile nu mai pot miza exclusiv pe autoritatea ierarhică sau pe controlul informației. Într-un spațiu digital saturat de opinii, reacții și interpretări, fiecare absență de comunicare este percepută ca un semn de nesiguranță sau indiferență. După cum subliniază Ulmer, Sellnow și Seeger, „*tăcerea în criză nu este niciodată neutră; ea transmite un mesaj la fel de puternic precum o declarație publică*”². De aceea, comunicarea strategică devine o parte integrantă a acțiunii operative, nu o etapă ulterioară acesteia.

Încrederea publică nu se câștigă prin autoritate impusă, ci prin consecvență, onestitate și disponibilitatea de a oferi claritate. Transparența nu este o concesie făcută opiniei publice, ci o formă de respect față de cetățean și o garanție a legitimității instituționale. Organizațiile care comunică deschis și coerent sunt percepute drept credibile, chiar și atunci când transmit vești neplăcute sau recunosc limitele propriei acțiuni. OECD arată că încrederea în instituțiile publice este determinată mai ales de „*percepția integrității și coerenței acțiunii publice*”³, nu de absența greșelilor.

Crizele de ordine publică pun în lumină fragilitatea contractului social dintre stat și cetățean. În momentele de tensiune, cetățenii nu cer infailibilitate, ci sinceritate și predictibilitate. A recunoaște o eroare, a explica o decizie dificilă sau a admite o incertitudine nu slăbește autoritatea instituției, ci o umanizează. După cum afirmă William Benoit, „*repararea imaginii nu se obține prin negare, ci prin asumarea responsabilității și restabilirea dialogului cu publicul*”⁴. În această logică, comunicarea

¹ W. Timothy Coombs, *Ongoing Crisis Communication: Planning, Managing, and Responding*, 2nd ed., Sage Publications, 2007, p. 3.

² Robert R. Ulmer, Timothy L. Sellnow & Matthew W. Seeger, *Effective Crisis Communication: Moving from Crisis to Opportunity*, 4th ed., Sage Publications, 2018, p. 25.

³ OECD, *Trust and Public Policy: How Better Governance Can Help Rebuild Public Trust*, OECD Publishing, Paris, 2017, p. 18.

⁴ William L. Benoit, *Accounts, Excuses, and Apologies: Image Repair Theory and Research*, 2nd ed., SUNY Press, 2014, p. 67.

strategică devine o formă de reconciliere socială: prin cuvânt, autoritatea își reface legătura simbolică cu cei guvernați.

Comunicarea în criză presupune însă mai mult decât un exercițiu tehnic. Ea implică o etică a sincerității și o cultură organizațională bazată pe respectul față de adevăr. Habermas vede în comunicare „*un proces de cooperare rațională prin care actorii își coordonează acțiunile nu prin constrângere, ci prin argument*”⁵. Această perspectivă, aplicată contextului ordinii publice, sugerează că autoritățile trebuie să fie capabile să construiască narațiuni credibile și raționale într-un spațiu public dominat de emoții și suspiciune.

În România, provocările comunicării strategice în crizele de ordine publică țin de presiunea mediatică, de politizarea mesajului și de absența unei culturi instituționale a transparenței. Totuși, cadrul legislativ – prin Legea nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public și prin Codul deontologic al polițistului (HG 991/2005) – oferă premisele pentru o comunicare responsabilă și coerentă. Integrarea acestor norme într-o practică constantă ar transforma comunicarea de criză dintr-un act reactiv într-o strategie preventivă de menținere a încrederii.

În cele din urmă, comunicarea strategică în managementul crizelor de ordine publică reprezintă un indicator al maturității democratice a instituțiilor. Acolo unde informarea corectă și transparentă este tratată ca o obligație de serviciu public, ordinea se obține nu prin constrângere, ci prin consens. Acolo unde tăcerea sau manipularea prevalează, orice restabilire a calmului rămâne provizorie, pentru că neîncrederea se transformă în rutină socială.

2) Metodologie de cercetare

Studiul comunicării strategice în gestionarea crizelor de ordine publică presupune o abordare metodologică care combină analiza calitativă cu observația contextuală. Întrucât comunicarea nu se desfășoară într-un vid, ci într-un spațiu social încărcat de emoții, percepții și tensiuni, metoda de cercetare trebuie să privilegieze interpretarea sensurilor, nu doar măsurarea frecvențelor. Analiza conținutului mesajelor publice, coroborată cu

⁵ Jürgen Habermas, *The Theory of Communicative Action*, Vol. 1, Beacon Press, Boston, 1984, p. 86.

examinarea cronologică a evenimentelor și a reacțiilor generate, permite înțelegerea modului în care instituțiile au construit și gestionat narațiunea oficială a crizei. După cum arată Yin, cercetarea de tip studiu de caz oferă „o perspectivă holistică asupra fenomenului, în care granițele dintre context și obiectul de studiu se estompează”⁶.

În această direcție, metodologia propusă se bazează pe o analiză comparativă a mai multor situații de criză gestionate de instituții de ordine publică, atât la nivel național, cât și internațional. Alegerea acestei abordări permite identificarea unor constante în modul de comunicare, dar și a particularităților determinate de cultura organizațională sau de presiunea mediatică specifică fiecărui context. Fiecare caz devine astfel un „micro-laborator al relației dintre autoritate și societate”, în care transparența, coerența și rapiditatea comunicării pot fi observate în acțiune.

Analiza documentară va include comunicate oficiale, conferințe de presă, declarații publice și mesaje transmise prin rețelele sociale instituționale. În paralel, pot fi examinate articole de presă, reacții civice și rapoarte independente, pentru a surprinde percepțiile externe asupra modului în care s-a comunicat. După modelul propus de Krippendorff, analiza conținutului nu vizează doar frecvența termenilor, ci „modelele de sens și structurile narrative care dau coerență mesajului public”⁷.

Pentru validarea interpretărilor, se vor utiliza și instrumente de triangulare: corelarea datelor provenite din surse diferite (presă, comunicate, sondaje), precum și observarea momentului și ritmului în care informația a fost actualizată. Timpul până la prima comunicare, consistența mesajelor, prezența rectificărilor și tonul discursului sunt indicatori relevanți pentru calitatea comunicării strategice. Ulmer și colaboratorii săi arată că „timpul și tonalitatea sunt la fel de importante ca acuratețea; un mesaj rece sau întârziat poate fi perceput ca lipsă de empatie”⁸.

⁶ Robert K. Yin, *Case Study Research: Design and Methods*, 5th ed., Sage Publications, Thousand Oaks, 2014, p. 17.

⁷ Klaus Krippendorff, *Content Analysis: An Introduction to Its Methodology*, 3rd ed., Sage Publications, Los Angeles, 2013, p. 23.

⁸ Robert R. Ulmer, Timothy L. Sellnow & Matthew W. Seeger, *Effective Crisis Communication: Moving from Crisis to Opportunity*, 4th ed., Sage Publications, 2018, p. 54.

Pe baza acestor principii, cercetarea propune câteva întrebări-cheie:

Cum influențează transparența percepția de legitimitate a acțiunilor instituțiilor de ordine publică?

În ce măsură promptitudinea comunicării contribuie la diminuarea tensiunilor și la consolidarea încrederii?

Ce tip de discurs (factual, empatic, justificativ) are cel mai mare impact asupra opiniei publice în contextul crizelor?

Și, poate cel mai important, cum poate fi măsurată încrederea ca rezultat al unei comunicări eficiente, nu doar al unei intervenții operative reușite?

Răspunsurile la aceste întrebări nu urmăresc construirea unui model universal, ci identificarea unui set de principii replicabile care să ghideze instituțiile în viitoarele situații de criză. Cercetarea își propune, astfel, să depășească nivelul descriptiv și să aducă o contribuție la înțelegerea mecanismelor prin care comunicarea strategică devine o formă de guvernanță. În logica propusă de Coombs, „o comunicare bine pregătită nu previne doar panica, ci previne pierderea încrederii — resursa cea mai greu de recâștigat după o criză”⁹.

Dincolo de instrumentele analitice, demersul metodologic are o dimensiune reflexivă. Cercetătorul însuși este parte a procesului de interpretare, iar neutralitatea absolută devine imposibilă atunci când obiectul de studiu implică emoții colective și percepții sociale. De aceea, analiza va combina rigoarea academică cu empatia profesională, în încercarea de a surprinde nu doar ce s-a spus, ci și ce s-a tăcut. În acest sens, studiul propus nu caută simple erori de comunicare, ci momente de fractură simbolică între instituție și cetățean, acele clipe în care lipsa de cuvânt devine începutul pierderii de sens.

3) Principii și tactici de comunicare în criză (aplicabile instituțiilor de ordine publică)

Gestionarea comunicării în timpul unei crize de ordine publică presupune o finețe strategică în care cuvântul devine instrument de echilibru social. Nu există rețete universale, dar există principii care, odată înțelese,

⁹ W. Timothy Coombs, *Ongoing Crisis Communication: Planning, Managing, and Responding*, 2nd ed., Sage Publications, 2007, p. 11.

pot transforma comunicarea dintr-o reacție defensivă într-un act de prevenție și reconstrucție a încrederii. Criza, spunea Peter Sandman, este „momentul în care oamenii devin mai atenți la felul în care li se vorbește decât la ceea ce li se spune”¹⁰. În astfel de situații, tonul, sinceritatea și empatia pot cântări mai mult decât datele brute.

Primul principiu este acela al **transparenței**. În contextul crizelor publice, transparența nu echivalează cu dezvăluirea necontrolată a tuturor informațiilor, ci cu oferirea rapidă și constantă a acelor date care ajută la înțelegerea evenimentului. O instituție care comunică deschis își afirmă controlul asupra situației, chiar și atunci când realitatea este încă fluidă. Coombs arată că „o comunicare eficientă nu înseamnă doar transmiterea informației, ci demonstrarea competenței și a grijii față de public”¹¹. Această combinație între raționalitate și empatie creează percepția de credibilitate, iar credibilitatea, în criză, valorează mai mult decât autoritatea formală.

Un al doilea principiu, adesea ignorat, este **unitatea vocii instituționale**. În momentele de tensiune, multiplicitatea mesajelor creează confuzie și alimentează neîncrederea. Publicul are nevoie de un punct de referință stabil, de o voce recunoscută și coerentă care să îi ofere siguranță. Benoit subliniază că „discursul instituțional în criză trebuie să evite fragmentarea: când vocile interne se contrazic, instituția însăși devine suspectă”¹². De aceea, coordonarea între structurile operative și purtătorii de cuvânt este esențială, nu doar pentru claritate, ci și pentru protejarea imaginii colective a organizației.

Empatia reprezintă, la rândul ei, o componentă indispensabilă a comunicării strategice. Publicul afectat de o criză nu așteaptă explicații tehnice, ci recunoașterea trăirilor sale. „Faptele calmează mintea, dar compasiunea liniștește emoția”, notează Heath și O’Hair¹³, sugerând că o

¹⁰ Peter M. Sandman, *Responding to Community Outrage: Strategies for Effective Risk Communication*, AIHA Press, Fairfax, 1993, p. 15.

¹¹ W. Timothy Coombs, *Ongoing Crisis Communication: Planning, Managing, and Responding*, 2nd ed., Sage Publications, 2007, p. 72.

¹² William L. Benoit, *Accounts, Excuses, and Apologies: Image Repair Theory and Research*, 2nd ed., SUNY Press, 2014, p. 103.

¹³ Robert L. Heath & H. Dan O’Hair (eds.), *Handbook of Risk and Crisis Communication*, Routledge, New York, 2009, p. 41.

instituție credibilă trebuie să comunice nu doar ceea ce face, ci și de ce îi pasă. În gestionarea crizelor de ordine publică, această dimensiune emoțională este crucială: un mesaj lipsit de empatie poate fi perceput drept cinic, chiar dacă este factual corect.

Al patrulea principiu vizează **proactivitatea**. În era digitală, viteza cu care circulă informația transformă tăcerea într-un risc reputațional major. „*Dacă nu comunicăm primul, riști să devii subiectul altcuiva*”¹⁴, observația lui Fearn-Banks rămâne valabilă în contextul actual, în care rețelele sociale pot amplifica zvonuri înainte ca instituția să formuleze un răspuns. Comunicarea proactivă înseamnă anticipare: pregătirea scenariilor, stabilirea mesajelor-cadru și formarea purtătorilor de cuvânt pentru reacții rapide, dar nu pripite.

Un alt element esențial este **consistența narativă**. Mesajele transmise pe diferite canale - presă, social media, conferințe, comunicate - trebuie să exprime aceeași linie logică, același ton și același set de fapte. Incoerența internă creează fisuri în percepția publică, iar acestea pot fi exploatare ușor de actori care urmăresc să discrediteze instituția. Covello, specialist în comunicarea de risc, recomandă utilizarea unui „*cadru constant al mesajului*” pentru a evita ceea ce el numește „*disonanța informațională a crizei*”¹⁵.

În fine, comunicarea eficientă în criză implică **asumarea greșelilor**. Instituțiile care admit deschis o eroare și o corectează public câștigă mai multă credibilitate decât cele care încearcă să o ascundă. În logica reparării imaginii, Benoit arată că „*acceptarea responsabilității, atunci când este justificată, este începutul reconstrucției reputaționale*”¹⁶. Această practică, dificilă cultural și psihologic, este însă fundamentală pentru menținerea unei relații de încredere cu societatea.

Aplicarea acestor principii în domeniul ordinii publice presupune, totodată, o cultură organizațională a comunicării. Nu este suficientă existența unor purtători de cuvânt bine pregătiți; întreaga instituție trebuie să înțeleagă valoarea strategică a informării corecte. Comunicarea nu mai poate

¹⁴ Kathleen Fearn-Banks, *Crisis Communications: A Casebook Approach*, 4th ed., Routledge, New York, 2016, p. 27.

¹⁵ Vincent T. Covello, “Best Practices in Public Risk Communication: Lessons Learned,” *Journal of Health Communication*, vol. 6, suppl. 1, 2001, p. 7.

¹⁶ William L. Benoit, *Accounts, Excuses, and Apologies*, op. cit., p. 119.

fi tratată ca o activitate de imagine, ci ca o componentă de securitate socială. Într-un climat de polarizare și neîncredere, cuvintele pot preveni conflicte, pot calma mulțimi și pot restabili echilibrul simbolic al autorității. Acolo unde cuvântul lipsește, apar vidul și suspiciunea, iar ordinea devine doar o tăcere tensionată.

4) Studii de caz sintetice (comparativ)

Caz A (național): Gestionarea comunicării în jurul unei demonstrații publice tensionate

Crizele de ordine publică generate de manifestații colective reprezintă teste majore pentru instituțiile statului, mai ales în ceea ce privește capacitatea lor de a comunica echilibrat între nevoia de fermitate și obligația de transparență. Un astfel de moment a fost reprezentat de protestele din București din august 2018, un episod care a adus în prim-plan nu doar confruntarea dintre cetățeni și forțele de ordine, ci și o criză profundă de comunicare între instituții și opinia publică. Modul în care autoritățile au transmis informațiile în primele ore a influențat decisiv percepția asupra legitimității intervenției și, implicit, nivelul de încredere în instituțiile responsabile de menținere a ordinii publice.

Cronologia comunicării instituționale a fost marcată de un decalaj evident între desfășurarea evenimentelor și reacțiile oficiale. Primele mesaje transmise public au fost fragmentare, predominant reactive, lipsite de contextualizare și, mai ales, de o voce unificată. Absența unei declarații coerente în primele ore a creat un vid informațional pe care presa și rețelele sociale l-au umplut rapid cu interpretări, imagini parțiale și acuzații. Coombs remarcă faptul că „golurile de informație sunt întotdeauna completate de percepție, iar percepția se formează în absența controlului instituțional”¹⁷, o observație care descrie perfect acest moment.

Comunicarea oficială a venit târziu, cu un ton defensiv, centrat mai mult pe justificarea intervenției decât pe clarificarea faptelor. În locul unei strategii narative orientate spre calmarea tensiunilor, autoritățile au adoptat o retorică de legitimare, care a fost percepută ca rigidă și lipsită de empatie. Această diferență între intenția de a explica și percepția publică a fost

¹⁷ W. Timothy Coombs, *Ongoing Crisis Communication: Planning, Managing, and Responding*, 2nd ed., Sage Publications, 2007, p. 29.

amplificată de disonanța dintre limbajul administrativ și limbajul emoțional al cetățenilor. După cum arată Heath, „o criză nu se rezolvă prin simpla corectitudine a mesajului, ci prin capacitatea de a se adresa stărilor afective ale audienței”¹⁸.

În analiza cronologică a mesajelor oficiale, se observă o secvență repetitivă: perioade lungi de tăcere, urmate de declarații concentrate și dense, care nu ofereau un fir narativ coerent. În paralel, presa independentă și platformele online au generat propriile fluxuri de informații, adesea contradictorii, dar mult mai accesibile publicului. Conform teoriei comunicării de risc, „lipsa mesajului inițial permite zvonurilor să devină versiuni de fapt”¹⁹. Această dinamică s-a verificat în cazul protestului, unde primele interpretări vizuale au rămas dominante în spațiul public, chiar și după clarificările ulterioare.

Pe plan strategic, instituțiile de ordine publică nu au reușit să definească rapid un „cadru narativ” al evenimentului. În loc să explice scopul și limitele intervenției în termeni accesibili, comunicarea s-a centrat pe legalism și sancțiuni, ignorând dimensiunea morală și simbolică a situației. După cum arată Seeger, „o instituție credibilă trebuie să comunice nu doar legalitatea acțiunii sale, ci și legitimitatea ei socială”²⁰. În lipsa acestui dublu registru, mesajul a fost perceput ca distant, iar publicul a interpretat lipsa empatiei drept dovadă de lipsă de responsabilitate.

O analiză comparativă între cronologia declarațiilor oficiale și dinamica opiniei publice, reflectată în presa digitală și în sondajele ulterioare, indică un efect clar: fiecare oră de întârziere a comunicării oficiale a fost asociată cu o creștere a neîncrederii. Potrivit datelor furnizate de Eurobarometrul din toamna anului 2018, nivelul de încredere în poliție și jandarmerie a scăzut cu peste zece procente față de semestrul precedent²¹. Desigur, corelația nu implică cauzalitate absolută, dar arată o tendință

¹⁸ Robert L. Heath & H. Dan O’Hair (eds.), *Handbook of Risk and Crisis Communication*, Routledge, New York, 2009, p. 68.

¹⁹ Vincent T. Covello, “Best Practices in Public Risk Communication: Lessons Learned,” *Journal of Health Communication*, vol. 6, suppl. 1, 2001, p. 5.

²⁰ Matthew W. Seeger, “Best Practices in Crisis Communication: An Expert Panel Process,” *Journal of Applied Communication Research*, vol. 34, no. 3, 2006, p. 239.

²¹ European Commission, *Eurobarometer 90.3: Public Opinion in the European Union – Autumn 2018*, Brussels, 2019, p. 42.

relevantă: percepția legitimității nu depinde doar de acțiune, ci și de narațiunea care o însoțește.

Un element pozitiv a fost, totuși, evoluția ulterioară a comunicării instituționale, care a integrat, în anii următori, mai multe principii de transparență și reacție rapidă. În special în perioada 2020–2021, în contextul pandemiei și al aplicării măsurilor restrictive, s-a observat o adaptare graduală la logica comunicării preventive. Această transformare confirmă teza lui Ulmer, potrivit căreia „*fiecare criză devine o școală de învățare organizațională; ceea ce nu se corectează în tăcere se repetă public*”²².

Prin urmare, cazul analizat demonstrează că, în absența unei strategii coerente, criza de ordine publică riscă să se transforme într-o criză de încredere. Ceea ce lipsește nu este doar eficiența comunicării, ci integrarea acesteia în arhitectura decizională a instituției. Comunicarea trebuie să fie simultan reflex și reflecție: o reacție rapidă, dar ancorată în principii de transparență și empatie. Doar în acest echilibru între acțiune și cuvânt, autoritatea reușește să fie percepută ca legitimă, iar ordinea - ca o formă de justiție socială, nu de constrângere.

Caz B (internațional): Comunicarea poliției în timpul protestelor – lecții din cazul Gilets Jaunes (Franța, 2018–2019)

Mișcarea *Gilets Jaunes* („*Veste Galbene*”) din Franța a reprezentat una dintre cele mai ample și persistente forme de contestare socială din Europa ultimului deceniu. Ceea ce a început, în noiembrie 2018, ca o reacție la creșterea taxei pe combustibili, s-a transformat rapid într-un val de proteste naționale cu o puternică încărcătură simbolică. Dincolo de confruntările din stradă, cazul a devenit o lecție majoră despre importanța comunicării strategice a instituțiilor de ordine publică într-un climat de polarizare și neîncredere generalizată.

În primele săptămâni, comunicarea guvernului și a Ministerului de Interne s-a caracterizat printr-o abordare strict defensivă, concentrată pe cifre - numărul manifestanților, pagubele materiale, numărul de rețineri - fără a oferi un cadru narativ coerent asupra cauzelor sociale ale protestului.

²² Robert R. Ulmer, Timothy L. Sellnow & Matthew W. Seeger, *Effective Crisis Communication: Moving from Crisis to Opportunity*, 4th ed., Sage Publications, 2018, p. 112.

Această reducere a realității la indicatori tehnici a creat o percepție de distanțare și chiar de dispreț față de revendicările populației. După cum notează Christophe Deloire, „*instituțiile franceze au răspuns unei emoții colective printr-un limbaj de raport administrativ*”²³, pierzând, astfel, contactul cu dimensiunea afectivă a crizei.

Pe măsură ce manifestațiile au devenit violente, strategia de comunicare a Poliției Naționale s-a orientat către o logică a ordinii și a autorității. Mesajele oficiale, transmise prin canale tradiționale și pe contururile de social media ale Ministerului de Interne, puneau accentul pe necesitatea respectării legii și pe condamnarea fermă a violenței. În planul principiilor, această poziționare era legitimă, însă în planul percepției a fost interpretată de mulți cetățeni drept unilaterală. Lipsa unei recunoașteri explicite a cauzelor sociale a amplificat sentimentul de excludere al protestatarilor.

În același timp, presa internațională a observat o diferență notabilă între tonul comunicării instituționale franceze și cel adoptat de alte state europene în contexte similare. În Marea Britanie sau în Germania, autoritățile au utilizat frecvent formulări de tipul „*înțelegem frustrarea*”, „*dialogul rămâne deschis*” sau „*acțiunea noastră urmărește protejarea tuturor*”, expresii de empatie care, chiar dacă limitate, au avut un rol de detensionare. În Franța, mesajul dominant a rămas „*controlul situației*”, o formulare ce a accentuat percepția de confruntare.

Analizele ulterioare realizate de CNRS și Sciences Po Paris au arătat că momentul de cotitură în comunicarea guvernamentală a venit abia în decembrie 2018, când președintele Emmanuel Macron a susținut o adresare publică televizată în care a recunoscut „*mânia și suferința*” protestatarilor²⁴. Acest discurs, în care a fost introdus pentru prima dată un registru empatic, a produs o schimbare temporară în tonul mediatic și o scădere a violenței în stradă în următoarele săptămâni. Exemplele din acea perioadă confirmă

²³ Christophe Deloire, *Les Gilets Jaunes: Une démocratie à réinventer*, Gallimard, Paris, 2019, p. 48.

²⁴ Sciences Po Paris, *Rapport sur la communication gouvernementale pendant la crise des Gilets Jaunes*, Centre d'études politiques, 2020, p. 22.

observația lui Covello conform căreia „*empatia exprimată autentic poate avea efecte de reducere a riscului mai mari decât simpla informare*”²⁵.

Pe plan instituțional, Ministerul de Interne a inițiat, ulterior, o revizuire a politicilor de comunicare de criză, introducând în 2019 un protocol de „*transparență operațională*”, care prevedea publicarea zilnică a datelor privind intervențiile poliției și incidentele înregistrate. De asemenea, a fost implementat un sistem centralizat de monitorizare a mesajelor online pentru identificarea rapidă a zvonurilor și a conținuturilor manipulative²⁶. Aceste măsuri au contribuit la reconstruirea treptată a încrederii, dar au venit târziu, după ce narativul dominant despre „*forța excesivă a poliției*” se consolidase deja în spațiul public.

Comunicarea din timpul mișcării *Gilets Jaunes* a demonstrat, în esență, că eficiența forței nu poate substitui absența dialogului. O instituție poate impune ordinea, dar nu poate impune încrederea. Din perspectiva teoriei comunicării strategice, cazul Franței arată că o criză nu este doar un conflict de fapte, ci și un conflict de sensuri: cine definește semnificația evenimentului deține puterea simbolică asupra realității. Așa cum arată Ulmer și colegii săi, „*instituțiile care nu își definesc propria narațiune a crizei riscă să trăiască în narațiunea altora*”²⁷.

Comparativ cu cazul românesc, diferențele sunt vizibile nu atât în tacticile de comunicare, cât în cultura instituțională. În Franța, reflexul autorității este acela de a centraliza informația și de a o comunica unidirecțional; în România, provocarea constă mai degrabă în absența unei structuri de comunicare pregătite. În ambele situații, însă, lecția fundamentală rămâne aceeași: fără informare corectă, transparentă și empatică, orice intervenție legitimă riscă să devină, în percepția publicului, abuzivă.

²⁵ Vincent T. Covello, “Risk Communication and the Role of Empathy,” *Health Physics*, vol. 101, no. 5, 2011, p. 591.

²⁶ Ministère de l’Intérieur, *Protocole de transparence opérationnelle – Rapport annuel 2019*, Paris, 2020, p. 7.

²⁷ Robert R. Ulmer, Timothy L. Sellnow & Matthew W. Seeger, *Effective Crisis Communication: Moving from Crisis to Opportunity*, 4th ed., Sage Publications, 2018, p. 163.

Caz C (pandemie & ordine publică, 2020–2021): comunicarea măsurilor restrictive și relația dintre transparență și conformare publică

Criza sanitară declanșată de pandemia de COVID-19 a reprezentat o provocare fără precedent pentru instituțiile responsabile de menținerea ordinii publice. Spre deosebire de protestele spontane sau de situațiile izolate de violență, pandemia a generat o criză lentă, persistentă, în care autoritățile au fost nevoite să gestioneze simultan dimensiunea medicală, socială și psihologică a insecurității. În acest context, comunicarea strategică a devenit o veritabilă linie de apărare împotriva panicii, neîncrederii și neascultării civice.

De la instaurarea stării de urgență (martie 2020), instituțiile de ordine publică din România au fost plasate într-o poziție inedită: aceea de a aplica măsuri restrictive severe, dar și de a explica necesitatea lor într-un mod care să mențină sprijinul public. Într-o societate deja sensibilizată de ani de polarizare politică și de scepticism față de autorități, misiunea comunicării a fost aproape imposibilă. Așa cum observa Coombs, „o criză de durată nu testează doar reziliența instituțiilor, ci și consistența discursului lor”²⁸.

Strategia inițială de comunicare a fost centralizată în jurul Grupului de Comunicare Strategică (GCS), care a devenit principalul canal de informare oficială. Acest mecanism a asigurat, în primele luni, o coerență a mesajelor și o ritmicitate predictibilă a informărilor zilnice. Din punct de vedere tehnic, modelul s-a apropiat de bunele practici internaționale în comunicarea de risc: mesaj unic, date verificate, conferințe regulate, evitarea speculațiilor. Cu toate acestea, pe termen lung, tonul excesiv de administrativ și lipsa unei dimensiuni empatice au erodat treptat încrederea publicului. După cum avertiza Covello, „o comunicare bazată exclusiv pe cifre, oricât de precise, nu generează conformare, ci oboseală psihologică”²⁹.

Pe măsură ce măsurile restrictive s-au prelungit, discursul oficial a intrat într-un conflict subtil cu experiența cotidiană a cetățenilor. Mesajele de tip „rămâneți acasă” sau „respectați regulile” au fost percepute, după primele luni, ca imperative abstracte, mai degrabă coercitive decât

²⁸ W. Timothy Coombs, *Ongoing Crisis Communication: Planning, Managing, and Responding*, 2nd ed., Sage Publications, 2007, p. 89.

²⁹ Vincent T. Covello, “Best Practices in Public Risk Communication: Lessons Learned,” *Journal of Health Communication*, vol. 6, suppl. 1, 2001, p. 10.

explicative. Lipsa unor explicații transparente privind criteriile de impunere a restricțiilor - de exemplu, de ce anumite localități erau carantinate, iar altele nu - a alimentat neîncrederea și sentimentul de arbitrar. Studiile realizate ulterior de Institutul Român pentru Evaluare și Strategie (IRES) au arătat că, în toamna anului 2020, doar 38% dintre cetățeni mai considerau informațiile oficiale „clare și de încredere”³⁰.

Un contrast semnificativ a fost oferit de modelul de comunicare adoptat în Germania, unde autoritățile au combinat datele tehnice cu explicații detaliate privind logica deciziilor. Angela Merkel, în discursul din aprilie 2020, a explicat pe larg raționamentele științifice din spatele fiecărei măsuri, recunoscând în același timp „nevoia umană de claritate și sens”³¹. Acest tip de discurs transparent și empatic a avut efecte directe asupra conformării: potrivit Eurobarometrului din 2021, nivelul de încredere în autoritățile federale germane a crescut în perioada crizei³².

În România, comunicarea instituțiilor de ordine publică s-a menținut însă predominant reactivă, axată pe anunțuri privind sancțiuni și controale. Acest tip de discurs a întărit imaginea poliției ca instrument coercitiv, nu ca partener social. Deși intenția era aceea de a descuraja nerespectarea regulilor, efectul a fost dublu: o parte a populației a interpretat comunicarea ca dovadă de severitate disproporționată, iar alta ca semn de impotență instituțională. Heath observă că „un discurs centrat pe pedeapsă produce conformare de scurtă durată, dar nu generează încredere”³³.

Totuși, există și momente pozitive în evoluția comunicării. Spre finalul anului 2020, instituțiile au început să folosească elemente de storytelling social — clipuri video cu polițiști și medici, mesaje despre solidaritate, povești reale din teren. Această schimbare de ton a marcat o apropiere de public și a demonstrat că empatia poate fi integrată chiar și într-un discurs instituțional rigid. În spiritul modelului CERC (Crisis and

³⁰ Institutul Român pentru Evaluare și Strategie (IRES), *Percepția publică privind măsurile de gestionare a pandemiei COVID-19*, Raport de cercetare, București, 2020, p. 7.

³¹ Angela Merkel, *Rede zur Corona-Krise*, 16 April 2020, Berlin, Arhiva Federală a Căminării, p. 2.

³² European Commission, *Eurobarometer 94.2: Public Opinion in the European Union – Spring 2021*, Brussels, 2021, p. 56.

³³ Robert L. Heath, “Crisis Communication: Defining the Ethical Challenge,” *Management Communication Quarterly*, vol. 12, no. 1, 1998, p. 50.

Emergency Risk Communication), această etapă a ilustrat trecerea de la informare la convingere, de la control la cooperare³⁴.

Experiența pandemiei a confirmat, în cele din urmă, că transparența și empatia nu sunt simple opțiuni de comunicare, ci factori determinanți ai conformării civice. Lipsa clarității produce confuzie, iar confuzia alimentează neîncrederea — un cerc vicios care poate compromite chiar eficiența măsurilor de ordine publică. După cum remarcă Ulmer, „în crizele prelungite, adevărata victorie instituțională este păstrarea încrederii, nu a controlului”³⁵.

Concluzii și recomandări

Analiza celor trei cazuri prezentate evidențiază o constantă esențială: în orice criză de ordine publică, calitatea comunicării determină, într-o măsură egală cu acțiunea în sine, percepția legitimității autorității. Criza nu este doar un eveniment perturbator, ci un moment de reevaluare a relației dintre stat și cetățean. În acest sens, comunicarea strategică devine nu doar o funcție de suport operațional, ci un instrument de guvernare și de reconstrucție simbolică a încrederii.

În cazul românesc, întârzierea și fragmentarea mesajelor au alimentat confuzia și au favorizat apariția narațiunilor paralele. Lipsa unei structuri de comunicare integrate a permis ca percepția publică să fie modelată de surse neoficiale, adesea mai rapide și mai persuasive. În cazul francez, comunicarea centralizată, dar unilaterală, a transformat ordinea în autoritarism perceput, lipsind discursul de componenta empatică. În schimb, în criza pandemică, deși s-a manifestat o disciplină informațională mai mare, tonul excesiv de tehnic și lipsa transparenței asupra criteriilor decizionale au generat o erodare treptată a încrederii. Toate aceste experiențe confirmă ideea lui Heath că „încrederea este produsul convergenței dintre competență, bunăvoință și onestitate percepută”³⁶.

³⁴ Centers for Disease Control and Prevention (CDC), *Crisis and Emergency Risk Communication (CERC) Manual*, 2018, p. 14.

³⁵ Robert R. Ulmer, Timothy L. Sellnow & Matthew W. Seeger, *Effective Crisis Communication: Moving from Crisis to Opportunity*, 4th ed., Sage Publications, 2018, p. 171.

³⁶ Robert L. Heath, “Rhetorical and Critical Approaches to Crisis Communication,” în Robert L. Heath & H. Dan O’Hair (eds.), *Handbook of Risk and Crisis Communication*, Routledge, New York, 2009, p. 422.

Dincolo de particularitățile fiecărui context, se conturează un set de principii fundamentale care pot ghida comunicarea instituțiilor de ordine publică în situații de criză:

- **Transparența** - ca formă de respect față de cetățeni și garanție a legitimității;
- **Empatia** - ca expresie a responsabilității morale și mijloc de reducere a tensiunilor;
- **Promptitudinea** - ca dovadă de control și competență organizațională;
- **Consistența narativă** - ca protecție împotriva dezinformării;
- **Asumarea erorilor** - ca act de curaj instituțional și premisă a reconstrucției încrederii.

Aceste principii pot fi sintetizate într-un model practic de comunicare strategică, aplicabil în managementul crizelor de ordine publică. Modelul presupune cinci etape operaționale:

- **Pregătirea** - elaborarea de scenarii și desemnarea purtătorilor de cuvânt antrenați în comunicarea de criză.
- **Reacția inițială** - furnizarea unui mesaj oficial în primele 60 de minute, chiar și în condițiile lipsei unor date complete.
- **Actualizarea continuă** – comunicări ritmice, coerente, care reduc incertitudinea și previn speculațiile.
- **Rectificarea publică** – recunoașterea erorilor și corectarea informațiilor într-un cadru transparent.
- **Evaluarea post-criză** – analiză internă și publicarea lecțiilor învățate pentru consolidarea încrederii.

Implementarea acestui model presupune o schimbare de paradigmă: de la comunicarea orientată spre imagine la comunicarea orientată spre încredere. Așa cum arată Coombs, „*scopul comunicării de criză nu este protejarea organizației de critică, ci protejarea relației cu publicul*”³⁷. Într-un climat social fragil, legitimitatea autorității nu se mai bazează doar pe respectul pentru lege, ci pe percepția corectitudinii, empatiei și competenței celor care o aplică.

³⁷ W. Timothy Coombs, *Ongoing Crisis Communication: Planning, Managing, and Responding*, 2nd ed., Sage Publications, 2007, p. 95.

În plan instituțional, recomandările principale vizează profesionalizarea comunicării publice, integrarea acestora în structurile de decizie și dezvoltarea unor protocoale clare de coordonare interinstituțională. Fiecare structură de ordine publică ar trebui să dispună de o celulă de comunicare strategică permanentă, capabilă să analizeze în timp real reacțiile publice și să anticipeze evoluțiile narrative ale crizei. În paralel, este necesară educarea publicului în privința rolului informației verificate, o dimensiune adesea ignorată, dar esențială pentru funcționarea sănătoasă a spațiului democratic.

În fine, o lecție majoră care traversează toate cele trei cazuri este aceea că **tăcerea instituțională produce zgomot social**. Atunci când autoritățile nu comunică, societatea vorbește în locul lor, iar spațiul public devine un câmp de interpretări necontrolate. Comunicarea strategică nu înseamnă dominație simbolică, ci parteneriat informațional. Adevărata forță a unei instituții nu se măsoară doar în capacitatea de a impune ordinea, ci în abilitatea de a o explica.

După cum sublinia Ulmer, „*crizele sunt inevitabile, dar pierderea încrederii este opțională*”³⁸. Alegerea între control și credibilitate nu ar trebui să fie una alternativă, ci una complementară. Într-o societate democratică matură, ordinea publică nu se menține prin tăcere, ci prin cuvântul spus la timp, clar și cu respect.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

- 1 Benoit, W. L. (2014). *Accounts, Excuses, and Apologies: Image Repair Theory and Research* (2nd ed.). SUNY Press.
- 2 Centers for Disease Control and Prevention (CDC). (2018). *Crisis and Emergency Risk Communication (CERC) Manual*. U.S. Department of Health and Human Services.
- 4 Coombs, W. T. (2007). *Ongoing Crisis Communication: Planning, Managing, and Responding* (2nd ed.). Sage Publications.
- 5 Covello, V. T. (2001). “Best Practices in Public Risk Communication: Lessons Learned.” *Journal of Health Communication*, 6(Suppl. 1).

³⁸ Robert R. Ulmer, Timothy L. Sellnow & Matthew W. Seeger, *Effective Crisis Communication: Moving from Crisis to Opportunity*, 4th ed., Sage Publications, 2018, p. 189.

- 6 **Covello, V. T.** (2011). "Risk Communication and the Role of Empathy." *Health Physics*, 101(5).
- 7 **Deloire, C.** (2019). *Les Gilets Jaunes: Une démocratie à réinventer*. Gallimard.
- 8 **European Commission.** (2019). *Eurobarometer 90.3: Public Opinion in the European Union – Autumn 2018*. Brussels.
- 9 **European Commission.** (2021). *Eurobarometer 94.2: Public Opinion in the European Union – Spring 2021*. Brussels.
- 10 **Fearn-Banks, K.** (2016). *Crisis Communications: A Casebook Approach* (4th ed.). Routledge.
- 11 **Habermas, J.** (1984). *The Theory of Communicative Action*, Vol. 1. Beacon Press.
- 12 **Heath, R. L.** (1998). "Crisis Communication: Defining the Ethical Challenge." *Management Communication Quarterly*, 12(1).
- 13 **Heath, R. L., & O'Hair, H. D. (eds.).** (2009). *Handbook of Risk and Crisis Communication*. Routledge.
- 14 **Institutul Român pentru Evaluare și Strategie (IRES).** (2020). *Percepția publică privind măsurile de gestionare a pandemiei COVID-19*. Raport de cercetare, București.
- 15 **Krippendorff, K.** (2013). *Content Analysis: An Introduction to Its Methodology* (3rd ed.). Sage Publications.
- 16 **Merkel, A.** (2020). *Rede zur Corona-Krise*, 16 April 2020. Arhiva Federală a Cancelariei Germane, Berlin.
- 17 **Ministère de l'Intérieur (France).** (2020). *Protocole de transparence opérationnelle – Rapport annuel 2019*. Paris.
- 18 **OECD.** (2017). *Trust and Public Policy: How Better Governance Can Help Rebuild Public Trust*. OECD Publishing.
- 19 **Sandman, P. M.** (1993). *Responding to Community Outrage: Strategies for Effective Risk Communication*. AIHA Press.
- 20 **Sciences Po Paris.** (2020). *Rapport sur la communication gouvernementale pendant la crise des Gilets Jaunes*. Centre d'études politiques, Paris.
- 21 **Seeger, M. W.** (2006). "Best Practices in Crisis Communication: An Expert Panel Process." *Journal of Applied Communication Research*, 34(3).
- 22 **Ulmer, R. R., Sellnow, T. L., & Seeger, M. W.** (2018). *Effective Crisis Communication: Moving from Crisis to Opportunity* (4th ed.). Sage Publications.
- 23 **Yin, R. K.** (2014). *Case Study Research: Design and Methods* (5th ed.). Sage Publications.

